

PRIMORSKI DNEVNIK

Poština plačana v gotovini
Abb. postale I grupp

Cena 150 lir

Leto XXXII. Št. 277 (9582)

TRST, sobota, 27. novembra 1976

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdoba« v Gocvu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

TITOV GOVOR V SKUPŠČINI O NOTRANJI IN ZUNANJI POLITIKI JUGOSLAVIJE

V trdnosti samoupravnih socialističnih družb in v neuvrščenosti jasne perspektive SFRJ

Tito poudaril pomembne rezultate v politiki ekonomske stabilizacije in potrebo po hitrejši rasti produktivnosti - Stane Dolanc: »Nikomur se ni treba bati za Jugoslavijo«

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 26. — Skupščina Jugoslavije je na današnjem zasedanju obeh zborov obravnavala in sprejela poročilo predsedstva SF RJ o stanju in problemih v notranji in zunanji politiki ter govor predsednika Tita, ki je ob tem podal nekatere ugotovitve, ocene in naloge.

«Predvsem bi rad poudaril — je najprej dejal Tito — da smo zadnja leta močno napredovali v graditvi celovitega sistema socialističnega samoupravljanja. Doseženi so bili številni pomembni dogovori o smerah nadaljnjega družbenoekonomskega razvoja. Dobili smo organe in institucije, ki jih predvideva ustava. Izdelali smo program akcij, da bi kar najbolj zagotovili vodilno vlogo delavskega razreda na vseh področjih družbenoekonomskega in političnega življenja. Sprejeli smo številne nove zakone, pravkar tudi najpomembnejše med njimi — zakon o združenem delu. Zaradi vsega tega se je okrepila trdnost naše socialistične samoupravne družbe in odprto so se jasne perspektive njenega prihodnjega razvoja.»

«V federaciji so nastali novi odnosi. Uveljavila se je samoupravna samostojnost republik in pokrajin, hkrati pa se je okrepila njihova enotnost. Danes se čutijo veliko bolj odgovorne ne samo za svoj lastni razvoj, ampak tudi za napredek vse skupnosti. Samo v takšni politiki namreč narodi in narodnosti Jugoslavije vidijo možnost za svojo popolno nacionalno uveljavitev in za svoj vsestranski socialistični razvoj. Vedno bolj se potrjuje, da lahko ob popolni enakopravnosti in solidarnosti, z dogovarjanjem in usklajevanjem interesov, učinkovito rešujemo tudi najbolj zahtevne zadeve. To je zgodovinskega pomena in je jamstvo bratstva in enotnosti, s tem pa tudi trdnosti in celovitosti Jugoslavije.»

Kot je poudaril predsednik Tita, sta organiziranje združenega dela in delovanje delegatskega sistema danes temelj revolucionarnega preobračanja jugoslovanske družbe, to pa je tudi osnova, da delavski razred in vsi delovni ljudje neposredno upravljajo vse družbene zadeve. Tudi skupni sistem dobiva široko samoupravno osnovo in postaja orodje politične oblasti delavskega razreda.

«V minulem obdobju — je nadaljeval Tito — so se tesneje povezali delavski razred, kmetstvo in inteligenca. Pospešil se je proces praktičnega združevanja vseh delovnih ljudi na izhodiščih boja za socializem in samoupravljanje. Družbeni in ekonomski položaj delavskega razreda se je utrdil.»

Med značilnosti sedanjih gibanj je predsednik Tito uvrstil vedno tesnejšo zvezo med delavci in kmeti na podlagi združevanja in sredstev. Pozitivni procesi zajemajo tudi jugoslovansko inteligenco, ki vse bolj postaja sestavni del združenega dela in delavskega razreda.

«Enotnost vseh delovnih ljudi ter njihova privrženost samoupravljanju in socializmu — je naglasil Tito — sta večji kot kdajkoli doslej in hkrati bistveni dejavniki trdnosti naše skupnosti. Kontinuiteta naše revolucije se kaže tudi v tem, da v njeni sedanji etapi aktivno sodelujejo vse generacije, da se združujejo in prežemata revolucionarna izkušnost udeležencev oboroženega boja in navdušenost mladih, ki v razvoju naše socialistične samoupravne družbe vse bolj prevzemajo odgovorne naloge. Vse to se kaže v boljši organiziranosti naše države, v njeni sposobnosti, da se upre vsem poskusom delovanja proti temeljnim družbenim vrednotam, proti celovitosti in neodvisnosti države. Kajti boj za uresničevanje zastavljenih ciljev neizbežno zahteva hkrati tudi premočevanje ostankov razrednega sovraštva in raznih odporov z demagških in liberalističnih izdihov.»

«Prav tako smo uspeli — je nadaljeval jugoslovanski predsednik — ohraniti nacionalistične sile v njihovih poskusih, da bi spodbudile našo skupnost. Ne glede na to ali se prjavljajo v obliki unitarizma, separatizma ali identitizma, si nacionalizem vedno prizadeva izkoristiti težave, ki spremljajo naš razvoj, pretrasti ekonomije, samoupravnega socializma in ogrozi obstoj naše večnacionalne skupnosti. S samim tem se nacionalizem kakor sovraštvo vseh barv vedno povezuje s tujimi interesi in je opora tujemu vmešavanju.»

Tito je opozoril na pomemben predelek, dosežen pri nadaljnji kreipitvi celovitega sistema splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, nato pa je spregovoril o poglavitnih gospodarskih vprašanjih. Naglasil je, da je Jugoslavija na vzlic izredno zapletenim gospodarskim gibanjem v svetu, ki najbolj prizadevajo manj razvite države, uspevala obdržati mesto med tistimi državami, ki imajo visoko stopnjo gospodarske rasti. Pri tem sta se precej zmanjšala pritisk inflacije in

rast življenjskih stroškov. Pomembni rezultati so bili doseženi v politiki ekonomske stabilizacije. Vendar se v Jugoslaviji, kot je rekel Tito, še naprej soočajo z resnimi dolgoročnimi problemi gospodarske strukture, s potrebo po hitrejši rasti produktivnosti, boljši organiziranosti, popolnejšem in učinkovitejšem izkoriščanju zmogljivosti, po večji rentabilnosti investicij in sploh po intenzivnejšem gospodarjenju.

«Stabilnost naše družbe, enotnost narodov in trdnost naše skupnosti — je poudaril Tito — prispevajo k stalni krepitvi mednarodnega položaja in varnosti naše države. Samo takšna Jugoslavija je s prizadevanjem vseh samoupravnih subjektov lahko razvila široko in vsestransko mednarodno sodelovanje in je lahko

VLADO BARABAS

(Nadaljevanje na zadnji strani)

Predsednik Tito med govorom v zvezni skupščini

VLADNA SEJA ZA PODALJŠANJE STAREGA ZAKONA O ZAZIDALNIH POVRŠINAH

Vlada zavrnila zahtevo založnikov o podražitvi dnevnikov na 200 lir

Medministrski odbor za cene bo nadzoroval tudi ceno papirja, ki ga hočejo proizvajalci podražiti - Nezadovoljstvo založnikov za vladni sklep

RIM, 26. — Vlada je imela danes kratko sejo, na kateri je podaljšala za 60 dni sedanji zakon o zazidalnih površinah, da se omogoči parlamentu da dokončno odobri novi zakon. Pravi tako sporočili, da parlament skoraj gotovo ne bo v stanju odobriti pred koncem leta zakonski osnutki o pravični stanarini, ki ga bo vlada odobrila na prihodnji seji, 3. decembra. Zato bodo za kratek čas podaljšali tudi zakon o zamrzitvi stanarini.

Takoj po vladni seji je predsednik Andreotti sklical sestanek gospodarskih in finančnih ministrov, na katerem so sklenili, da vlada ne pristane na podražitev dnevnikov od 150 na 200 lir, kot zahtevajo založniki. Predstavniki vlade so ugotovili, da zahteva o podražitvi za sedanjim utemeljena, ker bi vsja cena dnevnikov v sedanjem hudem gospodarskem položaju precej vplivala na premično lestvico, na osnovi katere se določa draginska doklada.

Upeštevajoč težave založniških hiš je vlada sklenila sprejeti nekaj novih ukrepov, s katerimi bodo da

li založnikom v raznih oblikah najmanj toliko podpore, kolikor bi dobili s povišanjem cene dnevnikov. Novi ukrepi se bodo nanašali na ugodnostne poštne tarife, na višji prispevek za papir, na telefonske tarife, razdeljevanje časopisov itd. Obenem je vlada sklenila, da postavi nadzor nad ceno časopisnega papirja, kar pomeni, da tovarne papirja ne bodo morele vsiati cene brez predhodnega dovoljenja medministrskega odbora za cene. Ukrepe, ki jih vlada napoveduje, bodo sprejeli v najkrajšem času.

Ministrski podtajnik Anna di izjavil, da so izračunali, da bi po podražitvi dnevnikov za 50 lir prinesla skupno od 70 do 72 milijard letno. Od teh bi založniki neposredno dobili od 35 do 36 milijard. Po drugi strani pa je bilo ugotovljeno, da bi podražitev dnevnikov povzročila povišanje draginske doklade v enem letu za 400 milijard lir. Poleg tega vlada meni, da današnji ukrepi niso v nasprotju s splošno zahtevo po preureditvi založniške dejavnosti. Zato bo vlada, ko bo odoben zakon o reformi, poskrbela za nove ustrezne ukrepe.

Zveza založnikov je nocoj sporočila, da se ne strinja z vladnimi ukrepi. Založniki menijo, da je takšno rešitev v nasprotju z neodvisnostjo časnikov in predstavlja stalno nevarnost, da postanejo dnevnik popolnoma odvisni od države, še posebno pa od vlade. Poleg tega založniki pravijo, da vedo iz izkušnje, da prihaja vladna pomoč časopisom zelo počasi.

V zvezi z vladnim nadzorom nad ceno papirja pa založniki zahtevajo, da vlada takoj povabi tovarne, naj prekličejo zaporo nad dobavo časopisnega papirja dnevnikom, ki nečeno pristati na povišanje cene. Zveza založnikov je tudi sporočila, da bo 30. novembra skupščina predstavnikov dnevnikov, na kateri bodo sprejeli nove sklepe. Znano je, da izhajajo sedaj italijanski dnevniki v omejeni obliki zaradi spora s tovarnami glede cene časopisnega papirja.

Proti vladnim sklepom in za podražitev dnevnikov je tudi načelnik demokratske poslanske skupine Piccoli, ki je dejal, da je današnji sklep skupine ministrov in predsednika vlade presnetil vse in da so vzroki, ki jih vlada navaja za svojo odločitev, nesprejemljivi. Zato Piccoli izraža upanje, da bodo pristojni ministri ponovno preučili to vprašanje in prekliali svoj »zgrešeni sklep«. Proti vladnemu sklepu je tudi namestnik tajnika socialdemokratske stranke Longo. (sl)

Kongres socialistične internacionale

ZENEVA, 26. — Glavni tajnik francoske socialistične stranke Mitterrand je danes odprl v Zenevi 13. kongres socialistične internacionale, katerega se udeležuje več kot petdeset socialističnih strank in gibanj. Mitterrand je v uvodnem govoru predlagal, da bi morali odpreti vrata socialistične internacionale še

drugim gibanjem, ki se zlasti v Afriki in Latinski Ameriki borijo za obstoj preganjanih ljudstev. Poleg tega je tajnik francoske socialistične stranke poudaril, da bi se morala socialistična internacionala dogovoriti, da izstopi iz političnih blokov.

Za predsednika kongresa je bil soglasno izvoljen bivši zahodnonemški kancler in predsednik zahodnonemške socialdemokratske stranke Willy Brandt. Po umestitvi je imel daljši govor, v katerem je poudaril bodočo politično delovanje socialistične internacionale. Brandt se je zavezal za iskreno odprtje do držav v razvoju, za pravičnejšo razdelitev svetovnega bogastva in za nov mednarodni gospodarski red. Nadalje je posvetil posebno pozornost vprašanju popuščenja napetosti med Zahodom in vzhodnoevropskimi državami, razorožitvi, potrebi po odločnem boju za varnost in mir na svetu in boju za osvoboditev narodov, ki se borijo za neodvisnost. Med izvoljenimi podpredsedniki kongresa je tudi tajnik italijanske socialistične stranke Bettino Craxi.

Politični namig na vmešavanje držav NATO v notranje zadeve Italije in Francije je dovolj jasen. Vsekakor pa je glavni rezultat helmske konferenca ta, da se danes ustvarja novo vzdušje, ki omogoča večje oblike sodelovanja in nove pobude na evropski celin.

Države varšavskega pakta pri tem izrecno omenjajo pobude na področju razoroževanja, predvsem driskega, Evropa, ugotavljajo države varšavskega pakta, je postala »pravo skladišče orožja in vojske«. Poleg konvencionalne oborožitve je v Evropi ogromna količina jedrskega orožja, oporišč in tujih četi na cenzilnih evropskih države.

Države varšavskega pakta na skrivaj zlo poziv evropskim narodom, naj upoštevajo možnost, da obstajajo danes stvarne možnosti za sklenjevo politične orožja na evropski celin in začetek procesa razoroževanja. Glavno vprašanje je sedaj pristopiti a uresničevanju že dogovorjenih ukrepov in tako stopiti na pot dogovarjanja o popolni razorožitvi.

V zaključni izjavi je glede razorožitve rečeno, da bi se morale

V četrtek v zbornici začetek razprave o ratifikaciji osimskega dogovora

RIM, 26. — Predsedstvo poslanske zbornice je objavilo »delovni koledar« zasedanj ministrstev. V ponedeljek bodo ministri odgovarjali na vprašanja poslancev, medtem ko bodo v torek nadaljevali razpravo o reviziji konkordata. Razprava se bo predvidoma zaključila v sredo z glasovanjem o resolucijah, ki so jih politične skupine napovedale v zvezi s tem vprašanjem.

V četrtek zjutraj bo minister za pravosodje Bonifacio zaključil razpravo o stanju italijanskega sodstva, v popoldnevnih urah pa bosta zbornica in senat na skupni seji volila člana vsjega sodnega sveta.

V popoldnevnih urah, točneje ob 16. uri, bi se morala pričeti razprava o italijansko-jugoslovanskem sporazumu o Osimu. Razprava se bo nato nadaljevala v petek in ponedeljek. Zbornica bi predvidoma morala glasovati o ratifikaciji osimskega sporazuma v torek, 7. decembra.

V naslednjih dneh (7. in 9. decembra) bo zbornica razpravljala o ukrepih v zvezi z varčevanjem draginske doklade. V ponedeljek, 13. decembra pa bi se morala začeti razprava o zakonskem osnutku o prekinitvi nosečnosti.

ZAKLJUČEN »VRH« V BUKAREŠTI

Pobuda držav varšavskega pakta za razorožitev na evropski celin

Pozitivna ocena zaključkov helmske konference - Obsodba politike vmešavanja v notranje zadeve evropskih narodov

BUKAREŠTA, 26. — Z večerjo, ki jo je priredil drugim državnim kom romunski predsednik Nicolae Ceausescu se je zaključil »vrh« držav varšavskega pakta: SZ, Češkoslovaška, Romunije, Madžarske, Nemške demokratske republike, Bolgarije in Poljske. Udeležili so ga državni poglavarji, tajniki komunističnih partij in zunanji ministri. Niso se pa udeležili srečanja obrambni ministri ter državni zvezki, ker so bile teme srečanja predvsem zunanjepolitičnega značaja.

Pomemben je zaključek »vrha«, ki teži k spreminjanju varšavskega pakta v »skupnost za koordinacijo zunanje politike«. Ustanovljen je bil namreč poseben »politični odbor« držav zaveznice, v katerem bodo zunanji ministri.

V zaključnem sporočilu o zasedanju varšavskega pakta je izredno pozitivna ocena nedavne helmske konference o varnosti in sodelovanju na evropski celin. »Gre za zmago političnega realizma in razuma«, poudarja dokument, ki navede ugotovitve, da je bil s podpisom helmske listine odpravljen »vedno hladen vojno« čepav »edno obstajajo reakcionarne sile, ki se borijo proti pomiritev in bi rade ce

lo narekovanje ljudstvom Evrope, ki bi rad naščuval javno mnenje proti političnim strankam in proti sedanji organizaciji države.« je Zaccagnini ocenil stališča mladega milanskega poslanca De Carolisa, ki je zadnje tedne postal zastavonoša desnice KD in teoretik »krutega spopada s komunisti«. Zaccagnini se je torej odpovedal previdnemu molku in stopil na svojo barikado, medtem ko je Moro sklical za 3. december sejo vodstva KD. Zaccagninjev tajnik Pisanu je sicer zaotovil, da bodo na seji vodstva KD razpravljali o primeru poslanca De Carolisa, v dnevnem redu pa se to skriva za anonimnim »razno«.

Toda Zaccagnini ne obtožuje samo De Carolisa, da zagovarja »edensko prevratniška« stališča, pač pa se tudi zaskrbljeno sprašuje, »kdo je za njim«. Kajti dobro se zaveda, da mladi milanski odvetnik, ki je rad zahajal na demonstracije »molčeče večine« skupaj s fašisti ovit v trobojnico, sam po sebi ne predstavlja nikogar. Za njim so močne sile politične desnice, ki bi rade preprečile nadaljnje sporazumevanje z levico, s komunisti in socialisti in sanjajo o »končnem obračunu« na novih parlamentarnih volitvah.

Premirje, ki je trajalo v KD že nekaj mesecev, se je torej pred napovedanim decembrskim sestankom vsedržavnega sveta (nekašnega »parlamentas«) stranke, razbilo.

V enem samem dnevu so povedali svoje mnenje tajnik stranke, skupina »Hiltonovih tehokratov« okoli Agnellija, Piccoli in sam De Carolis. Ti dejansko predstavljajo »tri gonilne sile« v demokratski stranki. Od izida merjenja med temi skupinami bo verjetno po seji vsedržavnega sveta odvisen nadaljnji politični razvoj v Italiji.

Če je Zaccagnini bil do De Carolisa in drugih, ki ga podpirajo, zelo grob in oster, se je pa oglasil načelnik parlamentarne skupine Flaminio Piccoli in takoj dejal, da »nasprotuje zamisli, da bi vodstvo razpravljalo o tem primeru«. Zaccagnini se torej postavlja v vlogi javnega tožnika, Piccoli pa zagovornika. Arnaldo Forlani pa očitno upa, da bi lahko na seji vodstva prevzel vlogo razsojnika, če ga pri tem ne bo prehitel še vedno molčeči Moro.

Zaccagnini je pojasnil tudi nekatere druga stališča po srečanju s sindikalisti. »Poudariti želim pomen, ki ga KD pripisuje dejavnosti sindikatov v tako težkem trenutku. Prepričan sem, da se bodo sindikati postavili za tiste družbe, ne sloje, ki se v primerjavi z drugimi, ne morejo braniti sama«.

Ob istem času, ko je Zaccagnini povečeval pogojevalno moč sindikalne federacije, pa je v Palacu Sturajo senator Umberto Agnelli govoril zbranim »hiltonovcem« in poudarjal, da se »KD ne sme pogovarjati samo s sindikalnimi konfederacijami, pač pa mora razumeti zahteve drugih silnic, kot so samostojni sindikati in sred-

PRED SEJO VSEDŽAVNEGA SVETA STRANKE

Tajnik KD Zaccagnini ostro obsodil »prevratniška« stališča De Carolisa

Flaminio Piccoli pa brani milanskega poslanca - Umberto Agnelli za »večji posluh« za zahteve srednjega sloja

RIM, 26. — »To je kvalunkvež, ki bi rad naščuval javno mnenje proti političnim strankam in proti sedanji organizaciji države.« je Zaccagnini ocenil stališča mladega milanskega poslanca De Carolisa, ki je zadnje tedne postal zastavonoša desnice KD in teoretik »krutega spopada s komunisti«. Zaccagnini se je torej odpovedal previdnemu molku in stopil na svojo barikado, medtem ko je Moro sklical za 3. december sejo vodstva KD. Zaccagninjev tajnik Pisanu je sicer zaotovil, da bodo na seji vodstva KD razpravljali o primeru poslanca De Carolisa, v dnevnem redu pa se to skriva za anonimnim »razno«.

Toda Zaccagnini ne obtožuje samo De Carolisa, da zagovarja »edensko prevratniška« stališča, pač pa se tudi zaskrbljeno sprašuje, »kdo je za njim«. Kajti dobro se zaveda, da mladi milanski odvetnik, ki je rad zahajal na demonstracije »molčeče večine« skupaj s fašisti ovit v trobojnico, sam po sebi ne predstavlja nikogar. Za njim so močne sile politične desnice, ki bi rade preprečile nadaljnje sporazumevanje z levico, s komunisti in socialisti in sanjajo o »končnem obračunu« na novih parlamentarnih volitvah.

Premirje, ki je trajalo v KD že nekaj mesecev, se je torej pred napovedanim decembrskim sestankom vsedržavnega sveta (nekašnega »parlamentas«) stranke, razbilo.

V enem samem dnevu so povedali svoje mnenje tajnik stranke, skupina »Hiltonovih tehokratov« okoli Agnellija, Piccoli in sam De Carolis. Ti dejansko predstavljajo »tri gonilne sile« v demokratski stranki. Od izida merjenja med temi skupinami bo verjetno po seji vsedržavnega sveta odvisen nadaljnji politični razvoj v Italiji.

Če je Zaccagnini bil do De Carolisa in drugih, ki ga podpirajo, zelo grob in oster, se je pa oglasil načelnik parlamentarne skupine Flaminio Piccoli in takoj dejal, da »nasprotuje zamisli, da bi vodstvo razpravljalo o tem primeru«. Zaccagnini se torej postavlja v vlogi javnega tožnika, Piccoli pa zagovornika. Arnaldo Forlani pa očitno upa, da bi lahko na seji vodstva prevzel vlogo razsojnika, če ga pri tem ne bo prehitel še vedno molčeči Moro.

Zaccagnini je pojasnil tudi nekatere druga stališča po srečanju s sindikalisti. »Poudariti želim pomen, ki ga KD pripisuje dejavnosti sindikatov v tako težkem trenutku. Prepričan sem, da se bodo sindikati postavili za tiste družbe, ne sloje, ki se v primerjavi z drugimi, ne morejo braniti sama«.

Ob istem času, ko je Zaccagnini povečeval pogojevalno moč sindikalne federacije, pa je v Palacu Sturajo senator Umberto Agnelli govoril zbranim »hiltonovcem« in poudarjal, da se »KD ne sme pogovarjati samo s sindikalnimi konfederacijami, pač pa mora razumeti zahteve drugih silnic, kot so samostojni sindikati in sred-

nji sloji, ki bi jih morala KD v večji meri poslušati«.

Umberto Agnelli je jasno povedal, da se mu zdi »stik z delavci« sam po sebi »zmanjševalen«. Agnelli se torej zavzema za »laično tehnokratsko« obličje KD, nekakšno »podjetniško stranko«, ki naj bi »na demokratskem terenu« skušala predstavljati zahteve in želje tiste volilne baze, ki se sedaj navdušuje nad krutimi spopadi De Carolisa.

Ta je, mimogrede povedano, še enkrat ponovil svoje stališče, po katerem bo »prej ali slej« prišlo do krutega obračuna s KPI in v pozval demokristjane, naj »se na to pripravijo«.

Zanimivo je, da se je Agnellijevo »zavzemanje« za »laično tehnokratsko« obličje KD, udeležil privrženec De Carolisa, Turincan grof Rossi di Montelera.

CANDIDA CURZI

SEREGNO, 26. — Približno dvajset solarjev se je lažje zastrupilo v osnovni šoli v Ceredu pri Milanu, ker so zaužili pokvarjeno hrano iz šolske kuhinje. O vsej zadevi so karabinjerji uvedli preiskavo.

DUNAJ, 26. — Salzburški dnevnik »Salzburger Nachrichten« objavlja danes neuradne rezultate jezikovnega popisa, ki je bil 14. novembra. Časnik piše, da so med glasovnicami na Koroskem našli 3.816 takšnih, na katerih je bila kot materin jezik vpisana slovenščina. List ugotavlja, da rezultati praktično potrjujejo, da na podlagi popisa ni mogoče dobiti »ni najmanjših« indikacije o resnični moči slovenske narodne skupine na Koroskem.

Salzburški dnevnik navaja danes naslednje podatke o rezultatih popisa na Koroskem (po pričakovanjih naj bi jih uradno objavili prihodnji mesec): od 495.827 prebivalcev Koroske jih je glasovalo 452.436. Veljavni glasovnice je bilo 446.009, neveljavnih pa 6.338. Podatki o materinem jeziku: nemščina 439.837, hrvaščina 584, slovenščina 3.816, madžarščina 664, drugi 1.396. (v.b.)

Ob objavi jih »Salzburger Nachrichten« objavlja danes neuradne rezultate jezikovnega popisa, ki je bil 14. novembra. Časnik piše, da so med glasovnicami na Koroskem našli 3.816 takšnih, na katerih je bila kot materin jezik vpisana slovenščina. List ugotavlja, da rezultati praktično potrjujejo, da na podlagi popisa ni mogoče dobiti »ni najmanjših« indikacije o resnični moči slovenske narodne skupine na Koroskem.

Salzburški dnevnik navaja danes naslednje podatke o rezultatih popisa na Koroskem (po pričakovanjih naj bi jih uradno objavili prihodnji mesec): od 495.827 prebivalcev Koroske jih je glasovalo 452.436. Veljavni glasovnice je bilo 446.009, neveljavnih pa 6.338. Podatki o materinem jeziku: nemščina 439.837, hrvaščina 584, slovenščina 3.816, madžarščina 664, drugi 1.396. (v.b.)

Med obvezumi Andreottijeve vlade je bila tudi reforma tiska. Skrajni čas je, da se parlament rešno loti tega vprašanja, saj je življenje dnevnikov in torej svoboden tiska pogoj za napredek demokracije. (sl.s.)

Objavlja jih »Salzburger Nachrichten«

Neuradni rezultati jezikovnega popisa

DUNAJ, 26. — Salzburški dnevnik »Salzburger Nachrichten« objavlja danes neuradne rezultate jezikovnega popisa, ki je bil 14. novembra. Časnik piše, da so med glasovnicami na Koroskem našli 3.816 takšnih, na katerih je bila kot materin jezik vpisana slovenščina. List ugotavlja, da rezultati praktično potrjujejo, da na podlagi popisa ni mogoče dobiti »ni najmanjših« indikacije o resnični moči slovenske narodne skupine na Koroskem.

Salzburški dnevnik navaja danes naslednje podatke o rezultatih popisa na Koroskem (po pričakovanjih naj bi jih uradno objavili prihodnji mesec): od 495.827 prebivalcev Koroske jih je glasovalo 452.436. Veljavni glasovnice je bilo 446.009, neveljavnih pa 6.338. Podatki o materinem jeziku: nemščina 439.837, hrvaščina 584, slovenščina 3.816, madžarščina 664, drugi 1.396. (v.b.)

Med obvezumi Andreottijeve vlade je bila tudi reforma tiska. Skrajni čas je, da se parlament rešno loti tega vprašanja, saj je življenje dnevnikov in torej svoboden tiska pogoj za napredek demokracije. (sl.s.)

V torek štiriurna vsedržavna stavka industrijskih delavcev

Zaradi stavke tiskarjev, v torek ne bo izšel noben dnevnik

RIM, 26. — Sindikalna federacija je danes potrdila sklep, da bo v torek, 30. novembra, 4-urna vsedržavna stavka, katere se bo udeležilo okrog 7 milijonov industrijskih delavcev. Stavko so sindikati industrijskih vej napovedali sporazumno s sindikalno federacijo, da bi prisilili vlado, da čimprej pojasni svoj načrt o uporabi denarja, ki ga bo državna uprava dobila s povečanjem posrednih in neposrednih davkov. Obenem zahtevajo, da vlada preneha pritiskati z davki in omejitvami samo na državljane, ki so v delovnem odnosu. Stavki se pridružili tudi tiskarji dnevnikov, ki bodo stavkali v ponedeljek, tako da v torek ne bo izšel noben dnevnik. Danes pa je sindikalna federacija prodajalec časopisov sporočila, da se pridružuje stavki, ki bo 30. novembra in da bodo zato vse prodajalne časopisov v torek zaprte.

Kriza dnevnega časopisja

V Italiji seže po dnevniku le vsak deseti prebivalec. Za ostale so edini viri informacije televizija in radio, redkokdaj ilustrirani tedniki. To je verjetno eden izmed kroničnih razlogov za krizo, ki jo preživlja časopisna založniška dejavnost.

Ne gre torej samo za papir, ki je dražji, niti za ostale stroške, ki zdaleč ne krijejo izkupička od prodaj. Znano je pač, da lahko dnevnik živijo od reklame, pa še ta se deli s kritejki, ki omogočajo posredno pogovjevanje. Tako se dogaja, da mali, pokrajinski ali mestni časopisi živijo v velikih stiskah, medtem ko polagoma zavzema kriza tudi velike »trdnjave«, tradicionalne in zgodovinske dnevnike iz Milana in Rima. Dodajmo še manipulacije in spekulacije velikih finančnih močev in političnih sil, ki so za njihovim hrbtom in nam bo slika jasna.

Na področju založništva pa vlada tudi skrajno nesmotna delitev dela, tehnika je v glavnem zastarela, predvsem pa zelo slabo izkoriščana. Stroške veča še nesmotni sistem distribucije in prodaje.

Vlada je na to krizo odgovorila z ukrepi (oziroma obljubo) o nadzorovanju ceni in ustreznimi prispevki na porabo papirja. Gre za očitno »mašenje lukenj«, da bi se s poviškom cene dnevnikov ne zvišala s tem povezana draginska doklada. Dnevni tisk spada namreč v »koš« osnovnih življenjskih potrebščin, ki vplivajo na njihove prejemne lestvice.

Očitno to ne zadostuje. Potrebna je korenita reforma javnih občil, ki naj zajame vsa področja založniške dejavnosti. Družba, oziroma država, naj v tem okviru nudi dnevnikom (predvsem malim in delnim) poceni storitve, prisloži naj jim na pomoč pri distribuciji, uredi naj delitev reklame, omogoči kreditiranje tehnološke obnove. Kajti samo s tem, da zajamči založništvu dnevnega tiska boljše pogoje dela, bo država zaščitila svobodo tiska in pluralizem. Podpre in drugi manjši ukrepi pa so le počasno dovajanje kisika bolniku, ki bo tako v čedalje večji meri odvisen od zdravnika, čedalje manj svoboden.

Med obvezumi Andreottijeve vlade je bila tudi reforma tiska. Skrajni čas je, da se parlament rešno loti tega vprašanja, saj je življenje dnevnikov in torej svoboden tiska pogoj za napredek demokracije. (sl.s.)

Med obvezumi Andreottijeve vlade je bila tudi reforma tiska. Skrajni čas je, da se parlament rešno loti tega vprašanja, saj je življenje

TRŽAŠKI DNEVNIK

Z ZASEDANJA «ALPE-ADRIA» NA TRŽAŠKI UNIVERZI

Ureditev prometnih infrastruktur
prva skrb prizadetih partnerjev

Dekan mariborske fakultete prof. Požar podrobneje razčlenil prometno problematiko - Ob čoni potrebna raziirna postaja in postajališče za cestni promet

Nujni posegi
za rešitev tovarne
Calza Bloch

Včeraj je bilo v tovarni «Calza Bloch» zborovanje delavcev podjetja, ki je pod časovno komisarstvo uprave že od meseca julija. S sindikalnimi predstavniki so razpravljali o sedanjem kritičnem položaju in iskanju morebitnih možnosti, da se prepreči zapora tovarne in ohrani delovna mesta, kajti 30. novembra zapade rok komisarstva uprave. Če, da je sodnik dr. Lo Cascio, ki obravnava stečaj podjetja, pripravljen podaljšati rok, toda zahteva od delavcev in uradnikov nekakšne protiusluge za delo kritije primanjkljaja, ki naj bi znašal mesечно približno 300 milijonov lir.

Vsekakor je nujno potrebno, da se rok podaljša in tako omogoči iskanje pristenke rešitve. Na včerajšnjem sestanku so sindikalisti poročali o razgovorih z ministrom Donat Cattinom. Minister je omenil, da so na vidni nekatere možnosti rešitve iz krize. Tako naj bi bila že v teku konkretna pogajanja za tovarno v Reggii Emilii. Za tržaško tovarno pa se baje zanimajo, poleg nekake italijanskega podjetja, tudi neka francoska in nemška tovarna ter tovarna nogavice Polzeja pri Celju. Konkretneza pa do sedaj ni še nič. Morda se bo kaj več izvedlo v tih dneh.

● Danes ob 9.30 se v dvorani v U. Madonina prične zasedanje o krajevnih upravi, ki ga prireja delovno vodstvo KPI. Uvodno poročilo bo inel podzupan miljske občine in referent KPI za krajevne uprave Willer Bort. ob koncu zasedanja pa bo povzel sklepe član vsedržavnega vodstva sen. Giorgio De Sabbata.

● Predsednik deželne sveta Pittoni se je včeraj srečal z veleposlanikom Češkoslovaške v Rimu. Veleposlanik dr. Ivan Rohal Ilkiv in Pittoni sta se pogovarjala o problemih obnove Furlanije in o vlogi pristanišč v naši deželi v prometu in izmenjavi s srednjeevropskimi državami.

DANES V TRBOVLJAH
Pobratenje med Svobodo
in kriškim p.d. Vesna

Ob priložnosti proslave Dneva republike bo danes v Trbovljah pobratenje med domačim prosvetnim društvom Svoboda II in med kriškim prosvetnim društvom Vesna, ki že več let bratsko sodelujeta na kulturnem in prosvetnem področju.

S SINOČNJE SEJE OBČINSKEGA SVETA V DOLINI

Marino Bandi podal ostavko
Marino Pečenik novi podzupan

Soglasna zahteva po čimprejšnji ratifikaciji osimskih sporazumov

Novi podzupan

Na sinočnji seji občinskega sveta v Dolini so sprejeli ostavko podzupana Marina Bandija, ki je bil na tem mestu dvanaest let, in izvolili na njegovo mesto Marina Pečenika (PSI). Načelnik svetovnega skupnega KPI Svava se je Bandiju zahvalil za pošteno delo. Poudaril je, da so se svetovalci KPI in PSI vedno borili za cilje in ideale socializma in željo, da bi Bandi še naprej delal za tesnejšo povezavo med KPI, PSI in vsemi naprednimi silami. Na koncu je pristojne seznani s tehnično ostavko vseh svetovalcev KPI, da se tako omogoči drugemu socialističnemu predstavniku Pečeniku izvolitev na mesto podzupana. Pečenik se je v imenu socialistične stranke zahvalil Bandiju in podčrtal njegova načela za demokracijo in nesebično delo v korist vseh občanov. Bandi se je zahvalil in je v svojem posegu omenil vse težave in probleme in ker je preobremenjen s delom je moral zadnje čase marsikaj opustiti. Zato je menil, da t. ni pošteno do tovarniških upraviteljev, volivcev, strank in občanov, zaradi česar je postal ostavko.

Bandiju se je javno zahvalil župan Svab in izrazil željo, da bi z njim, nadaljevali oblike dela in tovarišiško sodelovanje med večinsko koalicijsko skupino.

V PONEDELJEK IN TOREK
Zaprti uradi generalnega
konzulata SFRJ v Trstu

Uradni generalnega konzulata SFRJ v Trstu bodo v dnevi 29. in 30. novembra 1976 zaprti zaradi državnega praznika.

Danes podelitev nagrade
za dobroto
učencem 5. razreda
šole Ricmanje-Domjo

Za dolgoletno, plemenito in nesebično pomoč svojemu delno paraliziranemu sošolcu bodo danes učenci 5. razreda celodnevne šole «Ivan Trinko Zamejski» (Domjo - Ricmanje) prejeli pokrajinsko nagrado za dobroto «Livio Tempesta». Slovesnost, med katero bodo podelili nagrado, ki jo je nakazala Tržaška hranilnica - Cassa di Risparmio, bo danes ob 11. uri v telovadnici osnovne šole pri Domju.

V ponedeljek bodo
trgovine odprte

Združenje trgovcev tržaške pokrajine obvešča, da bodo v ponedeljek, 29. t.m. vse trgovine odprte. Združenje tudi obvešča, da bodo od 6. do 31. decembra vse trgovine lahko odprte ob delavnikih, ne glede na običajno tedensko zaporo.

VČERAJ V PROSTORIH SREDNJE ŠOLE

Gregorčičeva proslava v Dolini

Dr. Fran Juriševič iz Kopra - slavnostni govornik

Včeraj je bila v prostorih dolinske srednje šole vsakoletna Gregorčičeva proslava, ki ima letos še poseben pomen, ker poteka 70-letnica smrti pesnika, po katerem je dolinska šola pozvala ime.

Po otvoritveni pesmi, ki jo je izvajal šolski zbor pod vodstvom prof. Marte Rupini, je ravnatelj dr. Aldo Stefačić pozdravil goste, učno osebo in starše ter obrazložil pomen pomenovanja šole po Gregorčiču, predvsem, ker je bil ta slovenski pesnik najbližji misli in trpljenju našega človeka ter ima velike zasluge za narodno prebujanje in dvig kulture na Primorskem. Ravnatelj je v zaključku poudaril, da moramo trdnostno proslavljati tega moža, da se mu tako vsaj malo odločimo za kar je storil za vse slovenski narod, kateremu mi vsi pripadamo. Šolski zbor je spet zapel pesem, Miro Presel, Gregorčičev sorodnik, je poleg nekaj besed o slavljencu povedal, kako je utrgal znamenovno vejico izpred Gregorčičeve hiše in jo vsadil na lastnem dvorišču; zrastle je grm, veliko tega grma pa so dolinski dijaki pred proslavo vsadili v šolski vrt.

Dr. Fran Juriševič iz Kopra je imel slavnostni govor o liku pesnika, predvsem pa se je zadržal o dnevu njegove smrti, ki je bil poln občutenega žalovanja slovenskega ljudstva po vsej Primorski, posebno na na Gorisškem. Omenil je tudi počastitev pesnika med narodnoosvobodilno borbo, ko so po njem pomenovali brigado in prirejali proslave v njegovo počastitev.

Sledil je izbor najzanimivejših pesniških del iz Gregorčičevega pesniškega dela, ki so jih pristojni poslušali iz ust mladini recitatorji, vmes pa je z umetniškim občutkom in podudarkom podajala pesnikove verzje Miro Sardoč, članica SSG iz Trsta. Prof. Benjamin Slavec je pred vsako pesmijo orisal njen pomen in značilnost in nato zaključil proslavo z ugotovitvijo, da si je Simon Gregorčič sam postavil največji spomenik: njegove večne poezije.

V. L.

SLEPI IZVRŠNEGA SVETA USTANOVE

V načrtih EZIT tudi ureditev
industrijske cone na Krasu

Izvršni svet odobril proračun za prihodnje leto - Deželni prispevek ustanovi za izvedbo raznih javnih del

V teh dneh se je ponovno sestel izvršni svet Ustanove za industrijsko cono pri Zavljah. Po prvotni doseganju dejavnosti ustanove ter razpravi o njenih prihodnjih perspektivah je svet odobril proračun za prihodnje finančno leto. Iz daljšega poročila predsednika ustanove Antoninija izhaja, da je ustanova v preteklem petletnem obdobju izvedla ali pričela vrsto javnih del za skupno vrednost okrog pet milijard lir. S tem v zvezi je izvršni odbor vnesel nekaj sprememb k obračunu za leto 1976 ter določil, v katere namene bodo uporabili prispevke dežele in vladnega komisarata za dveletje 1977-78, ki znašajo okrog štiri milijarde lir. Med glavnimi načrti, ki jih namerna ustanova uresniči v bližnji prihodnosti, so ureditev zemljišč pri Orehu, gradnje centra za socialne

usluge ter druga dela v industrijski coni. Posebej je izvršni odbor obravnaval vprašanje ureditve proste industrijske cone na Krasu v okviru izvajanja osimskega sporazuma ter sklenil, da bo ustanova EZIT v okviru vseh svojih moči in pristojnosti prispevala k čim boljše reševanju tega vprašanja.

V teh dneh je o industrijski coni pri Zavljah razpravljali tudi deželni odbor ter v tem okviru odobril pri spevek ustanovi EZIT v znesku 170 milijonov lir. Ta sredstva so namenjena za dokončno ureditev cest, ki iz Boljuna in Doline vodijo proti industrijski coni. Del sredstev bodo uporabili tudi za ureditev razsvetljave na glavni cesti v Zavljah ter za ureditev železniškega prehoda na progi, ki vodi k tovarni Velikih motorjev pri Boljuncu.

Ponovno onesnaženje
Glinščice

Zadnje čase smo pričali že drugemu pojavu onesnaženja Glinščice. Po zadnjem onesnaženju s strani naftovodov SIOT je tokrat kriva tovarna Velikih motorjev. V jutranjih urah so se pod Boljuncem ob tovarni pojavile smrdljive odplake z motno in peneto se vodo. Tudi tokrat je občinskemu stražniku uspelo pobrati vzorec.

Aurelia Gruber-Benco
ranjena v prometni nesreči

Nenadna slabost je vzrok prometne nesreče, pri kateri je bila ranjena 67-letna časnika Aurelia Gruber-Benco iz Devina. Gruber-Bencova se je okoli 16.30 vozila s svojim avtom Ford escort po obalni cesti proti Trstu in je v Miramarskem drevovalu v bližini Cedaza izgubila nadzorstvo nad vozilom in trčila v dva avtomobila, ki sta bila parkirana ob desnem robu ceste. Eno od teh dveh vozil je sunek porinil za dober meter naprej in je trčilo v pred njim parkirani avto. Voznico so z rešilnim avtom Rdečega križa prepeljali v glavno bolnišnico, kjer so ji dali prvo pomoč in jo odslavili s prognozo okrevanja v 10 dneh.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
razpisuje
ABONMA
za sezono 1976-77

Vpisovanje abonentov se nadaljuje pri glavni blagajni Kulturnega doma, Ul. Petronio 4, tel. 734-265 vsak delavnik od 11. - 14. ure. V okoliških vaseh vpisujejo abonentov tudi predstavniki prosv. društev

Gledališča

VERDI
Ob 18. uri za red S predzadnja ponovitev oper «La Manna» Fabia Vidalija in «Kacji pastir» Pavla Merkuja.

ROSSETTI
Ob 20.30 Cankarjev «Idealist» v prireditvi F. Tomizze

AVDITORIJ
Ob 20.30 Gruppo della Rocca: «Il mandato» Nikolaja Erdmana.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom
GOSTOVANJE SLOVENSKEGA LJUDSKEGA GLEDALIŠČA IZ CELJA

V počastitev stoletnice pisateljevega rojstva
IVAN CANKAR
POHUŠANJE V DOLINI
ŠENTFLORJANSKI farsa v treh dejanjih

Scena
v kostumi Meta Hočevarjeva
Lektor Majda Križajeva
Režija MILE KORUN

V sredo, 1. decembra, ob 20.30
abonma red D — mladinski v sredo in abonma red E — mladinski v četrtek.

V četrtek, 2. decembra, ob 16. uri abonma red H.

V petek, 3. decembra, ob 16. uri abonma red I.

V petek, 3. decembra, ob 20.30 abonma red A — premierski.

V soboto, 4. decembra, ob 20.30 abonma red B — prva sobota po premieri in abonma red F — druga sobota po premieri.

V nedeljo, 5. decembra, ob 16. uri abonma red C — prva nedelja po premieri in abonma red G — okoliški.

Včeraj-danes

Danes, SOBOTA, 27. novembra
BERNARD
Sonce vzide ob 7.21 in zatoné ob 16.25 — Dolžina dneva 9.04. — Luna vzide ob 11.51 in zatoné ob 23.01.

Jutri, NEDELJA, 28. novembra
JAKOB

Vreme včeraj: najvišja temperatura 10,2 stopinje, najnižja 5,3, ob 19. uri 9,8 stopinje, zračni tlak 1026,5 mb, stanovitven, brezvetrie, nebo 10/10 po, oblačeno, vlaga 63-odstotna, morje morno, temperatura morja 13,2 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
Dne 26. novembra se je v Trstu rodilo 15 otrok, umrlo pa je 13 oseb.

UMRLI SO: 78-letna Gemma Silvestri vd. Lazzari, 82-letni Franco Angelini, 75-letni Paolo Corni, 68-letni Antonio Petracco, 72-letna Maria Mayer, 66-letna Lidija Zafra por. Krasna, 66-letna Antonia Fioretto por. Bertuzzi, 78-letni Eugenio Gardinal, 83-letna Elena Bubic vd. Ribaric, 88-letni Ernesto Drioli, 80-letna Maria Galina vd. Dose, 90-letna Maria Aurelia Lettich, 79-letna Emma Bisjak vd. Bortoli.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13. do 16. ure)
Gmeiner, Ul. Giulia 14; Manzoni, Largo Sonnino 4; Inam - Al Cedro, Trg Oberdan 2.

NOCNA SLUŽBA LEKARN
(od 19.30 do 8.30)
All'Angelo d'Oro, Trg Goldoni 8; Cipolla, Ul. Belpoggio 4; Due Lucci, Ul. Gimnastica 44.

ZDRAVSTVENA DEZURNNA SLUŽBA
Nočna služba za zavarovanje INAM in ENPAS od 22. do 7. ure; telef. 732-627.

V predprazničnih in prazničnih dneh dneva in nočna služba deluje nepretrgoma od 14. ure predpraznične dneva do 7. ure dneva po praznični. To velja za zavarovanje INAM, INADEL, ENPAS. Dnevni poziv na telefonski številki 68-441, nočni pa na številki 732-627.

LEKARNE V OKOLICI
Boljunc: tel. 228-124; Bazovica: tel. 226-165; Opčinje: tel. 211-001; Prosek: tel. 225-141; Božje polje, Zgonik: tel. 225-596; Nabrezina: tel. 200-121; Seljan: tel. 209-197; Zavlj: tel. 213-137; Milije: tel. 271-124.

Mali oglasi

ZA V NAJEM iscem kmečko niso na Krasu. Kupim ali v najem na Krasu hlev ali majhno skladišče, tudi zapuščeno. Tel. 755-926.

Katje Bergine

Ob 5. obletnici smrti žene Katje Bergine daruje moj Franc 10.000 lir za Dijsko matico.

Namesto cvetja na grob pokojnemu Karlu Kalcu iz Gropade št. 22 darujejo šesti Bratina, Neva Stefančič, Marcella Pecar, Dragica Kok, Slavica Mauri, Vera Mauri, Jolanda Vodopivec, Alma Zebec, Rozi Mihelič, Nada Silvester, Selma Mavher in Ivanka Pregarc 15.000 lir za Mladinski dom — Boljunc.

Ob 5. obletnici smrti žene Katje Bergine daruje moj Franc 10.000 lir za Dijsko matico.

Ob 5. obletnici smrti žene Katje Bergine daruje moj Franc 10.000 lir za Dijsko matico.

Ob 5. obletnici smrti žene Katje Bergine daruje moj Franc 10.000 lir za Dijsko matico.

BENEŠKI DNEVNIK

Prihodnjo soboto, 4. decembra «Dan rudarja» Beneške Slovenije

Na slavnost so povabili župane beneških občin in predsednike sosednjih občin v Sloveniji

Beneška Slovenija je dežela, ki ima največ rudarjev, brez rudnikov. Na tisoče naših ljudi je delo v belgijskih premovalnikih. Nesreče na delu in rudarska bolezen — silikoza — je terjala med našimi mladimi moškimi že na stotine žrtve.

Nase bivše rudarje združuje skupno, težko in nevarno delo, posebno pa njihov praznik — Sv. Barbara, ki jo praznujejo vsakega 4. decembra.

Praznovanje rudarskega praznika so prinesli iz Belgije in tu nadaljujejo s tradicijo. Na ta dan pustijo bivši rudarji vsak svoje delo in se zberejo skupaj, se veselijo in obujajo spomine na težke čase, ko so morali kopati premog v rovin belgijskih rudnikov.

Naši bivši rudarji so že pred mnogimi leti sklenili, da dajo svojem prazniku kulturno pečat, da pomagajo v bližnjem delu sosednih narodov, da poglobljajo dobre odnose med našo deželo in sosednjo Slovenijo.

V ta namen so obiskali prejšnja leta — na dan njihovega praznika — že vse sosednje občine v Sloveniji, kjer so bili gostje občinskih sindikatov ter občinskih uprav. Na teh poučnih izletih, ki so imeli vedno tudi narodnozgodovinski značaj, so videli v sosednjih občinah Slovenije marsikaj lepega in zanimivega: ture varne, zadržane objekte, rudnike (v Velenju in Idriji), studio radia in televizije v Kopru, kmetijske druge in druge.

Do sedaj so bili naši bivši rudarji gostje v Velenju, Idriji, Tolminu, Novi Gorici, Kopru in Piranu, lanske leto pa v Sežani, kjer so si ogledali, med drugim, moderno šolo, tovarne in kobilarno v Lipici.

Naši rudarji se čutijo dolžni in hvaležni sindikatom in občinam, v katerih so bili do sedaj gostje. Zato so povabili za njihov letošnji praznik predsednike občin O.K. sindikatov in SZDL.

Na srečanje rudarjev so povabili tudi župani iz Beneške Slovenije. S tem bo dana možnost, da se zberejo prvič skupaj naši župani in predsedniki sosednjih občin v Sloveniji, da se med seboj spoznajo, izmenjajo misli, kar bo brez dvoma prispevalo k boljšemu sodelovanju na vseh področjih.

Program rudarskega praznika, 4. decembra 1976, je naslednji:

Ob 9. uri sprejem gostov in oblaži na sedežu društva «Ivan Trnko» v Cedadu, UL. Patriarcatu 18.

Ob 9.30 ogled tovarne Faber v bližini Cedadu.

Ob 10.30 odhod na najbolj potrebnostno področje Benečije.

Ob 13. uri kosilo v tipični beneški gostilni.

To srečanje prireja društvo beneških rudarjev, ob sodelovanju kulturnega društva «Ivan Trnko». Zveze beneških izseljencev in Novega Matajurja.

I. P.

Na vabilo komunistične skupine so se v četrtek popoldne sestali predstavniki demokratičnih skupin v deželni svet, in sicer svetovalec Colli in Bosari za KPI, Bisutini (KD), Zanfagnini in Nardini (PSI), Lanza (PSDI) ter Štoka (S

Sk). Svoj pristop pa so pisмено sporočili, ker se niso mogli osebno udeležiti sestanka. P. S. Bertoli (PRI), Trauner (PLI) in Pupinje (Furlansko gibanje). Razpravljali so o sedanjem položaju na prizadetem področju zaradi potresa in v zvezi s tem o soudeležbi dežele ter krajevnih uprav in družbenih sil pri pripravljanju in diskusiji zakonskega predloga za obnovo Furlanije.

Načelniki svetovalskih skupin so poudarili pomnost takega posebnega zakona kakor tudi zahtevo po dejanskem sodelovanju političnih in sindikalnih sil ter krajevnih avtonomij (občin in skupnosti).

Na tem prvem sestanku so se dogovorili glede nadaljnjih stikov ter povezave s parlamentarci iz naše dežele, da se koordinirajo vse pobude za čimprejšnjo odobritev posebnega zakona.

DA NE BO ZAMUD

Voščila po pošti
poslati čimprej!

Tudi tisti, ki med letom neradi prijemajo za pero, da napišejo nekaj vrst, se ob božičnih in novoletnih praznikih ne morejo izogniti voščilom. Razumljivo je torej, da ima zato v decembru pošta neprimerno več dela kot v drugih mesecih in da pride zato tudi do precejšnjih zamud (za kar pa niso krivi le prazniki).

Vodstvo pošte se že sedaj obrača na vse družine s prošnjo, da pričnejo že v teh dneh s pošiljanjem voščil, pisem, daril in drugega, kajti le tako bo manj zamud.

V Trstu bo zasedanje agentov zavarovalniških družb o «RC Auto»

Na pobudo vsedravnega sindikata agentov zavarovalniških družb bo v Trstu 3. decembra zasedanje o avtomobilskem zavarovanju «RC Auto». Namen te pobude je sensibilizirati široko javnost ter doseči od vlade, da s primernimi ukrepi za-

Program rudarskega praznika, 4. decembra 1976, je naslednji:

Ob 9. uri sprejem gostov in oblaži na sedežu društva «Ivan Trnko» v Cedadu, UL. Patriarcatu 18.

Ob 9.30 ogled tovarne Faber v bližini Cedadu.

Ob 10.30 odhod na najbolj potrebnostno področje Benečije.

Ob 13. uri kosilo v tipični beneški gostilni.

To srečanje prireja društvo beneških rudarjev, ob sodelovanju kulturnega društva «Ivan Trnko». Zveze beneških izseljencev in Novega Matajurja.

I. P.

Na vabilo komunistične skupine so se v četrtek popoldne sestali predstavniki demokratičnih skupin v deželni svet, in sicer svetovalec Colli in Bosari za KPI, Bisutini (KD), Zanfagnini in Nardini (PSI), Lanza (PSDI) ter Štoka (S

Sk). Svoj pristop pa so pisмено sporočili, ker se niso mogli osebno udeležiti sestanka. P. S. Bertoli (PRI), Trauner (PLI) in Pupinje (Furlansko gibanje). Razpravljali so o sedanjem položaju na prizadetem področju zaradi potresa in v zvezi s tem o soudeležbi dežele ter krajevnih uprav in družbenih sil pri pripravljanju in diskusiji zakonskega predloga za obnovo Furlanije.

Načelniki svetovalskih skupin so poudarili pomnost takega posebnega zakona kakor tudi zahtevo po dejanskem sodelovanju političnih in sindikalnih sil ter krajevnih avtonomij (občin in skupnosti).

Na tem prvem sestanku so se dogovorili glede nadaljnjih stikov ter povezave s parlamentarci iz naše dežele, da se koordinirajo vse pobude za čimprejšnjo odobritev posebnega zakona.

DA NE BO ZAMUD

Voščila po pošti
poslati čimprej!

Tudi tisti, ki med letom neradi prijemajo za pero, da napišejo nekaj vrst, se ob božičnih in novoletnih praznikih ne morejo izogniti voščilom. Razumljivo je torej, da ima zato v decembru pošta neprimerno več dela kot v drugih mesecih in da pride zato tudi do precejšnjih zamud (za kar pa niso krivi le prazniki).

Vodstvo pošte se že sedaj obrača na vse družine s prošnjo, da pričnejo že v teh dneh s pošiljanjem voščil, pisem, daril in drugega, kajti le tako bo manj zamud.

V Trstu bo zasedanje agentov zavarovalniških družb o «RC Auto»

Na pobudo vsedravnega sindikata agentov zavarovalniških družb bo v Trstu 3. decembra zasedanje o avtomobilskem zavarovanju «RC Auto». Namen te pobude je sensibilizirati široko javnost ter doseči od vlade, da s primernimi ukrepi za-

Program rudarskega praznika, 4. decembra 1976, je naslednji:

Ob 9. uri sprejem gostov in oblaži na sedežu društva «Ivan Trnko» v Cedadu, UL. Patriarcatu 18.

Ob 9.30 ogled tovarne Faber v bližini Cedadu.

Ob 10.30 odhod na najbolj potrebnostno področje Benečije.

Ob 13. uri kosilo v tipični beneški gostilni.

To srečanje prireja društvo beneških rudarjev, ob sodelovanju kulturnega društva «Ivan Trnko». Zveze beneških izseljencev in Novega Matajurja.

I. P.

Na vabilo komunistične skupine so se v četrtek popoldne sestali predstavniki demokratičnih skupin v deželni svet, in sicer svetovalec Colli in Bosari za KPI, Bisutini (KD), Zanfagnini in Nardini (PSI), Lanza (PSDI) ter Štoka (S

Sk). Svoj pristop pa so pisμένο sporočili, ker se niso mogli osebno udeležiti sestanka. P. S. Bertoli (PRI), Trauner (PLI) in Pupinje (Furlansko gibanje). Razpravljali so o sedanjem položaju na prizadetem področju zaradi potresa in v zvezi s tem o soudeležbi dežele ter krajevnih uprav in družbenih sil pri pripravljanju in diskusiji zakonskega predloga za obnovo Furlanije.

Načelniki svetovalskih skupin so poudarili pomnost takega posebnega zakona kakor tudi zahtevo po dejanskem sodelovanju političnih in sindikalnih sil ter krajevnih avtonomij (občin in skupnosti).

Na tem prvem sestanku so se dogovorili glede nadaljnjih stikov ter povezave s parlamentarci iz naše dežele, da se koordinirajo vse pobude za čimprejšnjo odobritev posebnega zakona.

DA NE BO ZAMUD

Voščila po pošti
poslati čimprej!

Tudi tisti, ki med letom neradi prijemajo za pero, da napišejo nekaj vrst, se ob božičnih in novoletnih praznikih ne morejo izogniti voščilom. Razumljivo je torej, da ima zato v decembru pošta neprimerno več dela kot v drugih mesecih in da pride zato tudi do precejšnjih zamud (za kar pa niso krivi le prazniki).

Vodstvo pošte se že sedaj obrača na vse družine s prošnjo, da pričnejo že v teh dneh s pošiljanjem voščil, pisem, daril in drugega, kajti le tako bo manj zamud.

V Trstu bo zasedanje agentov zavarovalniških družb o «RC Auto»

Na pobudo vsedravnega sindikata agentov zavarovalniških družb bo v Trstu 3. decembra zasedanje o avtomobilskem zavarovanju «RC Auto». Namen te pobude je sensibilizirati široko javnost ter doseči od vlade, da s primernimi ukrepi za-

Program rudarskega praznika, 4. decembra 1976, je naslednji:

Ob 9. uri sprejem gostov in oblaži na sedežu društva «Ivan Trnko» v Cedadu, UL. Patriarcatu 18.

Ob 9.30 ogled tovarne Faber v bližini Cedadu.

Ob 10.30 odhod na najbolj potrebnostno področje Benečije.

Ob 13. uri kosilo v tipični beneški gostilni.

To srečanje prireja društvo beneških rudarjev, ob sodelovanju kulturnega društva «Ivan Trnko». Zveze beneških izseljencev in Novega Matajurja.

I. P.

Na vabilo komunistične skupine so se v četrtek popoldne sestali predstavniki demokratičnih skupin v deželni svet, in sicer svetovalec Colli in Bosari za KPI, Bisutini (KD), Zanfagnini in Nardini (PSI), Lanza (PSDI) ter Štoka (S

Sk). Svoj pristop pa so pisμένο sporočili, ker se niso mogli osebno udeležiti sestanka. P. S. Bertoli (PRI), Trauner (PLI) in Pupinje (Furlansko gibanje). Razpravljali so o sedanjem položaju na prizadetem področju zaradi potresa in v zvezi s tem o soudeležbi dežele ter krajevnih uprav in družbenih sil pri pripravljanju in diskusiji zakonskega predloga za obnovo Furlanije.

Načelniki svetovalskih skupin so poudarili pomnost takega posebnega zakona kakor tudi zahtevo po dejanskem sodelovanju političnih in sindikalnih sil ter krajevnih avtonomij (občin in skupnosti).

Na tem prvem sestanku so se dogovorili glede nadaljnjih stikov ter povezave s parlamentarci iz naše dežele, da se koordinirajo vse pobude za čimprejšnjo odobritev posebnega zakona.

DA NE BO ZAMUD

Voščila po pošti
poslati čimprej!

Tudi tisti, ki med letom neradi prijemajo za pero, da napišejo nekaj vrst, se ob božičnih in novoletnih praznikih ne morejo izogniti voščilom. Razumljivo je torej, da ima zato v decembru pošta neprimerno več dela kot v drugih mesecih in da pride zato tudi do precejšnjih zamud (za kar pa niso krivi le prazniki).

Vodstvo pošte se že sedaj obrača na vse družine s prošnjo, da pričnejo že v teh dneh s pošiljanjem voščil, pisem, daril in drugega, kajti le tako bo manj zamud.

V Trstu bo zasedanje agentov zavarovalniških družb o «RC Auto»

Na pobudo vsedravnega sindikata agentov zavarovalniških družb bo v Trstu 3. decembra zasedanje o avtomobilskem zavarovanju «RC Auto». Namen te pobude je sensibilizirati široko javnost ter doseči od vlade, da s primernimi ukrepi za-

Program rudarskega praznika, 4. decembra 1976, je naslednji:

Ob 9. uri sprejem gostov in oblaži na sedežu društva «Ivan Trnko» v Cedadu, UL. Patriarcatu 18.

Ob 9.30 ogled tovarne Faber v bližini Cedadu.

Ob 10.30 odhod na najbolj potrebnostno področje Benečije.

Ob 13. uri kosilo v tipični beneški gostilni.

To srečanje prireja društvo beneških rudarjev, ob sodelovanju kulturnega društva «Ivan Trnko». Zveze beneških izseljencev in Novega Matajurja.

I. P.

Na vabilo komunistične skupine so se v četrtek popoldne sestali predstavniki demokratičnih skupin v deželni svet, in sicer svetovalec Colli in Bosari za KPI, Bisutini (KD), Zanfagnini in Nardini (PSI), Lanza (PSDI) ter Štoka (S

Sk). Svoj pristop pa so pisμένο sporočili, ker se niso mogli osebno udeležiti sestanka. P. S. Bertoli (PRI), Trauner (PLI) in Pupinje (Furlansko gibanje). Razpravljali so o sedanjem položaju na prizadetem področju zaradi potresa in v zvezi s tem o soudeležbi dežele ter krajevnih uprav in družbenih sil pri pripravljanju in diskusiji zakonskega predloga za obnovo Furlanije.

Načelniki svetovalskih skupin so poudarili pomnost takega posebnega zakona kakor tudi zahtevo po dejanskem sodelovanju političnih in sindikalnih sil ter krajevnih avtonomij (občin in skupnosti).

Na tem prvem sestanku so se dogovorili glede nadaljnjih stikov ter povezave s parlamentarci iz naše dežele, da se koordinirajo vse pobude za čimprejšnjo odobritev posebnega zakona.

DA NE BO ZAMUD

Voščila po pošti
poslati čimprej!

Tudi tisti, ki med letom neradi prijemajo za pero, da napišejo nekaj vrst, se ob božičnih in novoletnih praznikih ne morejo izogniti voščilom. Razumljivo je torej, da ima zato v decembru pošta neprimerno več dela kot v drugih mesecih in da pride zato tudi do precejšnjih zamud (za kar pa niso krivi le prazniki).

Vodstvo pošte se že sedaj obrača na vse družine s prošnjo, da pričnejo že v teh dneh s pošiljanjem voščil, pisem, daril in drugega, kajti le tako bo manj zamud.

V Trstu bo zasedanje agentov zavarovalniških družb o «RC Auto»

Na pobudo vsedravnega sindikata agentov zavarovalniških družb bo v Trstu 3. decembra zasedanje o avtomobilskem zavarovanju «RC Auto». Namen te pobude je sensibilizirati široko javnost ter doseči od vlade, da s primernimi ukrepi za-

Program rudarskega praznika, 4. decembra 1976, je naslednji:

Ob 9. uri sprejem gostov in oblaži na sedežu društva «Ivan Trnko» v Cedadu, UL. Patriarcatu 18.

Ob 9.30 ogled tovarne Faber v bližini Cedadu.

Ob 10.30 odhod na najbolj potrebnostno področje Benečije.

Ob 13. uri kosilo v tipični beneški gostilni.

To srečanje prireja društvo beneških rudarjev, ob sodelovanju kulturnega društva «Ivan Trnko». Zveze beneških izseljencev in Novega Matajurja.

I. P.

Na vabilo komunistične skupine so se v četrtek popoldne sestali predstavniki demokratičnih skupin v deželni svet, in sicer svetovalec Colli in Bosari za KPI, Bisutini (KD), Zanfagnini in Nardini (PSI), Lanza (PSDI) ter Štoka (S

Sk). Svoj pristop pa so pisμένο sporočili, ker se niso mogli osebno udeležiti sestanka. P. S. Bertoli (PRI), Trauner (PLI) in Pupinje (Furlansko gibanje). Razpravljali so o sedanjem položaju na prizadetem področju zaradi potresa in v zvezi s tem o soudeležbi dežele ter krajevnih uprav in družbenih sil pri pripravljanju in diskusiji zakonskega predloga za obnovo Furlanije.

Načelniki svetovalskih skupin so poudarili pomnost takega posebnega zakona kakor tudi zahtevo po dejanskem sodelovanju političnih in sindikalnih sil ter krajevnih avtonomij (občin in skupnosti).

Na tem prvem sestanku so se dogovorili glede nadaljnjih stikov ter povezave s parlamentarci iz naše dežele, da se koordinirajo vse pobude za čimprejšnjo odobritev posebnega zakona.

DA NE BO ZAMUD

Voščila po pošti
poslati čimprej!

Tudi tisti, ki med letom neradi prijemajo za pero, da napišejo nekaj vrst, se ob božičnih in novoletnih praznikih ne morejo izogniti voščilom. Razumljivo je torej, da ima zato v decembru pošta neprimerno več dela kot v drugih mesecih in da pride zato tudi do precejšnjih zamud (za kar pa niso krivi le prazniki).

Vodstvo pošte se že sedaj obrača na vse družine s prošnjo, da pričnejo že v teh dneh s pošiljanjem voščil, pisem, daril in drugega, kajti le tako bo manj zamud.

V Trstu bo zasedanje agentov zavarovalniških družb o «RC Auto»

Na pobudo vsedravnega sindikata agentov zavarovalniških družb bo v Trstu 3. decembra zasedanje o avtomobilskem zavarovanju «RC Auto». Namen te pobude je sensibilizirati široko javnost ter doseči od vlade, da s primernimi ukrepi za-

Program rudarskega praznika, 4. decembra 1976, je naslednji:

Ob 9. uri sprejem gostov in oblaži na sedežu društva «Ivan Trnko» v Cedadu, UL. Patriarcatu 18.

Ob 9.30 ogled tovarne Faber v bližini Cedadu.

Ob 10.30 odhod na najbolj potrebnostno področje Benečije.

Ob 13. uri kosilo v tipični beneški gostilni.

To srečanje prireja društvo beneških rudarjev, ob sodelovanju kulturnega društva «Ivan Trnko». Zveze beneških izseljencev in Novega Matajurja.

I. P.

Na vabilo komunistične skupine so se v četrtek popoldne sestali predstavniki demokratičnih skupin v deželni svet, in sicer svetovalec Colli in Bosari za KPI, Bisutini (KD), Zanfagnini in Nardini (PSI), Lanza (PSDI) ter Štoka (S

Sk). Svoj pristop pa so pisμένο sporočili, ker se niso mogli osebno udeležiti sestanka. P. S. Bertoli (PRI), Trauner (PLI) in Pupinje (Furlansko gibanje). Razpravljali so o sedanjem položaju na prizadetem področju zaradi potresa in v zvezi s tem o soudeležbi dežele ter krajevnih uprav in družbenih sil pri pripravljanju in diskusiji zakonskega predloga za obnovo Furlanije.

Načelniki svetovalskih skupin so poudarili pomnost takega posebnega zakona kakor tudi zahtevo po dejanskem sodelovanju političnih in sindikalnih sil ter krajevnih avtonomij (občin in skupnosti).

Na tem prvem sestanku so se dogovorili glede nadaljnjih stikov ter povezave s parlamentarci iz naše dežele, da se koordinirajo vse pobude za čimprejšnjo odobritev posebnega zakona.

DA NE BO ZAMUD

Voščila po pošti
poslati čimprej!

Tudi tisti, ki med letom neradi prijemajo za pero, da napišejo nekaj vrst, se ob božičnih in novoletnih praznikih ne morejo izogniti voščilom. Razumljivo je torej, da ima zato v decembru pošta neprimerno več dela kot v drugih mesecih in da pride zato tudi do precejšnjih zamud (za kar pa niso krivi le prazniki).

Vodstvo pošte se že sedaj obrača na vse družine s prošnjo, da pričnejo že v teh dneh s pošiljanjem voščil, pisem, daril in drugega, kajti le tako bo manj zamud.

V Trstu bo zasedanje agentov zavarovalniških družb o «RC Auto»

Na pobudo vsedravnega sindikata agentov zavarovalniških družb bo v Trstu 3. decembra zasedanje o avtomobilskem zavarovanju «RC Auto». Namen te pobude je sensibilizirati široko javnost ter doseči od vlade, da s primernimi ukrepi za-

Program rudarskega praznika, 4. decembra 1976, je naslednji:

Ob 9. uri sprejem gostov in oblaži na sedežu društva «Ivan Trnko» v Cedadu, UL. Patriarcatu 18.

Ob 9.30 ogled tovarne Faber v bližini Cedadu.

Ob 10.30 odhod na najbolj potrebnostno področje Benečije.

Ob 13. uri kosilo v tipični beneški gostilni.

To srečanje prireja društvo beneških rudarjev, ob sodelovanju kulturnega društva «Ivan Trnko». Zveze beneških izseljencev in Novega Matajurja.

I. P.

Na vabilo komunistične skupine so se v četrtek popoldne sestali predstavniki demokratičnih skupin v deželni svet, in sicer svetovalec Colli in Bosari za KPI, Bisutini (KD), Zanfagnini in Nardini (PSI), Lanza (PSDI) ter Štoka (S

Sk). Svoj pristop pa so pisμένο sporočili, ker se niso mogli osebno udeležiti sestanka. P. S. Bertoli (PRI), Trauner (PLI) in Pupinje (Furlansko gibanje). Razpravljali so o sedanjem položaju na prizadetem področju zaradi potresa in v zvezi s tem o soudeležbi dežele ter krajevnih uprav in družbenih sil pri pripravljanju in diskusiji zakonskega predloga za obnovo Furlanije.

Načelniki svetovalskih skupin so poudarili pomnost takega posebnega zakona kakor tudi zahtevo po dejanskem sodelovanju političnih in sindikalnih sil ter krajevnih avtonomij (občin in skupnosti).

Na tem prvem sestanku so se dogovorili glede nadaljnjih stikov ter povezave s parlamentarci iz naše dežele, da se koordinirajo vse pobude za čimprejšnjo odobritev posebnega zakona.

DA NE BO ZAMUD

Voščila po pošti
poslati čimprej!

Tudi tisti, ki med letom neradi prijemajo za pero, da napišejo nekaj vrst, se ob božičnih in novoletnih praznikih ne morejo izogniti voščilom. Razumljivo je torej, da ima zato v decembru pošta neprimerno več dela kot v drugih mesecih in da pride zato tudi do precejšnjih zamud (za kar pa niso krivi le prazniki).

Vodstvo pošte se že sedaj obrača na vse družine s prošnjo, da pričnejo že v teh dneh s pošiljanjem voščil, pisem, daril in drugega, kajti le tako bo manj zamud.

V Trstu bo zasedanje

INTERVJU EDVARDA KARDELJA AVSTRIJSKEMU «PROFILU»

Pravne in moralne osnove zavzemanja Jugoslavije za manjšini v Avstriji

II. VPRAŠANJE: Avstrijski zunanji minister Fahr je nedavno izjavil, da ne preštevajo v Avstriji v resnici v nikakršni zvezi z državo pogodbo. Mar ne zaupate tej izjavi?

ODGOVOR: Videli bomo, kaj se bo zgodilo v praksi. Z avstrijskim zakonom o statusu narodnostnih skupin naj bi manjšinam zagotovili določene pravice, na primer postavili dvojezične toponomske napise, vendar samo taci, kjer živi vsaj četrtina posamezne narodnostne skupine. To pa je, kar je povsem jasno, navzkriž z državo pogodbo. Med pogajanj, ob pripravljanju državne pogodbe, ko sem tudi sam sodeloval, kot vodja jugoslovanske delegacije, kot sem že omenil, so tako načelo odločno zavrnili. Z drugimi besedami, v državni pogodbi ni omenjeno nič podobnega, pa ne zato, ker bi takratni pogajalci pozabili na tako načelo, marveč zaradi tega, ker so se vzajemno strinjali, da pravice manjšin ni mogoče povezovati z njihovim številom. Torej so povezovanje pravic manjšin z njihovim odstotkom takrat odločno zavrnili. To ni težko ugotoviti, če samo prelistate zapisnike z zasedanj kratkega sveta ministrov veseli.

To je tudi razumljivo, kajti manjšini mora imeti na celotnem območju, kjer živi kot kompaktna etnična skupina zagotovljen položaj enakopravnega nacionalnega subjekta z večinskimi narodom. Vsako drugačno stališče pravzaprav izraža zgolj usmeritev k asimilaciji manjšin. V Avstriji pa vedo ravno tako dobro kot v Jugoslaviji, kje živi slovenska in hrvaška manjšina in kje se normalno prepletata z večinskimi narodom. Če se celotni etnični skupnosti priznajo pravice po državni pogodbi, potem nekašeno procentualno razmerje med manjšino in večino prav gotovo ne more imeti nikakršne vloge. Prav tako se sama manjšina ne more deliti na del, ki ima nekatere pravice, in na del, ki nima nikakršnih pravic.

Pri nas noben zakon ali drug predpis ne povezuje pravic manjšin s številom njenih članov. Samo to in nič drugega ne pričakujemo tudi od Avstrije. Če ne bi bilo povezovanja in postavljanja pravic manjšin v odvisnost od procenta, mi ne bi postavljali kot problem vprašanja popisa v Avstriji.

VPRAŠANJE: Vztrajate torej pri kritiki zakona o narodnostnih skupinah, ki pa bo precej izboljšal položaj manjšin?

ODGOVOR: Povedal sem že, da novi manjšinski zakon ne poma-ga urejati problemov. Nasprotno, bistveno enostransko revizira določila 7. člena državne pogodbe. Preštevane manjšin kot pogoj za izpolnitev prejetih obveznosti je bilo tudi v času, ko je bila podpisana državna pogodba, zavrnjeno kot nesprejemljivo. Ugotavlja-ne odstotka slovenske in hrvaške narodnostne manjšine je v današ-nih razmerah evolucije in napre-dovanja človekovih pravic, zlasti ob najnovjšem razvoju dogodkov v Evropi, ob dosedanjem napre-dovanju v naših bilateralnih odnosih neprimerno manj upravičeno kot takrat, ko je bilo to zavrne-no. Namesto da bi v skladu s svojim namenom varoval interese slovenske in hrvaške manjšine, ogroža manjšinski zakon s svojo vsebino že dosežene elementarne osnove za uveljavljanje manjšin-skih pravic.

VPRAŠANJE: Kakšne so kva-litativne razlike med položajem Hrvatov na Gradiščanskem in Slovencev na Koroskem?

ODGOVOR: Ne vidim nikakrš-nih razlik razven tistih, ki izvirajo iz različne družbene, poli-tične in kulturne strukture ene in druge manjšine. Vendar te razli-ke ne morejo v ničemer odločiti, kadar gre za položaj in pravice manjšin kot take. Tudi državna pogodba glede tega ne dela ni-kekršne razlike. Mislim, da že osnovna demokratična logika go-vo-ri, da glede tega ni mogoče de-lati nikakršnih razlik.

VPRAŠANJE: Orišite načelno kritiko Jugoslavije na račun avstrijske manjšinske politike!

Edina rešitev: resnični dialog avstrijske vlade z manjšinami

ODGOVOR: Mislim, da sem na to vprašanje v glavnem že od-govoril. Dodal bi samo še dve dejstvi. Prvič — vse, kar je bilo na tem področju sprejeto, je bilo sprejeto ne samo brez soglasja u-streznih manjšin, temveč tudi brez najmanjšega spoštovanja njih-ovih zahtev. Jugoslavija je zme-raj sodila in sodi, d. je edina pot za reševanje tega odprtega pro-blema jugoslovansko - avstrijskih odnosov resnični dialog avstrijske vlade s slovensko in hrvaško manjši-no, s katerim bi si morali prizade-vati za ustrezne rešitve v skla-du z določili državne pogodbe, da bi Jugoslavija vsekakor podpi-rala.

Drugič — bolj kot karkoli vzne-mirja dejstvo, da doslej sprejeti ukrepi avstrijske vlade kakor tu-di tisti, ki jih vlada se predlaga, v celoti vsebujejo «teze» avstrijskih, nacionalističnih in asimili-latorskih krogov na Gradiščanskem. Znano pa je dej-stvo, da se ravno ti krog »zavze-majo za radikalno zožitev pravic slovenske in hrvaške manjšine,

za njihovo asimilacijo v nemški narod, s čimer ustvarjajo oza-rcje nacionalne nestrojnosti in so-vraštva, kar vse pomeni kršenje črke in duha državne pogodbe. Nič ne bom pretiral, če povem, da je večina omenjenih idej po-polnoma identična z nacistično i-deologijo. Sicer pa so to isti kro-gi in ista ideologija, ki so v dru-gi svetovni vojni podpirali pri-ključitev večjega dela Slovenije k nemškemu rajhu in ki se takim monsturnim sanjam še do danes niso odpovedali. To potrjuje tudi njihov lov na čarovnice v razme-ru do slovenske in hrvaške manjši-ne. Nas to vznemirja, ker gre za dejavnost, ki jo je Avstrija dolžna preprečevati na podlagi pe-te točke 7. člena in na podlagi 9. člena državne pogodbe.

Zaradi tega se ni čuditi, da je celo komite OZN za preprečevan-je rasnega razločevanja v svojem letošnjem poročilu generalni skupš-čini opozoril na to dejstvo in ob-veznost Avstrije, ki jo pomenjuje ta-ega komiteja ne izirva samo iz državne pogodbe, temveč tudi iz izrecnih določil konvencije o pre-povedi rasnega in drugih oblik razločevanja.

Jugoslavija se ne želi vmešava-ti v notranjo politiko avstrijske vlade, zdi pa se nam nevarno, da dejavnost nacionalističnih in so-vi-nističnih krogov zagovarjajo s ta-ko imenovanim razpoloženjem «vo-lilnega telesa» ali celo z «demo-kracijo avstrijske družbe». V tej luči preštevane manjšin ni samo kršenje državne pogodbe, temveč tudi koncesija nacističnim in veli-konskim elementom.

VPRAŠANJE: Kaj mislite o možnih poteh, po katerih bi avstrijska vlada lahko uredila manjšinsko vprašanje, upoštevaje realistično oceno položaja?

Osnutek zakona bi moral upoštevati zahteve manjšin

ODGOVOR: Ne bi rad avstrijski vladi sugeriral kakih poti za ure-ditev tega vprašanja. S stališča našega upravičenega angažiranja, ne pa nekakšnega vmešavanja v notranje zadeve Avstrije, bi po-bilo novilo te, da je glavna smer pri iskanju rešitve začrtana v državni pogodbi.

Se malo ne dvomim o tem, da bodo rezultati popisa — upošteva-je bojkot manjšin in splošno raz-položenje v precejšnjem delu avstrijske demokratske javnosti — povsem neuporabni, tudi s stališ-ča koncepta, ki ga zastopajo z avstrijskim zakonom o statusu manjšin. Torej se neizogibno za-stavlja vprašanje, kako naprej? Ne nameramam se vmešavati v avstrijske notranje zadeve, vendar pa bi izrazil mnenje, da se bi lo-vo v sporazumu z manjšinami najbolj koncentrirati na pripravo osnutka zakona o statusu manjšin, ki bo zares upošteval tako za-hteve manjšin, kot tudi jugoslov-an-ske - avstrijske odnose. In ko v tej zvezi govorim o jugoslovansko-avstrijskih odnosih, imam seveda predvsem v mislih obveznost Av-strije, da uresniči določila držav-ne pogodbe.

VPRAŠANJE: Kako gledate na vlado Kreiskesa in njena po-skusa reševanja: a) pot Kreisky — Sima in b) pot Kreisky — Wagner?

ODGOVOR: V vaše notranje razpravljanje o poteh za rešitev teh vprašanj se ne bi rad spuščal. Že samo dejstvo, da govorite o dveh poteh, pa dokazuje, da so mogoči različni načini reševanja manjšinskega vprašanja, skratka, da preštevane manjšin ni edina pot. Torej gre predvsem za to, ka-ko se najodgovornejši dejavniki avstrijske države — kakor tudi Koroška, Štajerske in Gradiščan-ske — lotevajo urejanja manjšin-skega vprašanja in zagotavljan-ja čimboljšega položaja manjšin.

VPRAŠANJE: Slovenci in Hr-vati v Avstriji so na pogajanjih o sklenitvi državne pogodbe le-ta 1955 našli v sovjetskih pred-stavnih odločne zagovornice svojih interesov. Mar torej Ju-goslavija danes zagovarja so-vjetsko zavzemanje iz tistega časa?

ODGOVOR: Mislim, da ni mo-goč to reči. Jugoslavija zagova-rija zgolj svoje stališče. Vprašanje manjšin je jugoslovansko - avstrijsko vprašanje, ne pa jugo-slovansko - sovjetsko.

VPRAŠANJE: Vi bi torej za-vrnili morebitno podporo So-vjetske zveze pri tem vpraša-nju?

ODGOVOR: Ne, nikakor ne bi zavrnili tega, prav tako kot tudi ne bi zavrnili podpore katerekoli druge države. Zavzemamo pa se predvsem za neposredne avstrijsko - jugoslovanske razgovore in želimo, da se v te stvari ne bi vmešaval nihče drug. Seveda ni odvisno le od nas, temveč tudi od Avstrije, ali se bo usmerila v ta-ko bilateralno obliko reševanja.

VPRAŠANJE: Kakšna je ta orien-tacija, ste lahko videli tu-di sami pred letom dni, ko ste se na Brdu pri Kranju pogo-varjali z zveznim kanclerjem Kreiskym?

ODGOVOR: Glede formalnih re-zultatov naših srečanj na Brdu in Strmolu nimam kanclerju Kreiske-mu kaj očitati. Kancler se takrat

niti ni dokončno izrekel o nobe-nem vprašanju, niti ni vzel nase kakršnekolik obveznosti. Vendar pa so pogovori potekali v takem du-hu, da smo pričakovali večji re-zultat. Žal se naša pričakovanja niso izpolnila. Če pa bi se izpol-nila, bi bilo stanje jugoslovansko-avstrijskih odnosov zdaj vseka-r drugično. Toda v nasprotju z našimi pričakovanji je avstrijska vlada s sprejetjem najnovjših zakonov v parlamentu ustvarila o-zračje zaostrovanja, ki ne more biti podlaga za pozitiven razvoj naših odnosov.

VPRAŠANJE: Kljub vsej for-malni upravičenosti Jugoslavije, da se kot država — zaščitnica zavzema za Slovence in Hrvate v Avstriji, je vendarle vzne-mirjenost jugoslovanske javnosti pri-šla do stopnje, ko se zdi upra-vičeno vprašanje: ali Jugosla-vija ne gleda v Avstriji cene-nega cilja za napad, da bi o-krpila svojo lastno notranjo e-notnost, zlasti v trenutku, ko se povečuje sovjetski pritisk na va-šo državo, predvsem v zname-nju zahteve, da bi imeli voja-ska oporišča na jadranski o-bali?

ODGOVOR: Prepričan sem, da bi bilo zelo škodljivo, če ne celo nevarno, spuščati se v domneve, da je stališče Jugoslavije poveza-no s kakršnikoli notranjimi raz-merami. Vsekakor obstaja neki no-tranji element, to pa je naravna skrb matičnega naroda za svojo manjšino, skrb, ki jo tudi sicer Avstrija goji za Južno Tirolsko. To pa je tudi vse. Niso nam po-trebna nobena manjšinska vpraša-nja, da bi z njihovo pomočjo skr-beli za svojo notranjo enotnost.

VPRAŠANJE: V publicistični polemiki se na avstrijski strani občasno ponavlja dvom o kva-liteti jugoslovanske demo-kracije?

ODGOVOR: Na prvi pogled se zdi paradoksalno, da nam ravno v očiščinah, ko se plete polemika o kršenju elementarnih pravic narodnostnih manjšin, posamezni ljudje iz Avstrije vztrajno dajejo lekcije o pomanjkanju demokra-cije pri nas. Očitno pa tudi ni nič paradoksalnega. V resnici gre za staro in mnogokrat preizkušeno taktiko «ujemite tat». V bistvu gre samo za izjave, ki so rezultat nečiste vesti. A če nič drugega, te lekcije vsekakor kažejo vsaj neko pozitivno dejstvo, namreč, da v avstrijski družbi kljuje demo-kracična in humanistična vest za-stran »položaja narodnostnih manjšin v Avstriji. Še zlasti, ker Av-strija za svojo manjšino z druge strani meja zahteva, česar ni pri-pravljena dopustiti narodnostima manjšinama v okviru svojih meja. Zato ostaja Avstrija z vidika mo-ralnega prava vsekakor dolžnik pred našima manjšinama kakor pred zgodovino.

VPRAŠANJE: Po eni strani se Jugoslavija zavzema za držav-ljavinske pravice slovenskih in hrvaških Avstrijcev, po drugi pa obsoja svoje lastne držav-ljane na visoke zaporne kazni, če se kritično izražajo o po-manjkanju državljanjskih pravic in svobodah v sami Jugoslaviji.

ODGOVOR: Sistem naše demo-kracije sloni na demokraciji samo-upravljanja, ne pa na demokraciji političnih strank. Naša oblika de-mokracije ima po mojem prepri-čanju vse možnosti, da razvije in zagotovi vse individualne demo-kracične ter celo širše in večje pravice od možnosti, katere ima tista demokracija, ki jo mi ime-mujemo buržoazna. Prizadevamo si, da bi se ta naša demokracija razvijala vstric z razvojem vse družbe.

VPRAŠANJE: Po eni strani se Jugoslavija zavzema za držav-ljavinske pravice slovenskih in hrvaških Avstrijcev, po drugi pa obsoja svoje lastne držav-ljane na visoke zaporne kazni, če se kritično izražajo o po-manjkanju državljanjskih pravic in svobodah v sami Jugoslaviji.

ODGOVOR: Sistem naše demo-kracije sloni na demokraciji samo-upravljanja, ne pa na demokraciji političnih strank. Naša oblika de-mokracije ima po mojem prepri-čanju vse možnosti, da razvije in zagotovi vse individualne demo-kracične ter celo širše in večje pravice od možnosti, katere ima tista demokracija, ki jo mi ime-mujemo buržoazna. Prizadevamo si, da bi se ta naša demokracija razvijala vstric z razvojem vse družbe.

Pogovori o davkih

PREMIČNA LESTVICA NEPREMIČNE DOKLADE

V teku so še vedno pogajanja med zvezo industrijcev in osred-nimi sindikalnimi organizacija-mi za morebitno določitev novega ustroja premične lestvice. Vsem podrejenim delavcem je dobro znano, da vsaka točka draginjske doklade prinese določen povisek prejemkov ne samo na osnovu, pač pa tudi na stranske prejem-ke, kot so izredno delo, 13. plača, prejemniki itd. Posebna vrsta prejemkov so družinske doklade. Izplačilo družinskih doklad o-mogoča sklad, v katerega se steka-jou posebni prispevki v višini 7,2 odst. na vse prejemke v breme delodajalca. Za nekatere katego-rije podjetnikov je breme nižje.

Do začetka leta 1974 so znaša-le družinske doklade za ženo in vsakega otroka 8.865 lir. Od leta 1975 dalje in vse do danes se je mera družinskih doklad zvišala na 9.950 lir. Z uveljavitvijo dav-ke reforme (1.1.1974) so bile tudi družinske doklade podvržene dav-ku na dohodke fizičnih oseb (CI RPEF). Ko so za to podrobno, ki so jo z zakonom sami izglaso-vali, zvedeli parlamentarci, je nastalo razburjenje, češ da so tovrstni prejemki povsod opro-ščeni vsake davščine, kar prav-zaprav ni niti res. Družinske doklade so bile pri nas vedno tako malenkostne, da bi vsaka njihova obdavčitev pomenila krivi-ko. Ker pa se zlasti v današnjem

Toda naš sistem je včasih pod pritiskom tako od znotraj kot od zunaj. Kakor vsak drug, se mora tudi naš sistem bojevati proti tem pritiskom. Kajpada nismo navdušeni nad sodnimi procesi, ki smo jih imeli pred časom. Toda Ju-goslavijo po eni strani napadajo kot socialistično deželo, po drugi strani pa kot samoupravno državo. Nekatere nepomembne skupine v deželi izkoriščajo tak položaj za krepitev zunanega vpliva v Ju-goslaviji. V takšnem položaju na-čenjajo tudi vprašanje: kaj bo jutri v Jugoslaviji. Trdno smo od-ločeni braniti Jugoslavijo takšno, kakršna je — socialistično, samo-upravno in neuvrščeno. Mislim, da je načeljanje takih vprašanj v Avstriji samo izgovor za to, da glede manjšinskega vprašanja za-vzemajo nedemokratsko stališče.

(Nadaljevanje na 6. strani)

Senčni zaton v Kornatih v Dalmaciji

(Foto M. Magajna)

SREČANJE OB SPOMENIKU PADLIM NA GRADINU V ISTRI

V duhu bratskega sožitja ki ga je rodil skupen boj

Poleg predstavnikov domačih borcevskih organizacij tudi predstavniki ANPI iz Trsta - Obujanje spominov na bataljon «Alma Vivoda» - Sodelovanje šolarjev

Tam, kjer se je pred 32 leti bil hud, krvavi boj, v katerem je v spopadu z nacisti izubilo življenje veliko slovenskih, hrvaških in italijanskih partizanov, so se v nedeljo, 21. novembra srečali preživeli borci bataljona «Alma Vivoda» z borci s sloven-skega obalnega območja, iz Bujske, in s predstavniki italijan-ske borcevske organizacije ANPI za tržaško območje, predstavniki zveze borcev za obalno in kraško območje ter s predstavniki družbeno - političnih organiza-cij Bujske. Bil je hladen, mračen novembrski dan, podoben ti-stemu izpred 32 let. Temni oblaki so se podili po nebu, pihala je močna burja, da so zastave okoli lepega spomenika padlim partiza-nom, ki so ga leta 1959 v počasti-tev 50-letnice zveze komunistov postavili borcevske organizacije, koprskega in bujskega področja, tako močno plapolale, da se je v trenutkih zdelo, kot bi to bil od-met streljanja streljane. Spomin pač na novembrski dan 1944. leta, ko so strojne zares regljale, ko so bobnele eksplozije min na vsem prostoru med vasi Kučibreg in Hrvoji, tu na meji med Slovenijo in Hrvaško, kjer sta se spopadli po golih, pustih grčih partizanska in nacistična vojska.

Se dan pred tem so bili borci bataljona «Alma Vivoda» in dru-gi borci v Vrnjaku, Briču, Brdih in Črncih na varnem, saj so jim prebivalci teh krajev, ki so jim tudi sicer na vse načine pomaga-li, dali na voljo hleve, shrambe in kleti. Slovenski, hrvaški in ita-lijanski partizani so se v vaseh in naseljih na meji med sloven-skim in hrvaškim delom Istre ter na Monjanščini počutili kot do-ma in povsem varne. Še posebej onega usodnega dne, ker je ves kraj zajela gosta megla in ni za-to nihče niti mislil, da bi se mo-glo zgoditi to, kar se je zgodilo. Že večer pred spopadom pri Hr-voji, kot se še danes spominja-jo starejši ljudje tega kraja, je

nekdo prinesel vest, da se po po-dročju približujejo Nemci, ki da se pripravljajo na napad. In par-tizani so se zares zbrali in napo-tili, da bi se nekoliko odmaknili, a niso prišli daleč. Nepričakovano se je dvignila megla in na golih, pustih senozetih in pašni-kih, po grčih okoli Škljčev in Semeča, kjer ni bilo nikakršne za-ščitne, so jih začeli kositi rafali iz brozostrel in mine iz metalecev min, ki jih je sovražen postavil vse naokrog. Mnogo borcev je ob-ležalo mrtvih in ranjenih, ker jim ni uspelo umakniti se do prve gošče.

Preteklo nedeljo, 21. novembra so se, kot smo rekli, zbrali nji-hovi preživeli tovariši, bivši borci bataljona «Alma Vivoda» in drugi hrvaški in slovenski bivši borci, da bi se spomnili svojih padlih tovarišev, s katerimi so

se to ramo ob rami borili proti skupnemu sovražniku ne glede na nacionalno ali jezikovno razliko, pač pa za skupen cilj, za zmago pravičnejšega sveta. Torej so se borili in umirali kot bratje, da bi njihovi nasledniki kot bratje ži-veli.

Rdeči prapori so kot živ večni ogenj plapolali okoli spomenika, otroci iz slovenske osnovne šole na Gradinu ter otroci iz hrvaških in italijanskih osnovnih šol iz Buj so recitirali priložnostne pesmi, dva pevka zbora pa sta pela partizanske pesmi. Predsednika zveze borcev iz Kopra in iz Buj ter predstavniki tržaškega ANPI so spregovorili in se v svojih govorih spominjali junaške borbe in smrti svojih tovarišev, poudarili so »razumevanje in spoznave-vanje, ki se je rodilo iz skupne borbe».

(Vsebinski T. F.)

Udeleženci so se tudi fotografirali za spomin na srečanje

Borci NOB iz združenega pod-jetja «Iskra» se vsako leto sesta-nejo na tovariški pogovor. Letos so se zbrali v petek, 19. novem-bra v hotelu Triglav v Sežani. Prišli so predvsem predsedniki aktivov zveze borcev iz 56 temel-jnih organizacij združenega dela. Nekaj jih pa ni prišlo ali zaradi slabega vremena, zaradi bolezn-i in iz drugih razlogov, vendar se jih je zbralo 55. Poleg teh so prišli na tovariški razgovor bivši generalni direktor «Iskre» Vladi-mir Logar, ki je sedaj podpred-sednik ljudske skupščine SR Slo-venije, nadalje generalni direktor «Iskre» Jože Hujs in Ivan Lokov-šek - Jan, narodni heroj Stane Semeč - Daki, republiški sekretar za delo Pavel Gantar, predsednik zveze borcev občine Sežana Miro Škapin, direktor sežanske «Iskre» Stanislav Pavlin in drugi.

V soboto zjutraj so si ogledali Lipico in lipisko konjarno, naka-r so borce sprejeli jamarji v Vile-nici, ki so jim priredili tudi pri-grice. Borci so si ogledali ja-mo in bili z obiskom zadovoljni, hkrati je bilo sklenjeno, da bo prihodnje tradicionalno srečanje v Novi Gorici.

L. C.

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Znašli se boste v novem okolju in ne bo vam lahko. Neko staro pri-jateljstvo se bo obnovilo.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Organi-zirate si delo tako, da ne boste morali kaj ponavljati. Vaši upi bo-do uresničeni.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Čemu se razburjate, ko bo vendar šlo vse prav. V družini se bo na-petost podela.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Ne prenačajte se, ker niste izbrali prave poti. Nekdo se vam bo u-dinil, ki je preveč zainteresiran.

RADIO VELE VIZIJA

SOBOTA, 27. NOVEMBRA 1976

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Prvi kanal

12.30 Družinski pogovori
13.30 DNEVNIK
17.00 ZLATI CEKIN
Mednarodno tekmovalno otroških pesmi, prenos iz bolonjskega Teatro Antoniano
18.35 Izžrebanje loterije
18.40 Nabožna oddaja
18.50 Posebna oddaja iz parlamenta
19.20 Oddaja za otroke
19.45 Almanah in Vremenska slika
20.00 DNEVNIK
20.45 TRETJI KANAL, glasbeno - govorna prireditev Arnoldo Foa, Ombretta Colli, Olimpia di Nardo, Gianni Moran-di in Giuseppe Pambieri se bodo nocoj peti v zadnjič sestali s TV občinstvom v svoji posebni oddaji, v kateri parodirajo raz-ne televizijske programe. Nocoj bodo začeli z italijansko fol-kloro s posebnim poudarkom na sardinski, nato pride na vr-sto parodija oddaje «Senza rete» itd.

21.50 Posebni dnevnik 1
Ob koncu DNEVNIK in Vremenska slika

Drugi kanal

12.30 Shirley McLaine v oddaji «SHIRLEYJIN SVET»
13.00 DNEVNIK 2 — OB 13. URI
13.30 Srečanje s časnikarji
14.00 Oddaja šola, tedenska oddaja o vzgojnih problemih
14.30 DNEVNI EVROPE
Čez dve leti bodo v zahodni Evropi volitve za evropski parla-ment. Že doslej je deloval in še deluje evropski parlament, ki pa ni bil neposredno voljen, pač pa so vanj pošiljali svoje delegate parlamentarni posamezniki države članice. Logično je, da bo za leto 1978 potrebno pripraviti javnost zahodne Evrope na te volitve in oddaja Dnevni Evrope se bo potrudila, da bi se veda na svoj način prikazala to vprašanje

15.00 Rugby: Italija — Španija, prenos iz Rima
17.00 KOLAJNE STARE GOSPE
Delo je napisal James M. Barrie, v italijansko ga je pre-vedel Enrico Raggio, v njem pa igrajo Renzo Montagnani, Rina Morelli, Ave Ninchi, Gabrielle Giacobbe in drugi. Kot nam imena posredno povedo, gre za ponovitev dela

18.25 Nocoj: John Miles
19.15 Sportna sobota
19.45 DNEVNIK 2 — ODPRTI STUDIO
12.00 SEGNO DEL COMANDO, drugo nadaljevanje
Televizijsko nadaljevanje sta pripravila Flaminio Bollini in Giuseppe d'Agata, s katerima sta sodelovala še Dante Guardamagna in Lucio Mandarà, igrajo pa med drugimi Ugo Pa-gliari, Rosella Falk, Massimo Girotti, Augusto Mastrantonio, Roberto Bruni, Carla Gravina in drugi.

Polkovnik Tagliarferri po Forsterju, da na številki 13, kjer je stanovanje že dolgo prazno, še vedno nekdo živi. Gre verjetno za prikazen, ki naj predstavlja Lucio, torej dekle, ki ga je profesor videl in z njim tudi večerjal. V kavarni Greco pa prof. odkrije veliko podobnost s pokojnim slikarjem, na poka-palisku ga preseneti «srečanje» z Lucio, ter z nekom, ki je hudo podoben njemu samemu, toda v obleki Tagliarferrija, skratka presenečenje za presenečenjem

21.55 Realizem asketa: MOUCHE
Film je režiral Robert Bresson
Mouchette je stara 14 let in živi na podeželju v Provansi z bratcem, ki je še v povojlu, in starši, ki so se predali alkoholi-zmu. Njeni vrstniki jo zaničujejo, ona pa se jim mašuje. Ko jo nekega dne na poti iz šole zajame neurje, sprejme ponudbo lovca, ki jo povabi v svojo kolibo. Moški ji zaupa, da je umoril ljube čuvaja in prosi za pomoč proti sodnim oblastem. Doživi hkrati tudi božjanski napad. Ko pa ta popusti, si privo-ščita dekleta

Ob koncu DNEVNIK 2 — ZADNJE VESTI

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

Ljubljana

10.00 in 11.05 ter 12.05 TV SOLA:
15.55 Nogomet: HAJDUK — BEOGRAD
17.50 Sporočila iz vesolja, film
19.25 Risanka
19.30 DNEVNIK
19.50 Zunanje politični komentar
20.00 TV - ŽEHTNIK, satirično zbrljiva oddaja
20.40 ZA SONCEM, film

Za konec tedna je ljubljanska TV pripravila vesel in živahen film brez kakršnekolik zahtevnosti in poslanstev. Gre za zgodbo učitelja, ki se je navečal megle Anglije in se odpravil v Avstralijo. Tam začne v podeželskem mestecu poučevati petje in tudi sam lepo poje, tako da je film tudi glasbeno prijeten. Ko pa je naučil svoje šolarje lepo peti, jih je odpeljal v Mel-bourne na pevsko tekmovalno. Logično, da tam zmagaajo. Kot vidimo, film zares ni pretenciozen

22.10 DNEVNIK

Koper — barvna

15.55 Nogomet: HAJDUK — BEOGRAD
19.30 Otroški količek
20.15 DNEVNIK
20.35 Maščevalci, serijski film
21.25 JUGOSLAVIJA V DRUGI SVETOVNI VOJNI, drugi del
22.15 POVEST O DOBRH LJUDEH, celovečerni film, ki ga je France Štiglic napravil po istoimenskem romanu Miška Kranjca

Zagreb

17.50 SALAS V MALOM RITU
18.45 Tovarša — humoristična oddaja
20.00 POL MI, POL VI, zabavna oddaja

TRST A

7.00, 10.00, 11.30, 12.45, 15.30, 18.00 in 19.15 Poročila; 7.20 - 12.45 Dom in izročilo; Dobro jutro; Glas-ba in kramljanje; Glasba; Kon-cert; Jazzovski utrinek; Družina v sodobni družbi; Lahka glasba; Pratika; Glasba po željah; 13.00 - 15.30 Za mlade; Kulturna beležni-ka; Z glasbo po svetu; V zrcalu časa; Glasba; 15.45 - 19.00 Kul-tura in delo; Poslušamo spet; V di-skoteki; Dramatiziran roman.

KOPER

7.30, 8.30, 12.30, 14.30, 16.00, 18.30, 20.30 Poročila; 7.40 Glasba za dobro jutro; 8.35 Glasbeni in-termezo; 10.00 Z nami je...; 10.35 Koledar; 10.45 Glasba in navesti; 12.05 Glasba po željah; 14.10 Plo-šče; 15.00 Orkester; 15.45 Sax Club; 16.50 Primorski periskop; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Pri-morski dnevnik; 18.00 Vročih 100 kV; 18.35 Zajopmo in zaigramo; 19.30 Glasbeni Weekend; 22.00 Plesna glasba.

RADIO 1

7.00, 10.00, 12.00, 13.00, 15.00, 19.00 Poročila; 7.30 Budilka in včerajšnje kronike; 9.00 in 10.35 Vi in jaz; 10.00 Posebna reporta-ža; 11.30 Družni zvok; 12.13 Glas-beno-govorni spored; 12.30 Preiz-kušajo se dilenti; 14.10 Identikit; 15.05 včeraj in jutri; 17.35 Strnje-na kome-tija; 18.20 Jazz; 19.10 Na-božna oddaja; 19.30 Radijska pri-redba; 21.05 Opera glasba.

SLOVENIJA

7.00, 8.00, 9.00, 13.00, 15.00,

„Pa saj to je imenitno! to je osnovno!“

neformalni pomenki s šestimi nekdanjimi veleposlaniki

bogdan pogacnik

Kot bi se ob tem globoko v de Gaulle nekaj premaknilo. Prejšnja zaspala lenobnost ga je povsem minila, sunkovito je pristopil k mizi, udaril s pestjo po njej in pomembno izgovoril: »Pa saj to je imenitno! To je osnovno!«

Jugoslavija in svet? Kako so zastopali in zastopajo Jugoslavijo v svetu naši veleposlaniki? Kako je bilo zlasti ob zgodovinskih prelomnicah? Kako so nekdanji partizani postali diplomati? Se spominjajo kakih zanimivih, čeprav morda na videz drobnih doživetij in osebnih stikov z najvišjimi predstavniki dežel, kjer so bili akreditirani? Potrkali smo na vrata šestih nekdanjih pomembnih veleposlanikov. Ljubezno, odkrito in zavzeto so pomenke sprejeli.

aleš bebler: sprva smo bili preveč agitatorski

Udaren partizan in preudaren intelektualc dr. Aleš Bebler, danes član sveta federacije, po vojni večkratni jugoslovanski veleposlanik in naš predstavnik v svetu, je pri mizici v beograjski kavarni »Moskva« v svojo iskrenostjo razmišljal: »Partizani v začetku naše diplomacije še nismo imeli dovolj izkušenj, često smo bili preveč agitatorski. Toda včasih veliko več opravi kritika med vrsticami kot kopica ostrih besed. Predvojni diplomat zdaj že pokojni Stanoje Simić, srbski republikanec, ki se je po sporazumu Tito — Šubašić pridružil naši NOB in ki je bil najprej naš veleposlanik v Moskvi, kjer se je znašel še kot predstavnik londonske emigrantske vlade, nato pa je bil prvi zunanji minister nove DFJ, je nam mlajšim večkrat svetoval: »Ne bodite preostri!«

Toda tudi v diplomaciji so morali nekdanji jugoslovanski partizani večkrat parirati hude pritisk, ki so ogrožali jugoslovansko neodvisnost.

»V času najhujšega kominformovskega pritiska z Vzhoda na Jugoslavijo je izbruhnila še korejska vojna. Jugoslavija je bila takrat, leta 1951, članica varnostnega sveta OZN in jaz sem bil predstavnik Jugoslavije v varnostnem svetu. Bili smo v položaju, ko je bila pomoč Zahoda zelo pomembna za nas, zato so mnogi pričakovali, da bomo iz kratkoročnih razlogov tudi, kar zadeva korejsko vojno, preprosto prešli na ameriško stran. Toda mi smo korejsko vojno meli za vrhunek hladne vojne in smo kljubovali tudi Američanom, čeprav to ni bilo lahko, saj so imeli v varnostnem svetu večino, še posebej, ker so Rusi iz sveta odšli in tako ni bilo sovjetskega veta. Američani so dosegli celo to, da je ameriška vojska nosila modre čelade OZN. Mi smo, nasprotno, menili, da sta krivi obe strani, in predlagali kompromisno rešitev, to je umik na demarkacijsko linijo, kar je že takrat nakazovalo našo nevrženost. Kmalu pa smo spoznali, da nismo več sami. V varnostnem svetu sta se nam pridružili še dve drugi delegaciji — indijska in egiptovska. Tako se je prvič pojavila poznejša celih deset trojica iz gibanja nevrženih — vodilni deseti let pred prvo konferenco nevrženih v Beogradu!«

Prijazno se je Bebler spomnil svojih dveh takratnih partnerjev Indijca Benega Raia in Egiptčana Favzija Beja, ki je pozneje v revoluciji spremenil ime v Mahmuda Favzija in postal Naserjev zunanji minister. Kot so bili skoraj družinski ljubki vikendi z Indijcem in Egiptčanom, pa so bile baje manj lagodne običajne »prijateljske« večerje vseh predstavnikov varnostnega sveta. »Dve leti sem tu stalno sedel pri mizi kot sosed soproge sovjetskega veleposlanika Malika. Zaradi napetega ozračja, ki je takrat vladalo, se nisem mogel z njo pogovarjati o ničemer drugem kot o specialitetah ruske kuhinje. Pa je celo najin pomenek o piroškah nekoč prestregel spovedni pogled z drugega konca nize in od tedaj dalje sosed z mano ni več spregovorila.«

Kje pa se je sicer na službenem mestu najbolj počutili? Menil je, da najbrž v Franciji. »Jugoslavija je bila takrat zanimiva za tiste na levi in za one na desni. Za leve zaradi tega, ker smo doma že začeli razvijati samoupravljanje; za desne pa kot država, ki kljubuje s svojo neodvisnostjo supersilam, iz česar so potegnili, da bi bila Francija toliko laže enakovredna največjim.« Seveda pa po drugi strani za predstavnika Jugoslavije, ki je podpirala osvobodilni boj v Alžiriji, uradni položaj v Parizu takrat ni bil najlažji. »Ob odhodu iz Pariza me — kljub temu, da mi je premier Guy Mollet avdienco naklonil — takratni zunanji minister Christian Pineau zaradi pritiska desnice ni želel sprejeti.«

joža vilfan: odgovorni vsemu svetu

»Leta 1945 sem sedel v sekretariatu mednarodne mirovne konference v Parizu, ki so se je udeleževale tudi vse velesile, vendar se niti enkrat nisem obotavljal, da bi odprl usta in povedal naše mnenje.« Je približ dr. Joža Vilfan, še danes zvezni poslanec in nekdanji osebni tajnik predsednika republike in jugoslovanski veleposlanik. Od začetka svoje vojne diplomatske kariere, ko je delal v jugoslovanskih delegacijah, ki so se pogajale z Italijo in Avstrijo, je, kot je ugotovil, nastopal v mednarodni diplomatski areni brez sleherne kompleksa. »Naša doživljanja iz vojne so bila še vsa sveža, saj smo jugoslovanski partizani takrat zares dosegli nekaj izjemnega. Zato smo tudi v diplomaciji terjali, da obravnavajo Jugoslavijo kot enakopravnega partnerja. Ko smo prišli pozneje v spor s kominformom, smo se še bolj zavedali, da branimo velik koncept neodvisnega socializma, se pravi, da za svoja dejanja ne odgovarjamo samo sami sebi, ampak zares vsemu svetu.«

Toda hkrati s to ponosno zavestjo je dr. Vilfan osvetlil tudi dejstvo, da smo kot narod, ki je bil nekoč zatiran, in kot marksisti vselej najprej našli sorodni odmev — v parijih, v tistih, ki so bili najbolj izkoriščani. »Že v obdobju pariške konference se je tako rodilo nenavadno prijateljstvo z etiopsko delegacijo... Leta 1943 je prišlo na generalni skupščini OZN v Parizu do ljubezni na prvi pogled z Burmanci. Že takrat smo navezali zelo neposreden stik tudi z Vietnamci.« Po drugi strani Vilfan ni prikrival, da so nas veliki večkrat obšli. »Na mirovni konferenci je celo Sovjetska zveza sprejela francosko linijo in STO, ne da bi nas prej obvestila, kar je že vnaprej zožilo naše možnosti.«

V začetku leta 1952 je dr. Vilfan prispelel kot jugoslovanski veleposlanik v Indijo. »Seveda smo takrat potovali še z ladjo in po poti sem prebral Nehrujevo knjigo »Odkritje Indije«. Toda še bolj je odkril Indijo v neposrednem stiku. »Tako sem začutil solidarnost s tem ljudstvom, ki je, tako kot je šlo v Jugoslaviji za prerod jugoslovanskih narodov in strnitev, pod vodstvom kongresne stranke prešlo iz Gandhijevega gibanja neposlušnosti britanskim gospodarjem v novo, zavestnejše množično gibanje.« Še več, izhajajoč iz svojih lastnih preučevanj in pogovorov v Indiji, je dr. Vilfan vedno trdil, da je Indija »posebej pozitivna sila, s katero moramo imeti tudi boljše stike«, in da meja med Azijo in Evropo ne poteka pri Bosporju, ampak nekje pri Trstu.

Poleg zelo dobrih stikov, ki jih je imel s pokojnim predsednikom Indije, filozofom Radakrishnanom, ki je tudi kot prvi predstavnik Indije prispelel na obisk v Jugoslavijo, ter pozneje z Indiro Gandhi, je bila, razumljivo, osrednja osebnost Indije, okrog katere je kot veleposlanik navezoval stike, premier Džavaharal Nehru. Kljub veliki naklonjenosti i pogostim stikom se Nehru vedno ostajal nekoliko odmaknjen. »Lahko si z njim govoril, toda že v naslednjem trenutku si moral počakati, da se je z mislimi, ki so mu odplavale nekam povsem drugam, znova vrnil k tebi. Znal pa je tudi pokazati topolino. Že ko sem mu ob prihodu prinesel knjigo Titovih govorov, je bil, četudi je bila v srbohrvaščini in je ni razumel, te pozornosti zelo vesel.«

Ko je leta 1954 Tito prispelel na obisk v Indijo in skupaj z Nehrujem tudi govoril na velikem mitingu v Madrasu, je Vilfan ob prevajanju govorov občutil notranjo sorodnost misli obeh državnikov. »V Delhiju je bil takrat v neki dvorani velik sprejem in videl sem, kako je Nehru prijel Tita pod roko. Že sem hotel prikočiti, da bi prevajal, pa mi je predsednik pomahal z roko, češ da ni treba. Šla sta sama prav na konec dvorane, sedla na ravno indijsko zofo in se tam sprostita v živahnem pogovoru. Ob takem sobesedniku se Nehru niti za trenutek ni podal miselno kam drugam, ampak ga je očitno pogovor z vso intenzivnostjo pritegnil.«

jože brilej: cigare ali viski?

Eden tistih z dvema fakultetama, pravno in iz NOB, je današnji predsednik ustavnega sodišča Slovenije dr. Jože Brilej, z drobnimi, a natančnimi konturami obraza in prav takim načinom mišljenja in pripovedovanja, brez samohvale. »Pazite samo to, da ne boste omenjali mene, zakaj vse je samo v tem — Jugoslavija in Tito; odnosi, situacije, v katerih se znajdeš in iz katerih moraš najti pot, po možnosti ne brutalno.«

Takoj po koncu vojne je vodil jugoslovansko delegacijo, ki je urejala odprta vprašanja z Italijo. Nekega jutra ga je presenetil predstavnik palače Chiggi s čestitko. — »Zakaj?« »Ker ste novi jugoslovanski veleposlanik v Londonu.« — »Od kod pa to veste?« — »Iz londonskega Timesa.« Čez tri dni je bil v Beogradu. Ko je tovariš Edvardu Kardelju pojasnjeval, da bi moral med drugim pozdraviti še svoj volni tifus, je dobil odgovor: »Saj veš, kakšen je položaj! Zdravi se v Londonu!«

Po letu 1945 je bila Jugoslavija dejansko izolirana med Vzhodom in Zahodom. Pojem Angloameričan je po njihovi lastni krivdi zvenel negativno. Po drugi strani je bilo treba nenehno uporno prepričevati, da Jugoslavija ni nikomur satelit, da v njeni revoluciji ni nič satelitskega. Lahko bi pripovedoval resnične fantastične zgodbe o tem.

Po potsdamski konferenci in Churchilllovemu padcu so v Londonu prišli na vladno laburisti, od katerih ni bilo mogoče iztisniti niti izjave o tem, da so zainteresirani za neodvisnost Jugoslavije. Ko je leta 1952 spet zmagal Churchill, se je jugoslovanska vlada, razumljivo, toliko bolj zanimala za njegova nova stališča. »Ma-

lo pred volitvami sem gostil na večerji Churchilllovo hčer, ki je tudi kandidirala in njenega moža Christopherja Soamesa, sedanjega člana izvršne komisije EGS. Po angleškem receptu, da je treba politiko povezovati s šalo, smo si pripovedovali dvotipe. Churchilllova hči se je zelo smejala nekemu mojemu dvotipu o Churchillju in rekla, da ga bo povedala očetu. Nemudoma sem torej navrgel še enega, ki sem ga označil kot še boljšega in ki se je nanašal na Churchilllova zagotavljanja med volilno kampanjo, da bo v primeru zmage znova navezal dialog s Stalinom. Šala je govorila o bogu, ki je v trenutku nevarnosti za mir, poslal na svet angela s pooblastilom, da vsakemu izmed velikih treh izpolni željo. Truman si je želel, da bi bog uničil boljševike s Stalinom vred; Stalin, da bi šli po gobe Američani s Trumanom vred; Churchill pa je pomežiknil, češ, daj mi le cigare in viski, saj se bosta onadva tako ali tako vzajemno uničila. Kmalu zatem je Churchill kot novi britanski premier sprejel Brileja kot prvega jugoslovanskega veleposlanika, in ko mu je stopil od svoje pisalne mize iz globine dvorane naproti, je med gromkim smehom vprašal: »Cigare ali viski?« Pogovor se je potem razpletal v najboljšem ozračju in ob koncu je Churchill dejal: »Pozdravite mi predsednika Tita. Nimam sicer rad angleških laburistov ne jugoslovanskih komunistov, da o boljševikih sploh ne govorim. A povejte Titu: dokler bo branil neodvisnost Jugoslavije, bo užival vso mojo podporo.« Kmalu zatem je Eden kot prvi zunanji minister z Zahoda obiskal Jugoslavijo in leta 1953 je Tito kot prvo izmed zahodnih dežel obiskal Veliko Britanijo.

Leto 1956: Velika Britanija, Francija in Izrael so napadli Egipt. V varnostnem svetu OZN, ki je razpravljalo o agresiji, je Sovjetska zveza predlagala resolucijo, da je napadalce treba ustaviti, toda Velika Britanija in Francija sta prvič uporabili pravico veta. Bilo je sredi noči, ko je v popolni tišini jugoslovanski predstavnik Brilej, ki je izbrskal od nekoč proceduralno resolucijo »Združeni za mir«, predlagal, da se v 24 urah skliče zasedanje generalne skupščine ne glede na veto. Predlog je bil sprejet, generalna skupščina se je naslednji dan sestala, agresija je bila ustavljena. Brilej je dobil najvišje egiptovsko odlikovanje, še preden je stopil na egiptovska tla kot jugoslovanski veleposlanik.

V Kairu je imel zaradi tesnega prijateljstva med Titom in Naserjem izjemno ugoden položaj, saj se je lahko z Naserjem srečeval tudi po dvakrat na teden. Pri tem je šlo tudi za popolno odprtost pomenkov. »Nekega dne se je Naser utrujen vrnil iz Aleksandrije, kjer je pripravljali statut za novo politično organizacijo Arabsko socialistično unijo, v kateri naj bi postal generalni sekretar. »Zdaj gre težko, toda ko bomo uredili to, bo vse lažje,« je dejal Naser. »Pri nas v Jugoslaviji govorimo tako že dolgo,« sem mu vskočil v besedo. »Saj pravzaprav tako mislim,« se je enako odkritosrčno nasmajal Naser.

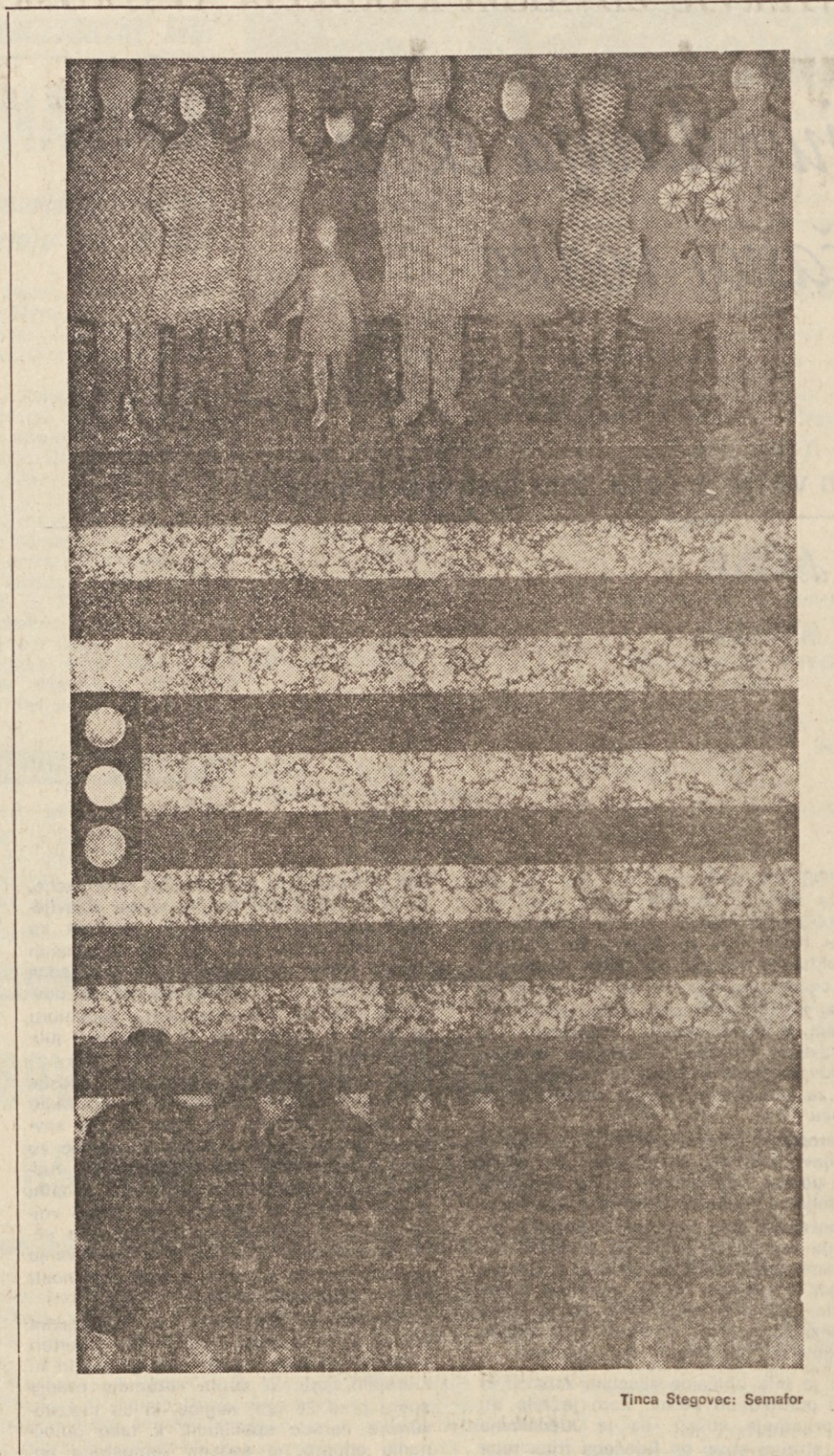
V trenutku, ko je leta 1961 razpadla ZAR in se je Sirija spet oddvojila, je bil Egipt precej osamljen in Naserja je to očitno prizadelo. Jugoslovanskega veleposlanika je povabil na večerjo Naserjev osebni politični svetovalec Mahmud Riad, sedanjí generalni sekretar Arabske lide. Obzirno je vprašal, če bo predsednik Tito prišel v Egipt. Brilej je poslal vprašanje v Beograd, toda še preden je prišel odgovor, se je Riad znova oglašil, tokrat s pripodobom: »Če bi imeli prijatelja, ki bi mu umrla žena ali hči, ali bi stopili v prijateljevo hišo?« — »Dobesedno to sem sporočil v Beograd. V štirindvajsetih urah je bil predsednik Tito v Kairu.«

rudi čačinovič: nemška mentaliteta se je spremenila

Prav zaradi neodvisnosti jugoslovanske politike so se tudi na drugih geografskih in političnih vzporednicah normalizirali odnosi med Jugoslavijo in ZRN, ki so bili deset let prekinjeni, odnosi, ki so bili razen tega obremenjeni z grenkimi spomini na vojni čas. Nekdanji jugoslovanski veleposlanik v Bonnu, sedanjí podpredsednik izvršnega sveta SR Slovenije Rudi Čačinovič, na katerega smo se obrnili kot na človeka, ki je v tistem prelomnem času s svojo mislijo te odnose ob vzajemnem spoštovanju nenavadno visoko razvil, je bil zelo odkrit:

»Izraz maščevanje bi bil brščas preoster; točno ZR Nemčija je Jugoslavijo najprej očitno hotela kaznovati, oziroma ji vsaj dati čutili posledice, ker smo navezali diplomatske odnose z Nemško demokratično republiko... Toda ob koncu te ga desetletnega obdobja je v ZRN prevladalo mnenje, da je prekinitev odnosov z ZR Nemčijo tudi njej v škodo in da je Jugoslavija prav zaradi svoje dosledne politike pomemben dejavnik miru in sožitja v Evropi in v svetu. Zato je šlo predvsem za to, kako bi te stike znova navezali. Eden takih prvih stikov je bil nekoliko romantični obisk takratnega nemškega ministra za družine dr. Bruna Hecka, ki je bil tudi generalni sekretar vladajoče demokratske CDU: v Jugoslavijo je leta 1967 prišel na neko prireditve na Hrvaškem kot gasilski funkcionar. Sicer pa je v Nemčiji nasploh vse bolj dozorevala ocena vseh v parlamentu zastopanih strank, da je vzpostavitev diplomatskih stikov z Jugoslavijo nujna potreba ne glede na razlike v sistemih.«

To novo vzdušje, ki je po besedah Rudija Čačinoviča poslej »trdna stalnica« in ki so ga že celo pred ponovno uradno diplomatsko povezavo dopolnjevali stiki na področju gospodarstva, kulture in turizma, je privedlo do sporazuma obeh partnerjev v Parizu leta 1968 ter do postopne ureditve vseh odprtih vprašanj, predvsem vprašanja nemške vojne odškodnine, pa tudi ureditve vprašanja zdomec, »ki so ga v ZRN rešili celo bolj kot kjerkoli drugje,« in so zaposleni naših delavci. In kot so v ZRN poprej nekaterim nasilnim emigrantskim organizacijam dajali državno podporo kot socialnim ustanovam, so pozneje, zlasti v vrhu socialdemokratske stranke in vlade, kljub te-

Tinca Stegovec: Semafor

mu da so se vozili še večkrat zapletli, kazali vse večje razumevanje za stališča jugoslovanske vlade. »Po drugi strani je bilo tudi jasno, da ZRN ne bi mogla uveljavljati svoje lastne nameravane vzhodne politike nasploh, če ne bi že prej uredila odnosov z Jugoslavijo.«

Odsev tega novega pozitivnega gledanja na nemško-jugoslovanske odnose se je seveda zrcalil tudi v odprtih možnostih za navezovanje osebnih stikov novega jugoslovanskega veleposlanika Čačinoviča v Bonnu, o katerem se je pozneje kancler Willy Brandt leta 1973 na obisku v Beogradu pohvalno pošalil, češ da je sam znal priti skozi vsa vrata. »Ko se je predsednik Tito vračal leta 1970 iz Bruslja v domovino in ko je letalo neuradno »zaradi tankanja bencina« pristalo v Kölnu, je prišlo do prvega srečanja med njim in Brandtom. Takrat smo seveda predsednika Tita posebej prosili, naj spregovori z Brandtom tudi o še neresenem vprašanju odškodnin, je pripovedoval Rudi Čačinovič. »Ko je predsednik Tito nadaljeval polet, mi ni mogel več razložiti, ali je in kaj je v tem smislu govoril, rekel je samo, da mi lahko pove, če se odpeljem z njim do Beograda. Ker pa sem zaradi obveznosti ostal v Bonnu, mi je Willy Brandt sam pozneje z nasmehom zaupal: »Vas predsednik mi je rekel: Vsi name pritiskajo, naj vam rečem kaj o odškodninah, jaz pa vam tega ne bom rekel.« To intervencijo, po Brandtovih besedah zelo diplomatsko, sem razumel tudi sam.

Tik pred nemškimi volitvami leta 1972, ko Brandt zaradi dejavnosti v previolitni kampanji socialdemokratske stranke že osem dni ni sprejemal nobenega tujega veleposlanika, je vendar naredil neuradno izjemo z jugoslovanskim veleposlanikom Čačinovičem, ki je takrat zaradi neke nujne zadeve skušal priti osebno do njega. »Povedali so mi, da naj se pripeljem za njim do Mainza, kjer je Brandt zaključeval neki predvolilni miting in kjer naj bi mu siedel sprejem v veliki dvorani. Dejansko me je tam Brandt tudi sprejel in čeprav ni bilo nikjer zapisano, da je sprejel jugoslovanskega veleposlanika, je izšla fotografija, kajti takoj ko sem prišel k njemu, so naju fotografirali skupaj z županom Fuchsom, ki je tudi predsednik nemško-jugoslovanskega društva.«

Še posebej globoko pa priča o tem, da se je v nemški mentaliteti v teh časih marsikaj spremenilo, oolomek je pomenka, ki ga je imel veleposlanik Čačinovič ob svojem slovesu iz Bonna pri zveznem predsedniku dr. Gustavu Heinemannu. »Prav takrat so na Koroskem v Avstriji začeli nasilno odstranjevati dvojzlične krajevne napise, Heinemann se je začudil: »Ali je to sploh danes še mogoče?« je zaprepadeno vprašal. »Pa saj to spominja skoraj na srednji vek!«

ivo vejvoda: zgodovinski pogovor z de gaulloom

»Do danes še ni bila dovolj ovrednotena vloga Jugoslavije v mednarodnih odnosih. Kot se je prej prelomno pojavila KPJ v mednarodnem komunističnem delavskem gibanju s svojo emancipirano samostojno potjo, tako se je tudi v mednarodnih odnosih nenadoma pojavila dežela, ki je ne glede na to, ali je velika ali majhna, hotela imeti svoj jaz.« Tako je razmišljal doma v svojem z mnogimi umetniškimi slikami estetsko uredenem stanovanju v Beogradu član sveta federacije in večkratni jugoslovanski veleposlanik Ivo Vejvoda, ki je nedvomno tudi

sam kot osebnost prispeval k enakopravnemu uveljavljanju socialistične Jugoslavije v svetu.

Ne da bi govoril o sebi, je omenil kot primer pogumni nastop danes že pokojnega Vlada Popovića, ki je v času kominformovskega pritiska na Jugoslavijo med obiskom pri ameriškem ministru za zunanje zadeve Johnu Fosterju Dullesu, ki je jugoslovansko zagoto skušal izkoristiti s tem, da je pomoč v hrani vezal na politične pogoje, to po partizansko odklonil: »Bomo pa še enkrat jedli samo travo.«

»To je bil nov jezik v diplomaciji,« je dejal Vejvoda, ki je tudi sicer sam doživel leta 1970 podoben poskus pritiska tik pred napovedanim obiskom francoskega predsednika vlade Chabana Delmasa v Jugoslavijo. Pri vseh tradicionalno dobrih jugoslovansko-jugoslovanskih odnosih in posebej glede na to, da je takratnega zunanjega ministra Mauricea Schumana štela še iz medvojne časa za jugoslovanskega prijatelja, je bil očitno bolj presenečen, ko mu je Schuman tik pred Chabanovim potovanjem v Jugoslavijo povedal, da bi se seveda Jugoslavija na razpotju barvne televizije morala odločiti za francoski sistem SECAM in ne za nizozemsko-nemški PAL. »Ali je to izsiljavanje? je prav tako brez rokavic odgovoril Vejvoda.

Svobodnjaška pa se je Vejvoda dotaknil tudi vprašanja naše dokumentacije. »Naše arhive v zveznem sekretariatu v Beogradu še do danes nismo odprli, čeprav so na Zahodu, kjer je zastarala doba 30 let, zdaj že odprli vsa dokumentacija o drugi svetovni vojni. Sovjetska zveza ima prav tako še zaprte svoje arhive. Tako je, na primer, izšlo po svetu že 40 tisoč knjig o zgodovini španske državljanske vojne, čeprav to gradivo temelji na popolni zgodovinski dokumentaciji, kajti sovjetski del arhiva je avtorjem še vedno nedostopen.« Po drugi strani se je spomnil, kako so mnogi tuji diplomati in raziskovalci, zlasti po XX kongresu KP SZ oblegali jugoslovanske diplomate z vprašanji, kaj misli o tem ali onem Jugoslaviji.

Med svojim službovanjem v Italiji je kot jugoslovanski veleposlanik dobil zelo dober vtis o predsedniku italijanske republike socialnem demokratu Saragatu in papežu Pavlu VI. »V Italiji nikoli ne bi bili demokratična dežela, če ne bi bilo v našem predverju Jugoslavije, takšne, kot je,« mu je med štirimi očmi dejal Saragat.

Z generalom de Gaulleom je v Franciji skoraj vse do konca ostalo nekaj nedorečenega. Do srečanja med njim in Titom nikoli ni prišlo; morda prav zaradi de Gaullovega občutka, da ga je nel do med vojno v oporo proti Hitlerju presregel ali za zaradi domnev o njegovih simpatijah z Mihalovičem. Toda napočilo je obdobje sovjetske intervencije v Pragi 1968.

»Bil sem poleti na počitnicah doma v Poreču, ko me zvečer obvestijo, da moram nemudoma na Brionce,« je pripovedoval Ivo Vejvoda. »Predsednik Tito mi je naročil, naj takoj odpotujem nazaj v Pariz in obvestim de Gaulle: ne glede na to, ali gre zdaj za ofenzivne ali defenzivne poteze Jugoslavije se bo v vsakem primeru branila. Pohitel sem, toda v Parizu sem imel pogovor z de Gaulleom šele neposredno po kosilu, ki ga je imel v toplem vremenu z angleškim veleposlanikom, tako da se mu je nekoliko dremalo. »Kaj ste rekli?« je vprašal de Gaulle. Ko sem mu ponovil, se je njem nekaj premaknilo, prejšnja zaspala lenobnost je po vsem minila, sunkovito je pristopil k mizi, udaril s pestjo po njej in pomembno izgovoril: »Pa saj to je imenitno! To je osnovno!«

jugoslavija skozi časičo vodke

čim večja je čaša, tem bistrejši je pogled

tit doberšek

MOSKVA, novembra — Ko je doma ta zabava dosegla tisti svoj vrhunec, da je začela vodka kresati en »tost« (napitnico) za drugim, je gostitelj, intelektualac srednjih let, vstal in dvignil čašico: »Nazdravljam deželi, ki sem jo od nekdaj občudoval zaradi njene predanosti svobodi in neodvisnosti, Jugoslaviji. In nazdravljam človeku, ki sem ga zmerom spoštoval zaradi poguma in odločnosti v boju za neodvisnost svoje dežele, predsedniku Titu«.

Sproščeno šumna družina fizikov in učiteljev, slikarjev in filozofov, ki je še malo poprej nazdravljala lepim ženskam, prijateljsv, ljubezni in drug drugemu, je za spoznanje dolg trenutek umolknila, potem pa pritrjujoče segla po čašicah vodke. Samo neka učiteljica je med splošnim hrupom, v katerem so se izgubljale njene besede, previdno pripomnila, da je treba neodvisnost nekoga razumeti le v skladu z njegovimi obveznostmi do skupnosti.

To je bila običajna zasebna zabava, ki pušča politiko ob strani. Zato je bilo toliko prijatelje slišati, da je Jugoslavija »tukaj, streljaj stran od Rdečega trga, tega osrčja prostrane dežele, da se je ljudje »avedajo in da nazdravljajo tistemu, kar jo najbolje opredeljuje.

Jugoslavija je bila pravzaprav na sovjetskih širjavah vselej navzoča. Bila je navzoča tudi tedaj, ko je ta dežela preživljala prelomni trenutek v svoji zgodovini, veliko oktobrsko revolucijo. Na tisoče jugoslovanskih revolucionarjev, takšnih kot legendarni Aleksa Dundić, so dali svoja življenja za ideale nove družbe. Še sredi neprehodne sibirskije tajge sem lahko izvedel za vrsto znanih jugoslovanskih revolucionarjev, ki so tam pomagali sredi »gosudarja« kolčaka.

Se bolj pa je Jugoslavija bila navzoča med zadnjo vojno, ko je svoj narodnoosvobodilni boj prelila v socialno »revolucijo, iz katere je nastala nova, neodvisna država. V tem času so se, kot radi poudarjajo v Sovjetski zvezi, kalile bratske vezi med narodi obeh dežel. Obletnica osvoboditve Beograda je dnogdek ki nobeno leto ne mine brez spominjske slovesnosti v Moskvi.

Nato so sledila leta, ko sovjetsko vodstvo ni moglo ali hotelo razumeti, da želi nova Jugoslavija, potem ko si je sama izbojevala zmago v samonikli revoluciji, tudi vnaprej neodvisno graditi pravičnejšo družbo. To je bilo obdobje grobih napadov, kritik in obožbo: še zdaj sem pri nekem znanu našel stare številke »Krokodila« z značilnimi karikaturami iz tistega časa. Toda Jugoslavija je vzdržala tudi to preizkušnjo in pred 21 leti so bili v Beogradu postavljeni temelji za drugačne, enakovredne in v vzajemnem spoštovanem prežetke odnose.

Vse to je treba navesti, če hočemo razumeti današnji pogled na Jugoslavijo z »Rdečega trga«. V marsičem ima ta pogled nočan pečat prostiranja, ki se razteza tisoče kilometrov okoli Rdečega trga, ali rečat tiste moči, ki 7. novembra stopa jo kockah na Rdečem trgu. Prav tako se »daj zaide v ta pogled kaka smet preteklosti. In vendar je ta pogled zdaj dosti asnejši in odkritejši kot poprej: deželi sta zadnja leta vzpostavili izredno široko in raznoliko sodelovanje prepletli gospodarske, kulturne, znanstvene, športne in številne druge vezi, ki pomagajo premagovati nerazumevanje in nezaupanje.

Tako je, denimo, Jugoslavija za sovjetske ljudi dežela, ki postavlja v moskovske trgovine izredno cenjeno potrošniško blago: v prvi vrsti kozmetiko pa vanjake in vina. »Dubljonke« (podložne zimске plašče) in obutev, svetilke in konzerve. Potem je to dežela ki je zgradila in še gradi na raznih koncih Sovjetske zveze hotelske komplekse morske in rečne ladje, ki opremlja telefonske centrale, izdeluje opremo za atomske centrale pa akumulatorje za slovite »žigulije« itd.

Jugoslavijo poznajo tudi po številnih popevkarjih, ki gostujejo po sovjetskih odrih od Moskve do Nahodke, Djordje Marjanović vsaj toliko priljubljen kot naš vinjak. Potem jo poznajo tudi iz več folklornih filmov, ki jih predvaja sovjetska televizija. In manj ali skoraj nič jo poznajo po njeni aktivni vlogi v neuvrščenem gibanju in po njenih uspehih v izgradnji samoupravne socialistične družbe.

Tu ima pač svoj delež tisti drugi »časopisni pogled« na Jugoslavijo z Rdečega trga. Koliko je Jugoslavija v tem vplivnem mediju navzoča in kako pogosto? Za primer vzemimo najuglednejši dnevnik z največjo, dvajset milijonsko dnevno naklado, »Pravdo«, ki kot edini dnevnik izhaja na šestih straneh (drugi imajo štiri strani in običajno ne izhajajo ob ponedeljkih).

Od lanskega do letošnjega prvega novembra je »Pravda« objavila 102 različna dopisa iz Jugoslavije, od nekaj vrstic dolgih agencijskih vesti in kratkih poročil do daljših člankov, komentarjev in reportaž. Torej povprečno po dva prispevka na te-

den. Prevladujejo sicer kratke informacije, to je približno dve tretjini vsega objavljenega gradiva o Jugoslaviji, medtem ko se daljši dopis (več kot 60 časopisnih vrstic) pojavi povprečno vsaka dva tedna enkrat (skupno 26). Seveda pa to povprečje sega od treh informacij v decembru in štirih v januarju do 14 dopisov v juliju in avgustu.

V celoti je »Pravda« posvetila Jugoslaviji približno 6.500 časopisnih vrstic. Malo ali veliko? Odvisno od tega, kaj so sovjetski bralci iz njih zvedeli. In največ so brali o naših tovarnah, ladjedelnicah, rudnikih, hidrocentralah, o naši nafti in žitu, o naši folklori in spominih na zadnjo vojno, malo o aktualnih problemih naše sedanjice družbene ureditve, o uresničevanju samoupravnega sistema, o naši dejavnosti sredi nevtršenih držav.

Pogovor o Jugoslaviji s sovjetskim človekom je izredno zanimiv. So nekateri — in ni jih malo, zlasti srednje starih in starejših ljudi, ki dooro razumejo ozadje spora pred 28 leti, nagibe, ki so jugoslovanske narode spodbudili k tako odločnemu odporu, in sedanjici samostojni položaj Jugoslavije v svetu. So drugi, in teh je največ v tako imenovanih poluradnih krogih, ki ne razumejo, zakaj je v Jugoslaviji spomin na ta leta še zmeraj tako živ, zakaj še danes analiziramo to obdobje, seznanjamo z njimi mladi roj: vendar to so prej ko ne ljudje, ki tudi ne razumejo naše današnje neodvisnosti.

Naposled so tudi tretji — ti so največ iz mlajše generacije — ki jim ni znana preteklost dvostranskih odnosov med deželama, pa tudi današnjega položaja Jugoslavije ne razumejo docela. »Če ste socialistična država, zakaj niste potem v varšavskem paktu,« sprašujejo. Ali pa: »Vaši ljudje svobodno hodijo v tujino, delajo na Zahodu. Torej ste kapitalistična država...« Običajno sledi temu dolga in vroča razprava, v kateri se izkaze slabo poznavanje naše stvarnosti.

Treba bi bilo čim bolj širiti medsebojno spoznavanje in razumevanje, to je pogosta ugotovitev v pogovorih s sovjetskimi ljudmi. Čim več izmenjavati medsebojne izkušnje, čim bolj odkrito in naravno govoriti o vsem, kar se je pojavljalo in se pojavlja v dvostranskih odnosih, ne potiskati umetno ob rob nekatera vprašanja, ki se zdijo »kočljiva«.

Pogosto smo krivi tudi sami, oziroma naša nerodnost in nespretnost v širjenju propagande oziroma prikazovanju objektivne podobe o naši preteklosti in sedanjosti. Na ulici Gorkaja v Moskvi, torej na »sovjetskih Elizejskih poljanah«, je, denimo, velika knjigarna »Družba narodov« (Priateljstvo med narodi), v kateri so knjižni oddelki socialističnih držav, Poljaki, Čehi, Nemci iz NDR, Madžari, Bolgari in drugi ponujajo na policah posebno izbiro iz svojega knjižnega bogastva. Za ogrom glavne ulice je vhod v naš oddelek. Tam se na pol praznih policah že mesece valjajo isti pesniki naše književnosti, nekaj slovarjev, nekaj otroških knjig. In za nameček še po zasoljenih cenah za sovjetske razmere.

Lahko bi govorili o zadostitvi formalnosti, podobno kot je z navzočnostjo naših časopisov v sovjetski prestolnici. Po recepciji nekaterih moskovskih hotelov in dveh ali treh kioskih je mogoče najti stare številke »Borbe«, »Politike« ali »Vjesnika«. Malokdo sega po njih — star dnevnik je pač samo za zavijanje. In vendar kažejo sovjetski ljudje veliko zanimanje, recimo, za naše ženske revije. Ilustrirane magazine, specializirane časopise.

Tudi turistična menjava ni še dobera izkoriščena. Ne mislim z naše strani, saj je Sovjetska zveza zadnji čas pri nas velika »moda«. Ne mine teden, da ne bi našli na kockah Rdečega trga jugoslovanskega turista: samo v organizaciji Yungotours je bila te dni v Moskvi že 250. skupina iz Ljubljane. Manjši je dotok turistov iz Sovjetske zveze. Toda veliko je sovjetskih ljudi, ki si vroče želijo obiskati našo deželo, ker »sem od znanca slišal, kako lepo je pri vas, kako živite, kaj vse je mogoče pri vas videti«.

Premalo se poznamo, to je dokaj splošna ugotovitev v sovjetski prestolnici. Veliko je še neizkoriščenih možnosti za boljše medsebojno seznanjanje. Premajhno poznavanje pa rado poraja, to je znano, spore in nesoglasja, ki si jih nobena stran ne želi.

Med potovanji po Sovjetski zvezi se mizer čisto najdem za bogato obložen mizico, kar je zunanji znak prisilovničnega gostoljublja in širokoprčnosti gostiteljev. Še previdno združnostjo, ki je značilna za sovjetski odnos do tuica se tu in tam iztrga vprašanje o našem vsakdanjem življenju, o tem, koliko kaj stane pri nas, ali kmetije delajo v kolhozih kako je urejeno kmetstvo, kakšne so plače in podobno. Bolj ko se polnijo čašice vodke, bolj izginja zadržanost in skozi napitnice se krepi želja po prijateljstvu, po tesnejšem sodelovanju. Jugoslavija je, gledana skozi čašico vodke, dežela, ki mika, ki privlači s svojim samostojnim položajem. Velja torej, »pasašok«, izpti do dna...

Ive Subić: Kolona

vljuden ideološki boj

odnos američanov do jugoslavije je tem ugodnejši, čim važnejša je tema

dragiša bošković

NEW YORK, novembra — Prve čestitke, s katerimi je vodilni prestolnici in ameriški list polaskal bodočemu ameriškem predsedniku, si je ta priložil s stališčem o naši državi. »Dobro je, da se je Jimmy Carter kongiral, kar zadeva Jugoslavijo,« je zapisal »Washington Post« v uvodniku.

Podrobnosti so znane: Jimmy Carter je v svojem tretjem in zadnjem televizijskem dvoboju z Geraldom Fordom, ko je odgovarjal na vprašanje o tem, ali je neodvisnost Jugoslavije v prihodnosti morda ogrožena, najprej dejal, da take nevarnosti ne vidi, potem pa dodal, da bi v takem domnevnem primeru »sprejel najučinkovitejše možne ukrepe, izvedemsi intervencijo čet«.

Iz nasprotnega tabora je na predsedniškega kandidata Carterja takoj priletel očitok, da si »predsednik ne sme vezati rok« s tem, da vnapre izda, kaj bi storil v kakšnem mednarodnem zapletu. To temo so potem tekmeči za Belo hišo in njihova okolica pogrevali in da bi o njej pregovarjali več dni, vse do volitev. Največji kalibri republikanskega tabora, vključno Nelson Rockefeller in podpredsedniški kandidat Robert Dole kakor tudi ameriški zunanji minister, so pograbilo to temo in z njo dopovedovali Američanom, kaj bo pomenilo, če se bodo opredelili za dozdnevno neizkušeno politika. Najostreje je to formuliral Henry Kissinger, ki je namignil, da demokratski kandidat nima dovolj posluha za to, da bi ocenil, kako daleč segajo ameriški interesi. Ni mogoče reči, je dejal, da ameriška varnost preneha na meji držav, s katerimi. ZDA vežejo obrambne pogodbe, zlasti še, ko gre za tako strateško pomembne države kot je Jugoslavija.

Naj bo že kakorkoli, Jimmy Carter je drug dan po volitvah na svoji prvi tiskovni konferenci dopolnil samega sebe. Rekel sem, je rekel novi predsednik, da bi bil napad na jugoslovansko neodvisnost »nad vse huda kršitev miru« in »grožnja vsemu svetu« in da bi bilo ZDA v tem primeru »tako rekoč nemogoče nadaljevati politiko popuščanja«. Tu se je Carter nekoliko odmaknil od prejšnjega odgovora o tem, kaj bi ukrepal, dodal pa je pomembne ugotovitve o stvari, s katero se udeleženci teh razpravljani dotle niso dosti pazili. Ugotovil je, je rekel, da je »Jugoslavija vojaško močna, zelo čvrsto združena in zelo globoko privržena neodvisnosti«.

Malokdo več sme se pomuditi pri opisu teh razpravljanih ker razodevajo eno izmed značilnosti ameriškega pogleda na Jugoslavijo. To je, da — če ga lahko parafraziramo z jezikom matematike — postaja tem ugodnejši, čim važnejša je tema. V presentativno velikem vpletanju Ju-

»brezumnih« ljudi, kot so jih videli ameriški opisovalci, tukaj ni bilo mogoče nikogar pripraviti do tega, da bi teroristom priznal vsaj serčico nekega političnega gibanja — ne samo zato, ker obsojajo terorizem v načelu, ampak predvsem zato, ker so opisovalci in komentatorji brez težav prepoznali zagrizeno, skrajnje desničarsko naravo te skupnice. Tako je Američanom postalo jasnejše, s kakšno mrakobno ima Jugoslavija še opraviti. Po dolgem času so jugoslovanske zahteve, da je treba predstavnika zavarovati pred nasiljem, postale tehtnejše. »Američani,« pravi na primer John Campbell, nekdanji funkcionar State Departmenta, zdaj pa izvedenec v svetu za zunanje zadeve, »podcenjujejo upravičeno jugoslovansko zaškrbljenost in odgovarjajo s tem, da dajejo lekcije o zakonih in ustavi svobodne države... To, da FBI iz kakršnegakoli razloga že enkrat ni uspelo izročiti pravice tiste, ki podtikajo bombe ali mahajo z orožjem, nas diskreditira.« Na trditve, da vlada ne more dosti storiti, pa komentator odvrne s tem, da seže daleč v zgodovino, tja v San Francisco, češ: kako je lahko vlada tam razglašala kitajske tolpe, ki so se v imenu politike toliko po mestu?

Zdi se, kot da pokrovitelji teroristične skupine vohajo slabše čase. Na eno letošnjih novembrskih sobot so se v svoji newyorški radijski uri srdito spravili na državno tožilstvo. Razlog: tožilec je skupino, namesto, da bi jo uvrstil med skoraj neostanke in potomce nacističnega mraka, Jugoslavijo je bila na ameriškem prizorišču skozi vse leto 1976 bolj ali manj, lepše ali gres naslikana, navzoča tudi mimo teh dramatičnih povodov. Deloma je to neugodna slika: povode so dali sojenje jugoslovanskemu odvetniku, zato ker se je, kot so tukaj opisovali, »enačil s stališči oboževanja«, majhen vihar zaradi izjav ameriškega veleposlanika v Beogradu v zvezi z »zadevo Toth« živčnosti zaradi množice in srditosti kritike, ki so pričakovale, da bo na ZDA letela iz Colomba. Druge spet pa je slika ugodna: v nekaterih primerih gledajo Američani na Jugoslavijo bolj odobravaljoče in lepše, kot je večina kritično nasukanih Jugoslovancev pripravljena videti svojo deželo in njene probleme.

»Jugoslavija in ZDA,« tako se glasi neki tukajšnji opis, »vsa leta gospodarskega in političnega sodelovanja, pomembnega za obe državi, bojujeta neke vrste vljuden ideološki boj, v katerem vsaka stran govori da ji sistem druge ni povšeči.« V tem kontekstu je na ameriški strani najzgovornejši v tem slogu »New York Times«, list, ki najbolj žene ta ideološki boj, največkrat vljudno, a ne tudi s spoštovanjem do dejstev. Za poklicnega novinarja je ta primer žalostna prilžnost, da se znova prepriča o relativnosti veličine tako imenovanih velikih časopisov. Jugoslovanski dopisnik tega lista, na primer, mirno napiše, da je bilo v Zagrebu pred vojno 27 odstotkov jugoslovanske industrije, danes pa je delež tega mesta v jugoslovanski industrijski proizvodnji padel na bore 3 odstotke.

Turobni vtis, ki ga dobi novinar, poudčen o stvari, ko v časopisu, ki velja za velikega, naleti na tako debelo laž, vrženo v svet kot nevtralen »podatek«, seveda ne izvira iz razlik v idejah. Novinarju postane nerodno, ko trči na tako očiten dokaz, da je v tem poklicu bolj pomembno slediti idejam ali predsodkom lastnikov, kot pa kaj vedeti o deželi, za katero gre.

Če pa pogledamo tisto, »od česar se živi«, tedaj jugoslovanskega novinarja, ki se je v svoji deželi ukvarjal z njenimi gospodarskimi problemi, v ZDA predvsem preseneti ugodno ocenjevanje jugoslovanskega gospodarskega položaja. Letos so iz New Yorka in Washingtona z napeto pozornostjo spremljali, kaj se godi po svetu: ne mine dan brez kopice slabih novic o raznih valutah in raznih deželah — nekatere stajnarjajo ali nazadujejo, druge razjede skokovita inflacija, o tretjih, takih je največ, pa je dvomljivo, ali bodo lahko povrnilo oolgove Niti na enem teh črnih spisov ni bila omenjena Jugoslavija. Na drugi strani pa so v tukajšnjem poslovnem svetu ugodno odjeknile pomembne novice: udičitev Dow Chemicala, da se v času, ki je najneprimernejši za investiranje širom po svetu, spusti v velike investicije, na primer, v Jugoslavijo. Ameriške

banke, hudo v skrbah za usodo posojil, ki so jih prejšnja leta odobravale po svetu, so tudi leta 1976 označile Jugoslavijo kot eno iz zelo zoženega števila držav, ki so jim pripravljene posojati več — kar je seveda hkrati tudi ena od ocen o relativnem gospodarskem položaju Jugoslavije.

To seveda ni noben dokaz proti domačim jugoslovanskim kritikom gospodarskega položaja, ni pa dvoma, da se v ameriških očeh — hkrati s pogledom na ves svet — zdi, da se Jugoslavija bolje spopriema s svojimi razvojnimi problemi kot številne dežele današnjega sveta, razvite in nerazvite. Njen ekonomski sistem za tukajšnji poslovni svet ni več »eksperiment«, temveč preverjen in uspešen model, zlasti v teh letih kriz, v katerih so škripali sistemi, za katere so mislili, da so večni, in propadali nekoč proslavljeni recepti za premagovanje kriz. »To je,« kot piše »Wall Street Journal« v nekem članku konec oktobra, »poseben, svobodni sistem socializma, ki ga vodijo delavci, sistem, ki je privedel do hitrega napredovanja v življenjskem standardu.«

Če bi katero izmed podob, ki jih posredujejo ameriškemu občinstvu na te jugoslovanske teme, naslikali pri nas, bi morda naletela na kritiko, da gre za socialistično lakiranje. Naključje je hotelo, da so po enem glavnih ameriških televizijsko Jugoslavijo ravno v času, ko je eden izmed najetih strokovnjakov za publiciteto v »New York Timesu« v svojem pismu trdil, da pri nas religio preganjajo. Kamera ameriških baptistov pa je očarana nad tem, kar je videla v Jugoslaviji: deželo, ki je vprežena v razvoj, občutljivo za enakost, deželo, v kateri zaposleni upravljajo svoje tovarne, hotele, ustanove. Kar se pa religije tiče, Carterjevi verski so mišljeniki prikazujejo in pravilo toče: »To je izvirnost, to je tako kot pri nas, vera ni Cezarjeva in je zatorej svobodna.«

Primer je seveda kaj lahko pojasnitel: meščanska ameriška družba od ustanovitve odriva cerkev od politike; svobodne baptistov, da se pečajo s svojo vero, na ne ogroža država, temveč druga religija, ki se hoče z državno močjo vsiliti kot edina pooblaščenca zveza posameznika in ljudstva z našim Američan, ki v svoji preteklosti nima problemov te vrste, se torej še lahko namršči, ko bere, da ponekod bojda preunajajo cerkev. Ko pa to vidi na svoje oči, presenečen spozna, da gre za tisto, kar ima že sam doma in kar se mu zdi naravno.

Zunaj področja množične publicitete Jugoslavijo še nadalje — kot idejo in kot sistem — vpletajo v razpravljanja najvišjih ambicij, zoi se, kakor da so ameriški pisci, naši io sprejemajo najsi lo odklanjajo, prisiljeni ukvarjati se z njo. Prostor nas omejuje, da tukaj opozorimo samo na dve omenjeni knjigi, izdani leta 1976. Prvo pod naslovom »Neopazena revolucija« je napisal profesor Peter Drucker, ideolog ameriškega managementa, »predsednik Peter« za sloji, ki upravljajo posle te dežele. Ta profesor avstrijskega porekla z uspehom dokazuje, da se pogotil za podružbljanje ameriškega gospodarstva ustvarjajo s pokolninskimi skladi, ki so že zdaj na papirju lastniki odlične večine delnic največjih delov ameriškega gospodarstva. Toda Drucker gre prek vprašanja položaja človeka v proizvodnem procesu, sklicujoč se brez raziskovanja na jugoslovanske trditve, da upravljanje delavcev pri nas ostaja zaprt v tovarni in samo pri poročju enostavne reprodukcije, medtem ko razširjeno reprodukcijo obvladujejo druge sile.

Drugo knjigo pod naslovom »Prihod mračne dobe« je napisal profesor L. S. Stavrianos z univerze v San Diegu. Niegova teza je, da so najnaprednejše sile prihodnosti v samoupravljanju in samoodločanju; jugoslovanski primer v tem razpravljanju kotira izredno visoko, knjiga je polna presenetljivo veliko neznanih, nepaženih in nikjer zabeleženih ameriških primerov spontanega pritiska k samoupravljanju. Je pa naposled nekaj ironije v dejstvu, da list, ki zelo redko napiše kaj dobrega o Jugoslaviji, govori o tej knjigi v superlativih. »Od vseh knjig o prihodnosti, ki so bile napisane v zadnjih letih, je samo Stavrianosova vredna papirja, na katerem je bila natiskana,« pravi kritik v književni prilogi »New York Timesa«.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

ODBOJKA

V MOŠKI B LIGI

NOGOMET

V DRUGI AMATERSKI LIGI

Na letošnjem prvem gostovanju Bor proti močni ekipi Monselice

V ženski B ligi bosta Bor in Sokol igrala doma, Breg pa na tujem

Tudi danes in jutri bo igralo 8 naših ekip v rezihi prvenstvih. Prav gotovo pa prevladuje največje zanimanje za nastop naših štirih društev. Obenem lahko pričakujemo nekoliko boljše izkupičke kot pred tednom dni.

MOŠKA B LIGA

Igralci Bora bodo drevo odigrali prvo letošnje prvenstveno tekmo v gosteh. Po tradiciji pa je njihova igra boljša na tujih igriščih kot doma in prav temu lahko pripisemo veliko upov za uspeh. Šeststorko Monselice res ne gre podcenjevati, saj je preteklo soboto kar sredi Trsta odpravila Volley s precej zgornjim 3:0. Kljub temu da Bor tudi to pot ne bo zaigral na najboljšo postavbo, pa Monselice slej ko prej ne bi smel predstavljati nepremagljive ovire. Slovenski odbojkarji postajajo vse bolj zanesljivi in učinkoviti, da domačini nimajo večjih možnosti za uspeh. Že v preteklem prvenstvu je Bor dvakrat premagal telega nasprotnika.

goste k ekipi CUS. Odbojkarice Tržaškega univerzitetnega športnega kroška so zadnje na lestvici in že prvi neposredni obračun med tema dvema nasprotnikoma se je končal v korist Sloge.

DEKLICE

Po prvem neuspešnem nastopu se bo Sloge drevo spoprijela z ekipo ACLI od Sv. Joka. Po našem mnenju imajo slovenske zastopnice lepo priložnost za osvojitve prvega para točk, če le ne bodo tako grešile kot v prvem srečanju z Julio.

DEČKI

Tudi najmlajši igralci Krasa bi morali drevo odigrati zadnje prvenstveno tekmo. Pretekla tekma z Novim Venečom in drugo doma z Bregom. V tem neposrednem obračunu so favorizirani Tržačanke, toda pod pogojem, da igrajo tako, kot znajo. Vsako podcenjevanje je lahko zelo nevarno. To pa še toliko bolj sedaj, ko je možnost obstanka v tej ligi že po prvem delu prvenstva skoraj zagotovljena.

ŽENSKA B LIGA

Zastopnice Sokola iz Nabrežine bodo drevo drugič igrala pred domačimi gledalci. Gostile bodo namreč Libertas iz Pordenona, ki je v prvih dveh tekmah zmagal in po vrhu z enakim izidom 3:2. Nabrežinke so bile preteklo soboto v Gorici že na pragu velikega prijetnega presenečenja, toda ta želja se ni uresničila, saj je AGI izbojeval dve dragoceni in neprisiljeni točki. Zmaga nad današnjim nasprotnikom pa bi bila nedvomno veliko bolj dragocena in tudi dobrodošla.

Odbojkarice Brega bodo v tretjem prvenstvenem nastopu odigrale drugo zaporedno tekmo v gosteh. Po spodrsiljavi v Trstu se bo hotel Mogliano Veneto prav gotovo oddolžiti pred domačimi zvestimi navijači za grenko pilulo. Pred odhodom na pot pa so pri Bregu imeli veliko težav pri sestavi kolikor toliko solidne šesterke, ki se res ne bo mogla enakovredno kosati z odličnimi domačinkami.

Po prvih dveh uspešnih nastopih igra Bor spet doma. Gostujoča šesterka Primavera iz Novate Vicentine je prvo srečanje izgubila z Mogliom Venečom in drugo doma z Bregom. V tem neposrednem obračunu so favorizirani Tržačanke, toda pod pogojem, da igrajo tako, kot znajo. Vsako podcenjevanje je lahko zelo nevarno. To pa še toliko bolj sedaj, ko je možnost obstanka v tej ligi že po prvem delu prvenstva skoraj zagotovljena.

MLADINKE NIZJIH LIG

V tej konkurenci se bo jutri igralo zadnje kolo. Vodeča Julia bo gostila Kontovel, ki je bil po pričetku prvenstva velik favorit za končno zmago. Dva zaporedna in nepričakovana poraza slovenskih odbojkaric pa sta preprečila ta veliki uspeh. Glede na zadnje nastope je v tem srečanju vsaj na papirju Julia, ki ima končno zmago že praktično v žepu, tudi če to tekmo izgubi, zaradi boljšega količnika v setih favorit.

Naš drugi zastopnik — Sloge — ima vse možnosti, da se poslovi iz zmago, kljub dejstvu da odhaja v

Združenje slovenskih športnih društev v Italiji

sklicuje v sredo, 8. decembra 1976, ob 8.30 v prvem in ob 9. uri v drugem sklicanju v Gregorčičevi dvorani v Trstu, Ul. Geppa 9

6. REDNI OBČNI ZBOR

Dnevni red:

1. Otvoritev občnega zbora
2. Izvolitev predsedstva občnega zbora
3. Izvolitev volilne komisije
4. Poročila
5. Pozdravi in diskusija na poročila
6. Razrešnica staremu odboru
7. Volitve novega odbora
8. Razno

KAREL PRUŠNIK - GAŠPER

Gamsi na plazu 78.

Spomnil sem se besed angleške zveznega oficirja na razstavi partizanskega tiska na osvobodnem ozemlju v Črnomlju.

«Ljudstvo, ki se bori s puško in knjigo v roki, ne more propasti.»

Navezal sem pogovor s fanti. Govorili so: «Res je, hudičovo nas preganjajo, pa bomo že vzdržali!» Bili so polni zaupanja v lastno moč in v komandanta. Da, zaupanje! To ni bila fraza, to je bilo tisto, kar nam je dajalo moči v najtežjih trenutkih.

Sovražnik je pošiljal na Svinško planino najbolj zagrizene esesovske enote. Prihajali so z vzhodne fronte, bili so izurjeni in žejni krvi koroških Slovencev. Gorje, če so ušli ranjenca! In še ko je ležal v okrvavljenem snegu, so planili nanj kakor stekli psi in ga bili s puškinimi kopiti, suvali v lice z okovanimi gojzericami. In ko je bil že mrtev, so se še znanili nad njim.

Iztokovi borci so preživeli na ozemlju severno od Drave celo epopejo. Dravo so prešli že 18. marca in bilo jih je petnajst. Vodila sta jih komandir Anton Mivšek in komisar Gojko Gornik — Iztok. Čez štiri dni so že napadli orožniško postojanko v Bilčovsu. Zaplenili so 30

dobili varovanci trenerja Grilanca s 3:2. Drevo pa igra Kras v gosteh.

TERNI, 26. — Nogometaši Ternane Denis Mendoza je zapustil ekipo, ker se je sprl s trenerjem Cardilom.

Totocalcio

Catanzaro - Bologna	1 X
Cesena - Juventus	2
Foggia - Sampdoria	1 X
Genoa - Fiorentina	1
Lazio - Roma	1 X 2
Milan - Inter	1 X 2
Torino - Napoli	1
Verona - Perugia	1
Avellino - Cagliari	X 2
Palermo - Monza	1 X
Santhendese - Pescara	1
Udinese - Lecce	1
Arezzo - Siena	1

Na naših nogometnih derbijih je število navijačev vselej veliko. Na sliki: navijači Primorja na Proseku

KOŠARKA

V PROMOCIJSKEM PRVENSTVU

Igralci Jadrana tokrat za točke Na sporedu dva slovenska derbija

Goriški Dom ima v prvenstvu dečkov možnosti za višjo uvrstitev

Naša združena košarkarska ekipa Jadrana, ki jo sestavljajo igralci Bora, Kontovela in Poleta, bo jutri začela s prvenstvenimi nastopi.

Zamejski košarkarji bodo seveda z velikim zanimanjem sledili temu mestu, saj so prav vsa naša društva pripomogla (in ne samo z igralci), da je prišlo do te združbe, ki bi lahko pomenila velik korak naprej na skupni poti sodelovanja med našimi društvi, in to tudi v ostalih panogah.

Takoj bi radi poudarili, da od Jadrana ne pričakujemo napredovanja v višjo ligo. Če bo do tega prišlo, bo seveda to več kot dobrodošlo. Pričakujemo pa od naših fantov še nadalje resnega dela, kot so ga doslej pod vodstvom Petra Brumna tudi pokazali. Obisk treningov je bil zelo zadovoljiv, obenem so tudi odigrali veliko število prijateljskih tekem in to načrtno proti močnejšim nasprotnikom. Skratka, ekipa je nared za prvenstvene nastope v promocijskem prvenstvu. Barve Jadrana pa bodo branili naslednji košarkarji: BOR: Ražem, Košuta, Sancin, Klobas, Oblak, Pertot, Koren, Francica.

KONTOVEL: Starc, Zavadlal, Ljškaj.

POLET: Adrijan Sosič, Kraus, Vičez, Edi Sosič, Tavčar.

Svojo prvo tekmo bodo Jadranski košarkarji igrali v Gradišču proti Italiji.

MLADINCI

V 6. kolu tega prvenstva bodo borovci jutri gostovali pri Barcolani. «Plavi» bodo sicer igrali z okrnjeno postavbo (brez centra Ražma), vseeno pa so v tem srečanju favoriti za zmago.

Pred težjo nalogo pa bodo poleg točki, ki se bodo spoprijeli z Italijci.

KADETI

Bor bo danes opravil krstni nastop v tem prvenstvu. «Plavi» bodo doma igrali proti močni peterki Ferroviario. Naši košarkarji bodo v tej ligi izključno igrali zato, da si naberejo izkušnost za bodoče nastope.

Tudi domovci bodo igrali že danes, in sicer proti nevarni peterki iz Ronk.

Kontovelci bodo jutri v škodnju jurislji na prvo prvenstveno zmago.

NARASČAJNIKI

V 6. kolu bo drevo v telovadnici v Ulici Caravaggio na sporedu slovenski derbi med Borom in Bregom. Obe ekipi sta še brez točke. Favoriti v tej tekmi so košarkarji Bora, ki so doslej v prvenstvu le pokazali več od Brežanov.

Poletovci pa bi lahko proti Ferroviari poskrbeli za presenečenje.

DEČKI

Že v prvem kolu prvenstva dečkov bo danes v Dolini slovenski derbi med Bregom in Borom A. Večje možnosti za zmago imajo Brežani, saj bodo borovci igrali v tej skupini s svojo drugo postavbo.

Možnosti za zmago ima tudi Kontovel, ki bo danes igral proti ekipi SABA.

Goriški Dom, ki je letos sestavljal dokaj močno ekipo, bi lahko že danes v Marianu pospravil prvi točki.

edko

MOTOCIKLIZEM

CARACAS, 26. — Svetovni motociklistični prvak, Anglež Barry Sheene bo leta 1977 vozil yamaha in to v kategoriji od 500 ccm in 750 ccm.

puška, strojnico, več pištol, nabojev... Nato so se z avtobusom mirno peljali po glavni cesti v Zgornjo Vesco, št. 11, Otože in Trebinjo, kjer so razorožili še nekaj landvahovcev. Na Roženski cesti so zažgali avtobus.

Nacisti so bili presenečeni. Govorili so, da so vse to izvedli nemški dezertjerji, kajti sram jih je bilo priznati, da je to delo partizanov. Zbrali so okrog 1.500 esesovcev in vjokali in se vsi besni zagnali za našo petnajsterico. Osem dni so ti «junaški lovci» gonili, četa pa je še skoraj brez izgub izmaknila. Zato pa so postoteli nasilje nad slovenskim prebivalstvom. Aretili so osesdeset ljudi.

Dravo so temeljito zastražili, vse splave in brodice pa razbili. Ko so Iztokovi borci na ramah prenesli neki čoln s Hodiškega jezera do Drave, so ga lahko rabili le enkrat, kajti že so skrivališče odkrili in čoln uničili.

Na Gradnja je bilo vse ljudstvo za politane. Podpiralo jih je na vse načine. Hrano jim je nosilo celo v gozd. O vsem jih je obveščalo. Lahko so se spretno izmikali policijskim pogonom.

Julija so obiskali Radiše, Medgorje, Rute, Podgrad in Kozje. Vzpostavili so stalno zvezo s Celovcem in tako so vsak dan prihajali dopustniki ter mobiliziranci. Osnovali so že lahko tri čete.

Nekoč so poslali šest moč močnega patruljo, oblečeno v popolne nemške uniforme, v vas Tuče, da aretirajo zagrizenega nacističnega Boštjana. Ljudstvo je namreč zahtevalo, naj kaznujejo tega poveljnika Landwache, dobrega prijatelja okrogne vojvodje Pototschniga, ki je imel na vseh izselitvenih mnogih kmetov. Patrulja je prišla v vas ob belim dnevu, prepevala nemške pesmi, govorila, da se vrača s pogona na partizane, in se slednjič ustavila pred Boštjanovo hišo. Tam so vprašali nacistovo ženo za pot, ta pa jih je povabila v hišo na prigrizek in pijačo, ker so «tako dobro gonili bandite».

Jutri bodo odigrali pare devetega kola. Za naše enajsterice bo zavrtljaj precej naporen, če upoštevamo, da bodo igrala proti močnim nasprotnikom. Vesna in Zarja vsekakor igra doma, Primorje in Breg pa gresta v goste.

VESNA — FLAMINIO

Križani sprejemajo v goste žilavo ekipo Flaminio, ki je v tem prvenstvu izgubila le dvakrat (Primorje in Op. Supercaffe) in še takrat s tesnim izidom 1:0. To sta bila obenem edina dva zadetka, ki sta ranila mrežo Flaminio. Že ta podatek jasno kaže, da Tržačani igrajo precej obrambno.

Križani se tega tudi dobro zavedajo. Pozabiti vsekakor ne smemo, da Vesna v tem prvenstvu ni še okusila grenkobe poraza. Po odličnem startu so morda «plavi» v zadnjih tekmah nekoliko odpovedali. V zadnjih štirih tekmah je namreč Vesna zabeležila štiri remije. Ta izid bi jutri prav gotovo zadovoljil predstavnika Flaminio, ki so pravi mojstri v zavlačevanju igre in «behih izidov» (štiri v tem prvenstvu). Kriški navijači pa, kljub vsemu te-

mu upajo, da bo Vesna odnesla obe točki.

ROSANDRA — BREG

«Čprav v gosteh» bodo Brežani igrali doma, saj Rosandra igra domače tekme na dolinskem pravokotniku. Torej občinski derbi, za katerega vlada veliko zanimanje. Kot po navadi ima Breg tudi tokrat težave s postavbo. Položaj v vrstah Brega se je vsekakor nekoliko izboljšal kot v prejšnjem tednu, ko je bil trener res v velikih težavah. Na srečo pa prejšnjo nedeljo Brežani niso igrali.

Tokrat bodo morali «plavi» proti Rosandri igrati zelo previdno, saj Rosandra sodi med močnejše ekipe te skupine. Enajsterica Rosandre se odlikuje zaradi solidne obrambe. Skrito orožje pa ima v protinapadu, ki ga zna izkoristiti posebno, ko se nasprotnik odpre. Zato bodo Brežani iz obrambno igro skušali odnesti remi, kar bi predstavljalo za «plave» že lep uspeh.

OP. SUPERCARFFE — PRIMORJE

Primorje gre v goste k liderju lestvice, ki letos še ni izgubil. Op. Supercaffe je po začetnem remiju z Vesno zabeležila šest zaporednih zmag. Prejšnjo nedeljo pa se je uspešna serija prekinila z remijem v vaskem derbiju z Opicino. Prav v tem derbiju pa je Op. Supercaffe izgubila svojega najboljšega nogometaša, in sicer Porra (bivši član Triestine), ki ga je sodnik izključil in bo tako diskvalificiran tudi jutri.

To je za Primorje velika sreča in obenem odpira možnost Prosecanom, da skušajo prvič spraviti na kolena Opence. Če res Primorje računa na končno zmago, na Opčinah ne sme zatajiti. S spodrsiljem bi se položaj Primorja precej poslabšal in obenem bi se vsi načrti in programi proškega kluba izjalovili.

ZARJA — PRO FARRA

Borovci sprejmejo v goste zadnjevršeno ekipo Pro Farre. Takoj je treba dodati, da je furlanska enajsterica slabo startala (tri zaporedni porazi), nato se je s tremi zaporednimi remiji nekoliko opomogla, vendar je ostala zasidrana na repu lestvice.

Za Bazoze gost ne bo lahka ovira, saj bodo Furlani prišli v Bazoze s trdnim namenom, da neporaženi zapustijo igrišče. «Zarjani» so po dveh zaporednih zmagah vsekakor optimisti. Torej obeta se napet boj, ker obe ekipi potrebujejo točke zaradi slabega položaja na lestvici.

V ostalih tekmah predvidevamo zmago Costalunga nad Opicino, celotni izkupiček S. Marca v dvoboju z Aurisino, zmago Edile Adriatica nad S. Sergiom in remi med S. Marcom Duinom in Zaulamini.

3. AMATERSKA LIGA

Trebenški Primorec bo jutri počival. Kljub temu pa je prvo mesto Primorcu zagotovljeno, saj imajo Trebenki kar tri točke prednosti nad drugouvršnim Duinom.

Težko nalogo bo imela Gaja, ki sprejme v goste S. Anno. Tržačani so prejšnjo nedeljo doživeli proti Roianesovi prvi prvenstveni poraz. Tudi Gaja je pred 14 dnevi (proti Primorcu) izgubila prvič. Zato bosta obe ekipi dali vse od sebe, ker nečeta izgubiti stika s Primorcem. Lažjo nalogo ima Union, ki sprejme v goste S. Vito, kateremu Podlonjerci ne bi smeli prepustiti več kot ene točke.

Na prvo prvenstveno točko računa tudi Kras, ki tokrat gre v goste novincu Chiarboli. Krasovci so v tem prvenstvu slabo startali. V zadnjih nastopih pa je ekipa pokazala viden napredek in zato navijači upajo, da bo Krasu vendarle uspelo tudi osvojiti točki.

B. R.

PRIJATELJSKA TEKMA

Piran in Zarja igrala neodločeno

Piran — Zarja 0:0

PIRAN: Kravanja, Fera, Širk (Šeković); Peroša, Filič, Jelčič, Pirč, Milok (Diganović), Drog (Jelenič), Birs, Bonifacio, trener Tomšič.

ZARJA: Pucer, Žagar, Počkar (Trampuž), Messi, Petretič, Križ, mančič, Jakopin, Colja, Tarcon (Peroša), Franco (Poropat), Grgič, trener Softić.

SODNIKI: Auber, Vrčon, Žagar. Zarja je tokrat gostovala v Piranu, kjer je izbojevala remi. To je že šesta tekma Bazozevcev proti ekipam iz matične domovine. Trener Zarje Softić je to tekmo izkoristil, da preizkusi mlade igralce, kateri so se dobro odrezali.

Zarja je prikazala uspešno igro na sredini igrišča, kjer sta dobro igrala Messi in Franco, v obrambi sta prevladovala Križmančič in Petretič, pa tudi Žagar, ki se je izkazal kot odlični desni branilec. Po tekmi so se nogometaši zbrali v veselem in prijateljskem vzdušju. K.A.A.L.

AVTOMOBILIZEM

Regazoni bo vozil ensign MILAN, 26. — Clay Regazoni je odločil, da bo opustil Ferrarija in bo v prihodnjem letu vozil avtomobil znamke ensign.

NAMIZNI TENIS

V ŽENSKI A LIGI

Krasova dekleta v Milanu za osvojitve novih točk

Vsako podcenjevanje nasprotnika pa bi bilo lahko usodno

V okviru tretjega kola ženskega namiznoteniškega prvenstva A lige bodo Krasova dekleta nastopila jutri v Milanu, kjer se bodo pomerila z nevarno ekipo CSI iz lombardijske metropole. Vsaj na papirju bi ob normalnih pogojih naša dekleta ne smela imeti prevelikih priložnosti s svojimi nasprotnicami, toda objektivne težave so pripomogle, da se je jutrišnji spopad spremenil za predstavnice zgornje občine v pravo neznanko.

Po negotovem nastopu in tesni zmagi nad ekipo Regaldi Novara so Krasovke v drugem kolu počivale, v resnici pa so trenirale «na vso paro», da bi čimprej dosegle najboljšo formo. Zaradi drugih obveznosti pa je, žal, zadnjih štirinajst dni Vesnaverjeva izostala na treningih, kar predstavlja velik handicap za ekipo in povzroča še dodatne težave trenerju Dergancu. Kljub temu pa bo trener skoraj gotovo vrstil v ekipo tudi Vesnaverjevo,

ki je skoraj nenadomestljiva, poleg kapetanke Sonje Milčiče pa bi morala po predvidevanjih nastopiti še Anica Zigonova.

Ekipa CSI Milan naša dekleta že dobro pozna iz prejšnjih sezon: glavni adut je bivša reprezentantka Saporetteja, ki igra spremenljivo dobro in utede osvojitve dve točki za svoje moštvo, ostali dve igralki — M. Amé in Nespoli ali Bevilacqua — pa vidno ne izstopata, sta pa zanesljivi na nadpovprečnem nivoju. Torej gre za žilavega nasprotnika.

Kljub previdnosti pri napovedih pa smo mnenja, da bodo Krasova dekleta le izbojevala (sicer ne gladko) zmago, saj bi morala Milčičeva osvojiti običajne tri točke. Vesnaverjeva in Zigonova pa bosta skušali s požrtovalno igro zagotoviti svojim barvam še preostali dve delni zmagi.

—bs—

TENIS

BUENOS AIRES, 26. — Italijan Paolo Bertolucci in Jugoslovian Zeljko Franulović sta se uvrstila v četrtfinale mednarodnega teniškega turnirja v tem kraju.

Bertolucci je premagal Španca Munozu s 3:6, 6:2, 6:1, Franulović pa je odpravil Argentince Alvarezu s 6:3, 6:1.

OBVESTILA

Smučarski odsek SPDT obvešča, da so odprta vpisovanja za smučarski tečaj, ki ga priredi ob nedeljah, 5., 12. in 19. decembra na Neveškem sedlu. Cena za vse tri nedelje za učitelje in avtobus je 14.000 lir, samo za avtobus 10.000 ter samo za tečaj 5.000 lir. Vlečnice in žičnico plača vsak posameznik sam. Vpisovanje je na sedežu ZSSDI nepreklicno do ponedeljka, 29. novembra. Plačati je treba ob vpisu.

ŠD BREG obvešča vse zainteresirane, da se bo tečaj v rekreacijski telovadbi pričel v četrtek, 2. decembra, ob 21. uri v dolinski telovadnici.

Henrik Lisjak s svojimi najmlajšimi varovanci med tekmo minibasketa Kontovel — Bor

zdravega in socialnega. V naši četi je pet Avstrijev, ki ne znajo slovenski. So zelo tovariški in iznajdljivi, popolnoma zvesti protifašistični borbi. So samo bivši ščubundovci. Sami pravijo, da je borba proti fašizmu hkrati borba za avstrijsko republiko. Niti najmanjših spornih vprašanj ni med nami.

Vse to me je zelo razveselilo. Torej smo seme borbe le zanesli tudi med Avstrijce.

NOVEMBRSKI KRESOVI

V taborišču na Svinški planini je donela pesem:

«V gozdu ob tabornem ognju pesem tiho junaki pojo, o trpljenju slovenskega ljudstva, ki bori se za svojo svobodo... Partizan, partizan! Kdaj bo narod slovenski masčevan...?»

Na večer, bilo je 6. novembra, smo razdelili Iztokovo enoto na več skupin in jih razposlali po grebinih Svinške planine, da zakurijo kresove v splošno oktobrsko revolucijo.

Ob kresu smo imeli nad Golico kratek slavnostni nagovor. Radostno smo pričakovali, kdaj bodo vzplameli kresovi na južni strani Drave, na Peci, Olševi, na Grintovcu in Storžiču! In res! Ko se je stemnilo, je v tovariški pozdrav najprej zagorel na Peci, nato pa so vzplameli še po drugih predelih in vrhovih južnih koroških gor. Tedaj je naš strojničar spustil v nočno nebo rafal svetlečih krogel v pozdrav borcem, ki so ob kresovih daleč onstran Drave strmeli k nam na Svinško planino in čakali ter se spraševali: Kje so naši najsevernejši borci? Ali so se obrnili? Ali so zmagali?!

(Nadaljevanje sledi)

POMEMBEN GOVOR PREDSEDNIKA TITA V SKUPŠČINI

Enakopravnost narodov SFRJ jamstvo srečnejše prihodnosti

(Nadaljevanje s 1. strani)

spetstovana in sprejeta kot pomemben dejavnik mednarodnih odnosov. Naša politika nevrščeneosti je izraz zgodovinske kontinuitete jugoslovanske revolucije in samega bistva socialistične samoupravne skupnosti enakopravnih narodov in narodnosti. Ta politika nam najbolje zagotavlja trden mednarodni položaj in vlogo v mednarodnih odnosih in s tem prispeva k ustvarjanju možnosti za hiter in neprekinjen družbeni in ekonomski razvoj. Torej je tudi pomemben dejavnik naše notranje stabilnosti in zato uživa najširšo podporo delovnih ljudi in občanov, vseh narodov in narodnosti naše države.

»Vse širše povezovanje Jugoslavije s svetom, zlasti z nevrščeneimi državami in drugimi silami družbenega napredka, socializma in miru, je toliko pomembnejše, ker navzlic določenemu napredku v mednarodnih odnosih niso odpravljene nevarnosti za neodvisnost, suverenost in varnost mnogih narodov in držav. Še nadalje z raznimi sredstvi izvajajo pritisk na posamezne države, tudi na Jugoslavijo.«

Ob koncu govora, ki so ga poleg delegatov skupščine spremljali tudi visoki jugoslovanski funkcionarji ter kot gostje na zasedanju člani diplomatskega zbora, je Tito opozoril, da so pred vsemi socialističnimi silami jugoslovanske družbe velike naloge, ki jih bodo prav gotovo uspešno opravile, saj imajo jasno podobo tistega, za kar si prizadevajo, in konkretna izhodišča samoupravnega razvoja jugoslovanske skupnosti. »Pri opravljanju teh nalog so se delovni ljudje vseh narodov in narodnosti Jugoslavije pripravili še bolj organizirano zavezati, in to je jamstvo naših uspehov« — je dejal Tito. »To je tudi najboljši odgovor vsem tistim, ki pod krinko lažne skrbi za usodo Jugoslavije ali socializma v njej, izvajajo pritisk, da bi nas odvrgli z naše poti, da bi ovirali naš samostojni razvoj in ogrozili našo neodvisnost. Naši ljudje s«, tako kot v vseh obdobjih naše revolucije, opirajo na lastne sile ter mirno in trdno nadaljujejo graditev socialistične samoupravne skupnosti enakopravnih narodov in narodnosti Jugoslavije, veliko delo in zasneljivo jamstvo naše srečnejše prihodnosti.«

V razpravo, ki je sledila Titovemu govoru, so poleg skupščinskih delegatov iz vseh republik in obeh pokrajin posegli tudi vodilni predstavniki družbenopolitičnih organizacij in organov, in sicer Stane Dolanc (partija), Džemal Bijedić (vlada), Dušan Petrović (socialistična zveza), Mika Spiljak (sindikati) in drugi. Posebno pozorno, je vzbudil poseg tajnika partijskega izvršnega komiteja Stane Dolarca, ki je med drugim spregovoril o stališčih Zveze komunistov do aktualnih vprašanj mednarodnega delavskega gibanja, dotaknil pa se je tudi nedavnega obiska sovjetskega partijskega voditelja Brežnjeva v Jugoslaviji in razkril nekaj podrobnosti o tem obisku.

»Znano je — je dejal Stane Dolanc — da se v zadnjih letih med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo uspešno razvija enakopravno sodelovanje na mnogih področjih. K razvoju takšnega sodelovanja veliko prispeva vse bolj razvita praksa odkritega, konstruktivnega dialoga med ZKJ in KP SZ o mnogih aktualnih vprašanjih. Dosedanje izkušnje so pokazale, da se sodelovanje naših držav in partij lahko uspešno razvija ob doslednem spoštovanju načel, zapisanih v skupnih jugoslovansko - sovjetskih dokumentih, začeti z Beograjsko deklaracijo, in ob spoštovanju razlic, poti notranjega razvoja in razvija mednarodnih položajev naših držav in partij. Jugoslavija in ZKJ se bosta tako kot doslej tudi v prihodnje trdno držali teh načel, isto pa nam je potrdila tudi sovjetska stran.«

V ponazoritev teh stališč je Stane Dolanc navedel naslednje besede predsednika Tita iz pogovorov z Leonidom Brežnjevim: »Rad bi, da bi enkrat za vselej došli in sprejeli, da je jugoslovanski sistem samoupravljanja naša trdnjava in bistvena usmeritev. Ta sistem najbolje ustreza razmeram socialistične graditve v naši državi. To ni samo trenutno politično stališče partije. To je plebiscitarna odločitev vsega našega ljudstva in to je že praksa, ki je dala in daje ogromne rezultate. Jugoslavija je nevrščena država, odločena, da si prizadeva za zbiranje nevrščeneih držav in držav v razvoju na nevrščeneih načelih, kar je prepričana, da tako v svojih razmerah največ prispeva k miru, varnosti in razvijanju mednarodnega sodelovanja v svetu. Na nevrščeneost gledamo kot na trajen, samostojen in neodvisen dejavnik in gibanje.« Stane Dolanc je nato pripomnil, da je obisk Brežnjeva potrdil obojestranski interes za nadaljnji razvoj sodelovanja med državami in partijama.

Tajnik partijskega izvršnega biroja je v svojem posegu v razpravo še opozoril, da se »nikomur ni treba bati za SFRJ Jugoslavijo, za prihodnost naših samoupravljalcev«. Naglasil je, da je politika ZKJ in Jugoslavije jasna, načelna in kontinuirana. »Jugoslavija pripada gibanju nevrščeneih in je ni mogoče potegniti v kako institucionalizirano obliko politične, vojaške ali državne skupnosti.«

sti, kajti to ni samo v direktnem nasprotju z bistvom naše samoupravne družbe in naše nevrščeneosti, temveč bi povzročilo tudi resno škodo miru, družbenemu napredku in socializmu v svetu, pa tudi današnjim pozitivnim tokovom v razvoju mednarodnih odnosov sploh in posebej v mednarodnem delavskem in demokratičnem gibanju. Prepričani smo, da so mnogi to že spoznali, kdor pa ni, bo to samo njemu v škodo. Komunisti in delovni ljudje, vsi narodi in narodnosti Jugoslavije so trdno ob ZKJ in tovarišu Titu, za socialistično samoupravljanje in politiko nevrščeneosti. Naj tega nihče zunaj nikoli ne pozabi. Niti na jugu niti na severu, vzhodu ali zahodu.«

BARCELONA, 26. — Tukajšnji dnevnik »La Vanguardia« piše danes, da bodo splošne volitve v Španiji prihodnjega maja. Časnik pojasnjuje, da je to vest dobil v »pristojnih krogih«.

RIM, 26. — Zunanji minister Forlani je danes sprejel na Farnesini sovjetskega veleposlanika v Rimu Nikito Riževa in se z njim zadržal v prijateljskem pogovoru.

TURŠKI DNEVNIKI GOVORJO O PET DO SEDEM TISOČ ŽRTEV

Slabo vreme otežkoča reševanje na potresnem področju v Turčiji

Včeraj ponoven močan potresni sunek - Več sto ljudi umrlo od mraza

ANKARA, 26. — V Turčiji so danes zabeležili ponoven močan potresni sunek, ki je spet prizadel vzhodno turške pokrajine. Seizmološka postaja v Istanbulu je sporočila, da je jakost dosegla 5,5 stopnje Richterjaev lestvice. Ni vesti o morebitnih žrtvah ali škodi, ki jih je zadnji sunek utegnil povzročiti.

Obračun katastrofe, ki je prizadela Turčijo v sredo postaja čedalje bolj tragičen. Samo v mestu Muradiye in v bližnjih vaseh so že izkopali iz pod ruševin 3.024 trupel, kot je danes poročal guverner pokrajine Van Yilmaz. Pri tem je treba omeniti, da je še mnogo vasi, ki jih reševalci še sploh niso utegnili doseči, zaradi visokega snega, usadov in razpok v tleh. Turški dnevnik danes odkrito govori o možnosti, da znaša dokončno število mrtvih od 5 do 7.000 žrtev. Časopis »Hurriyet« navaja v

TRDNO ODLOČEN

Colin Pill, 24-letni angleški delavec, je trdno sklenil, da bo šuškal, domislil pa si je dokaj izvirni način, ki naj bi mu pri tem pomagala. V vseh barih, restavracijah in bifejih svojega mesta je namreč razohel sil platke, o katerih poziva lastnike, naj mu nikdar ne postrežejo z jedjo. Svoj sklep je sprejel iz obupa, fant tista namreč obilnih 150 kg. Na plakatih, ki jih je razohel v restavracijah v bližini svojega doma in delovnega mesta, je njegova slika, po kateri lahko vsak ugotovi, da mora Colin res šušljati.

PRSI BRAZILSKIH USLUŽBENK NISO LAST JAVNE UPRAVE

»Kdor zgubi nadzorstvo nad samim seboj pred lepoto uslužbenke zvezne uprave in poseže po njenih prsih, ne zagreši zločina, ki bi ga moralo obravnavati zvezno sodišče. Pristojnost za take prekrške gre navadno mu sodišču, ker prsi uslužbenke niso last zvezne uprave.« To je razsodba, ki jo je izrekel brazilsko zvezno priznano sodišče glede pristojnosti v tožbi, ki jo je začela Weda Pereira De Souza proti odvetniku Antoniu Da Silvi, ki je pred časom zgubil glavo in morda nekoliko preveč stignil roko za njenimi oblinami.

svoji današnji številki preslunljivo vest, da so mnoge od žrtev, ki jih reševalci izkopali, umrli zaradi hudega mraza, ki je sledil v noči po potresu. Ranjenec je bilo namreč nemogoče prepeljati v bolnišnice zaradi pomanjkanja prevoznih sredstev.

Poveljniki armadnega korpusa prizadevajo pokrajine je v svojem poročilu vpladi zahteval, naj preživele čim prej odpeljejo v kraje, kjer je temperatura zmernejša. Predsednik vlade Demirel, ki je danes bil na prizadetem območju, je zagotovil, da bo vlada storila kar je v njenih močeh, da bi olajšala trpljenje ljudstva.

Reševalne skupine medtem nadaljujejo s svojim delom. Mesto Caldiran iz 45 vasi v neposredni bližini so samo kupi ruševin. Prav tako hudo je bilo prizadeto območje mesta Muradiye, kjer je 35 od sto

Razdejanje v vzhodni Turčiji

Posnetek s področja Caldirana, mesteca v vzhodni Grčiji, ki ga je potres popolnoma razdejal. Družina pred ruševinami svoje hiše ter med reči, ki so jih utegnili rešiti

Zločini čilske vojaške junte

BONN, 26. — V Bonnu se je zaključilo tridnevno zasedanje mednarodne preiskovalne komisije o zločinih čilske vojaške junte. Ob zaključku zasedanja so člani komisije na tiskovni konferenci povedali, da so na osnovi pričevanj očitne in izvedencev izračunali, da je čilska vojaška junta dala umoriti najmanj 30.000 oseb, medtem ko je okrog 5.000 čilskih državljanov v zaporu zaradi političnih vzrokov. Botskega zasedanja sta se udeležila tudi vdova predsednika Allendeja in bivši zunanji minister Clodomiro Almeyda.

Še o sestreljenem iranskem letalu

TEHERAN, 26. — Iransko zunanje ministrstvo je danes potrdilo, da je bilo iransko letalo v sredo sestreljeno nad Južnim Jemenom, Iranska vlada, je rečeno v sporočilu, bo s tem v zvezi sprejela vse potrebne korake. Iz sporočila sicer ni razvidno za kakšno letalo gre. Medtem je radjo Aden poročal, da je pilot sestreljenega »phantoma« v rokah južnjemenjskih oblasti. Pilot, major Darius Jalali, je lažje ranjen, njegov tovariš, ki je bil z njim v letalu, pa je umrl. Jalali naj bi izjavil, da je bil »phantom« v eskadrilji desetih letal, ki so letela nad Južnim Jemenom v okviru gledniškega poleta. Letala so vzletela z iranskega oporišča na omanškem ozemlju.

HUDA PROMETNA NESREČA NA SARDINII

Avto zavozil v kolono vojakov: pet mrtvih

Vojaki so se po vaji vračali peš v vojašnico - Še nepojasnjeni vzroki nesreče

CAGLIARI, 26. — Pet mladeničev, ki služijo vojaški rok na Sardiniji, je bilo danes ubitih v prometni nesreči nedaleč od njihove vojašnice v kraju Teulada. Nesreča se je pripetila okrog 18. ure, ko se je večja skupina vojakov peš pri tem poslu. Kaže, da so se posvečili zelo uspešnemu prekupevanju in izvažanju tuje valute. Kreditno pismo je sodišče zaplenilo.

Na procesu zaradi umora Cristine Mazzotti

Zavrženi vsi ugovori branilcev obožencev

NOVARA, 26. — Proces zaradi ubitve v umoru Cristine Mazzotti se bo redno nadaljeval kljub vsem poskusom, da bi ga prekinili. Novarsko porotno sodišče je namreč danes po peturnem posvetovanju zavrnilo vse glavne ugovore branilcev obožencev, katerih glavni namen je bil preprečiti nadaljevanje procesa. Med drugim j. sodišče zavrnilo ugovore proti proglasiit odsodnosti obožencev Libera Ballinarija, ki je trenutno zaprt v Sviči. Po mnenju sodnikov je namreč Ballinari, ki je švicarski držav-

ljan, zbežal v Švico prav zato, da bi se izognil aretaciji v Italiji. Sodišče je sprejelo samo zahtevo po razveljavitvi pričevanj nekaterih obožencev pred policijskimi funkcionarji, kar pa ne bo imelo posledice za potek procesa, ker so ti pričevanja pozneje ponovili ob navzočnosti sodnika in torej povsem v skladu z zakoni.

Proces, ki bo nadaljeval v torek, ko bodo brali zapisnik o pričevanju Ballinarija pred švicarskim sodnikom. Naslednjega dne pa se bo začelo zasliševanje obožencev.

Učiteljica ranjena v neapeljski šoli

Svojim učencem je hotela nazorno pokazati, kako delujejo ognjeniki

NEAPELJ, 26. — Mlada neapeljska učiteljica, ki je hotela nazorno pokazati učencem, kakaj in kako ognjeniki bruhaajo lavo, je nehote povzročila hudo eksplozijo, pri kateri je bila sama ranjena skupaj z desetinami učenci. Eksplozija je povzročila veliko panike v čim neapeljski četrti Barra, kjer stoji osnovna šola »Vittorino da Feltres«, se posebno, ker so se takoj razširile vesti, da je šlo za bombni atentat.

Resnica je prišla na dan nekaj ur pozneje. Učiteljica, 25-letna Giovanna Tufano, je na dvorišču šole s pomočjo učencev zgradila nekakšen majhen ognjenik iz gline, v »krater« pa postavila večjo količino žvepla in ga zažgala. Tedaj je nastala silovita eksplozija, pri kateri je bila sama učiteljica najhuje ranjena, pa tudi deset učencev je bilo poškodovanih. Mladi ženski je naravnost razmesarilo roko, ki so ji jo morali v bolnišnici amputirati.

NEVARNOST IZBRUHA VOJNE MED SIRIJO IN IZRAELOM

Izredna napetost na jugu Libanona

Medarabske mirovne sile za sedaj ustavile napredovanje proti južnim predelom države

BEJRUT, 26. — Položaj na jugu Libanona ostaja eksploziven, nevarnost vojne med Izraelom in Sirijo pa je iz dneva v dan bolj konkretna. Istočasno se po drugi strani množijo posredovalne pobude, ki so za sedaj rodile prvi rezultati: vojaški poveljniki zelenih čelad, so namreč sklenili, da vsaj za sedaj ne bodo nadaljevali pohoda proti južnim predelom države, kamor bodo poslali samo »simbolične« oddelke.

Sklep naj bi bil po oceni nekaterih zahodnih opazovalcev vsaj delno posledica ameriškega pritiska na libanonskega predsednika Sarkisa. Dejansko je prav včeraj »ameriški odpravnik poslov George Lane obiskal Sarkisa in se z njim zadržal več časa. O srečanju je poluradni glasnik povedal, da »Sarkis in ZDA poskušajo preprečiti, da bi katera od sprtih strani sprožila nepričakovane korake, ki bi utegnili povzročiti krizo v južnem Libanonu. Nihče noče — je dodal glasnik — da bi na Bliznjem vzhodu izbruhnila nova vojna.« Sam Lane ni hotel o svojem razgovoru s Sarkisom povedati ničesar, vsekakor pa »postaja« jasno,

da so ZDA prevzele nalogo ne-kakšnega posrednika med Izraelom in arabskimi državami. Izraelske oblasti so se pred dnevi navezale vrsto diplomatskih stikov in opozorile, da z veliko pozornostjo sledijo položaju v južnem Libanonu in morebitnemu napredovanju »sirskih čet«, kot jih imenujejo v Tel Avivu, proti izraelski meji. Trenutno so te čete že od ponedeljka ustavljene na periferiji Sidona, kakih 40 kilometrov južno od Bejruta.

Vsekakor pa se položaj v južnem Libanonu zapleta ne samo zaradi bližanja mirovnih medarabskih sil, pač pa tudi zaradi delovanja krščanskih demisiarških organizacij. Vodja libanonske levice Kamal Džumbat je obtožil te organizacije, da so izkoristile dejstvo, da so se mirovne sile ustavile, da so okrepile svoje položaje na jugu Libanona, kamor so poslale nove vojaške sile. To pa so baje storile s privoljenjem Izraela, saj so se krščanske čete prebile do južnih vasi Libanona po izraelskem ozemlju.

MOSKVA, 26. — Predsednik Vene-zuele Pérez, ki je od včeraj v So-

vjetski zvezi, je imel danes daljši pogovor s sovjetskimi predsednikom Podgornim. Pogovori so potekali, trdi TASS, v prisrčen in konstruktivnem vzdušju. Govor je bil predvsem o možnosti razširitve in okrepitve sodelovanja med SZ in Venezuelo. Zjutraj je predsednik Perez obiskal Leninov mavzej.

PAVIA, 26. — 25-letna Marilena Groppi, ki je že poldrug mesec v komi v oddelku za ozivljanje bolnišnice v Pavii, je danes rodila, nedonošenko, ki so jo takoj postavili v inkubator. Ženska je bila žrtva prometne nesreče, ko je bila v petem mesecu nosečnosti: ko se je peljala s koleksom po neki poljski poti, jo je podrl avtomobil.

Dosmrtna ječa za mlada morilca

MILAN, 26. — Milansko porotno sodišče je obsodilo na dosmrtno ječo 24-letnega Biagia Gianquinta in 18-letnega Abrama Leoneja, ki sta pred-

enim letom poslila in nato ubila mlado ženo nekega karabinjerskega podčastnika, da bi se maščevala, ker nista prejela dogovorjenega plačila za informacijo, ki sta jo ponudila preiskovalcem. Številna publika je z a plačilo podpravljal razsodbo, ki jo je sodišče izreko po manj kot dvehnem posvetovanju.

Ladja z montažnimi hišami za Furlanijo zgubila del tovora v Sredozemlju

GENOVA, 26. — Norveška ladja, ki je prevažala iz Kanade 600 montažnih hiš za Furlanijo in je bila namenjena v tržaško pristanišče, se je morala zaradi silovitih neurja v Sredozemlju preusmeriti proti Genovi, še prej pa je zgubila del tovora, ki je zaradi visokih valov padel v morje. Po prvih računih je bilo tako »zgubljenih pet montažnih hiš, več drugih pa bi utegnili biti poškodovanih, ker je vođa delno preplavalja podpalabje.

Intervju Edvarda Kardelja

(Nadaljevanje s 4. strani)

V Avstriji branijo pravico do asimilacije

VPRAŠANJE: Ali ne bi bilo prav tako nedemokratično, če bi nekega državljanja prisilili, da naj bo Slovenec, če tega ne želi?

ODGOVOR: Celo zelo vplivni politični ljudje v Avstriji branijo tako imenovano »demokratično pravico« človeka do nacionalne asimilacije. To je res »mešterstičko« (mojstrstvo) politične hipokrizije. Takšna ideologija r.: samo nima nobene zveze z načeli demokracije, temveč je zavestno ali podzavestno montirana fasada za politično prakso nasilne asimilacije oziroma denacionalizacije. To je ravno ideologija, ki celo bolj kot nasilna denacionalizacija pri manjšinah — pa ne samo pri manjšinah, temveč tudi pri narodih Jugoslavije — prav tako poraja neke vrste »prastra«, se pravi »prastra« pred asimilacijo, pred izgubo možnosti za narodnostni obstoj. Zgodovina dejansko ne pozna tako imenovane »samoasimilacije« pri avtohtonih manjšinah, ki so kulturno, organsko povezane s svojimi matičnimi narodi. Vsi procesi asimilacije v takih pogojih so samo ena ali druga nasilja. Nasilje pa je tudi tak položaj manjšine, v katerem pride posamezni njen pripadnik do prepričanja, da je kot človek in državljan lahko enakopraven z drugimi samo pod pogojem, da se odpove svoji narodnostni bitnosti. Braniti tako obliko nasilne asimilacije tako, da jo razglašajo za »demokratično pravico« tistega, ki naj bi bil asimiliran, je resnično višek licemerstva. Docela jasno je, da manjšinska politika ne more biti niti demokratična niti uspešna, če ne izhaja iz temeljnega spoznanja, da je pravi manjšinski problem, ki ga je treba rešiti, predvsem v tem, kako rešiti manjšinsko strahu pred asimilacijo, kako ji zagotoviti tak družbeni položaj, ki ji bo kot kompaktni etnični celoti zagotovil enakopravnost z večinskimi narodom.

Kar pa zadeva uresničevanje narodnostnih pravic z enakostjo v demokratičnih pravicah državljanov, se mi ni treba spuščati v nikakršno teoretično razpravljanje. Bistvo takšne teze je v pravi luči najbolj razkril koroski »Heimdienst«, ker je v imenu enakosti demokratičnih pravic avstrijskih državljanov podvrgl slovensko manjšino na Koroskem takšnemu političnemu nasilju, da je danes absurd. Govoriti ne samo o enakosti narodnostnih pravic, ampak tudi o enakosti običajnih državljanjskih pravic. Potemtakem tu ne more biti več govora o zaščiti državljanjskih pravic, ampak o zaščiti pravice obstoja manjšine kot kompaktne etnične subjekta, in sicer v vseh vidikih njegovega nacionalnega in demokratičnega življenja. Takšno načelo je tudi vsebovano v bistvu določb državne pogodbe z Avstrijo. Samo taka rešitev pa lahko ne samo manjšino, ampak tudi avstrijsko - jugoslovanske odnose resno bremena, ki ga predstavlja ravno strah pred asimilacijo.

VPRAŠANJE: Kaj pa položaj v devstranskih odnosih: koliko je dejansko resen?

Zavzemamo se za razvoj čim širših odnosov

ODGOVOR: Jugoslavija je v svoji politiki razvijanja stabilnih odnosov in vestranskega sodelovanja z vsemi sosedami zainteresirana, da tudi sosedno avstrijsko razvija čim širše sodelovanje. Stabilični odnosi med Jugoslavijo in Avstrijo so po našem prepričanju v interesu obeh držav ter v interesu širšega območja. Toda Jugoslavija je že ves čas prepričana, da so nereseni sporna vprašanja element, ki takšna prizadevanja ovira. Možnost za odstranitev teh ovir vidi samo v dosledni in popolni uresničitvi mednarodnih obveznosti republike Avstrije iz državne pogodbe, nanašajočim se na slovensko in hrvaško manjšino v Avstriji. Jugoslavija sodi, da to sporno vprašanje v naših odnosih spriči največjih ukrepov avstrijske vlade, ki kršijo določila državne pogodbe in jo poskušajo enostransko revidirati, ostaja še naprej odprto, ker ustreznih določil mednarodnih dokumentov ni mogoče razveljaviti ali revidirati z nacionalnimi zakoni.

Takšna politika avstrijske vlade, ki ji ne moremo reči drugače kot politika izvršnega dejstva, se naprej negativno vpliva na jugoslovansko - avstrijske odnose, kar ne more biti brez posledic za naše celotne odnose. Ravnanje avstrijske vlade na, sili k sklepu, da so naša stališča do rešitve manjšinskih vprašanj nasprotna in da ne moremo optimistično pričakovati, da se bodo v bližnji prihodnosti zblizala. Toda prizadevali si bomo, da se bodo naši odnosi še naprej razvijali, da ne bodo popolnoma blokirani ob tem vprašanju. Zavedamo se, da nismo mi krivi, če ne dosežemo stopnje, ki ostreže objektivnim možnostim in potrebam naših držav. Zato bi rekli, da je stanje naših odnosov resno, vendar ne brezizhodno.

VPRAŠANJE: Kakšno stališče Jugoslavije je treba pričakovati v prihodnje?

ODGOVOR: Prepričan sem, da bo Jugoslavija odločno vztrajala pri tem, da bo republika Avstrija uresničila svoje mednarodne obveznosti iz državne pogodbe — in v duhu mednarodnih norm — vse dotlej, dokler določila iz pogodbe ne bodo uresničena. Drugače tudi ne more ravnati. Prav tako je gotovo, da bo še naprej odločno in močno podpirala boj slovenske in hrvaške manjšine za uresničitev njunih pravic. V tem bo uporabljala vse možnosti, ki se ji ponujajo tako na mednarodnem kot na dvostranskem področju. Za nas ima to vprašanje načelen in bistven pomen in v njegovi popolni rešitvi vidimo enega osnovnih pogojev za nadaljnje širjenje in poglobljanje naših odnosov. V duhu našega splošnega stališča do reševanja vseh mednarodnih vprašanj na podlagi dialoga in vzajemnega razumevanja, ne pa konfrontacije, nameravamo iskati rešitev s konstruktivnim dialogom.

VPRAŠANJE: Kolikšna je možnost internacionalizacije?

SFRJ je bila večkrat prisiljena prikazati resnični položaj manjšin

ODGOVOR: Jugoslovansko - avstrijsko razhajanje v pogledih na manjšinsko vprašanje je dejansko že internacionalizirano. Jugoslavija je bila večkrat prisiljena prikazati resnični položaj manjšin, odnos Avstrije do državne pogodbe in druga naša stališča pred določenimi mednarodnimi forumi, kakor tudi v svetovni javnosti. Vrh tega bo manjšinski problem, kakor sem že dejal, vse bolj internacionaliziran zaradi svojega splošnega pomena ne glede na naše eventualne korake. Svoje mesto je dobil tudi v sklepih konferencie v Helsinkih. Kakor sem že dejal, pripisujemo manjšinske-mu problemu načelni pomen za razvoj mednarodnih odnosov sploh in ga bomo kot tekega tudi v prihodnje obravnavali. V tem smislu smo zahtevali od Združenih narodov, naj bi začeli akcijo za izdelavo in sprejetje mednarodnega akta za zavarovanje pravic in notranjega položaja manjšin, ki bi bil splošnega pomena za napredek v sistemu mednarodnih odnosov. Takšno dejavnost bomo nadaljevali tudi v prihodnje.

Vendar ne mislimo, da bi manjšinski spor med Jugoslavijo in Avstrijo lahko rešilo kakšno mednarodno arbitriranje, če ga ti dve državi ne bosta sposobni sami rešiti. Internacionalizacija takšne vrste bi zavlekla rešitev tega problema v nedogled in bi odnose med Jugoslavijo in Avstrijo vse bolj zaostrovala. Prepričan sem, da za takšno zaostrovanje nista zainteresirani ne Avstrija ne Jugoslavija. Potemtakem nam preostaja le to, da si prizadevamo v nadaljnjih devstranskih pogovorih poiskati rešitve za odprto problemo. Če bi avstrijska stran še naprej vztrajala pri svojem enostranskem stališču — kljub izraznemu interesu za razvoj dvostranskih odnosov, odporu naše manjšine in prevzetim mednarodnim obveznostim — potem mi seveda ne moremo izključiti nadaljnjih korakov v našo stran in tudi ne formalne internacionalizacije. Prepričani pa smo, da bi bila to napačna pot za razvoj jugoslovansko - avstrijskih odnosov.

VPRAŠANJE: Če v kratkem še ne bi prišlo do sprejemljive rešitve, kakšen bi utegnil biti nadaljnji razvoj?

ODGOVOR: O tem rajši ne bi govoril, ker je očitno, da bi bil tak razvoj hudo breme za jugoslovansko - avstrijske odnose. Enostranska rešitev ni nikakršna rešitev, saj se z njo samo podaljšuje sedanje stanje, krhki pa se strasti bolj in bolj razvnamajo. Kljub vsemu sem prepričan, da bodo demokratične sile v Avstriji dojele to nevarnost in storile potrebne korake, da se to ne bo zgodilo. Z jugoslovanske strani ho vsako tako prizadevanje kajpada deležno zelo konstruktivne podpore.

Delegacija furlanskih partizanov na Reki

REKA, 26. — Delegacija sveta ANPI Furlanije, ki jo vodi predsednik Federico Vincenti, se je udeležila danes na Reki praznovanja Dnevu republike, jugoslovanskem državnem prazniku. Predstavnostvo furlanskih partizanov je bilo navzoče, ko so odprli novo poslopje Muzeja jugoslovanske revolucije, ki ji ne moremo reči drugače kot politika izvršnega dejstva, se naprej negativno vpliva na jugoslovansko - avstrijske odnose, kar ne more biti brez posledic za naše celotne odnose. Ravnanje avstrijske vlade na, sili k sklepu, da so naša stališča do rešitve manjšinskih vprašanj nasprotna in da ne moremo optimistično pričakovati, da se bodo v bližnji prihodnosti zblizala. Toda prizadevali si bomo, da se bodo naši odnosi še naprej razvijali, da ne bodo popolnoma blokirani ob tem vprašanju. Zavedamo se, da nismo mi krivi, če ne dosežemo stopnje, ki ostreže objektivnim možnostim in potrebam naših držav. Zato bi rekli, da je stanje naših odnosov resno, vendar ne brezizhodno.

Predstavniki italijanskih partizanov so nato imeli daljši in prisrčen pogovor na konferenci ZZZB Norveške pokročje. Govor je bil o številnih vprašanjih obojestranskega interesa ter je bila izražena želja, da bi prišlo do še tesnejšega sodelovanja.